

ΕΥΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

Ἐκδιδόμενον ἀπαξ τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ 15 Νοεμβρίου 1869. | ΕΤΟΣ Β'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ζ'.

ΕΙΣ ΠΡΟ... ΣΟΧΗΝ!!

Ἀπό τινων ἡμερῶν εἶναι ἀδύνατον νὰ λάβῃ τις ἐφημερίδα ἀνὰ χεῖρας, χωρὶς νὰ συναντήσῃ ἐν αὐτῇ τὴν περιγραφὴν μονομαχίας τινὸς συμβάσης εἰς τι τῶν γειτονικῶν δασῶν τῶν Πηρσιῶν.

Συμβαίνουνσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δέκα, ἴσως καὶ περισσότεροι.

Ἡ μονομαχία λοιπὸν εἶναι εἰς τὴν ἡμερσιᾶν διάταξιν.

Ὀμιλήσωμεν περὶ μονομαχίας.

* *

Δὲν ὑπάρχει κατάχρησις, οὔτε πρόληψις, καθ' ἣ; οἱ ἠθικολόγοι πάσης ἐποχῆς ἐξηγήθησαν μετὰ πλείονος ἐνεργείας. Ἐν τούτοις ἡ μονομαχία ὑφίσταται καὶ ἀνθί-

σταται πεισματωδέστατα καθ' ὅλων τῶν κατ' αὐτῆς γινομένων προσπαθειῶν.

Λαμβάνει χώραν εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ προσβληθεῖσα τιμὴ δὲν δύναται νὰ εὖρῃ οὐδαμῶς ἄλλως τὴν ἱκανοποίησιν, τὴν ὁποῖαν δικαιούται.

Εἰς ὠρισμένας περιστάσεις, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ θεία δίκη, ὅπως ἐπίστευον ἄλλοτε, εἶναι τὸ ἔσχατον καταφύγιον εἰς ὃ καταφεύγει ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον τοῦ ἀτόμου.

Ἄλλ' αἱ περιστάσεις αὗται εἰσὶ σπάνιαι, χάρις τῷ Θεῷ, καὶ συνεχέστερα συμβαίνουνσιν μονομαχίαι δι' ἐλαττίστην αἰτίαν, βεβηλώνουσιν οὕτως εἰπεῖν τὸν σεβαστὸν χαρακτῆρα τῆς ἱκανοποιήσεως ταύτης.

* *

Χωρὶς ν' ἀνατρέχῃ τις μέχρι τοῦ κατακλισμοῦ, χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τῶν Ὁρατιῶν καὶ Κουριατῶν, τῶν ὁποίων ἡ τριπλή

μονομαχία παρέσχεν ἡμῖν τὴν ὥραιαν τραγωδίαν τοῦ Κορνηλίου, χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῆ τις τὰς αἰματηρὰς συμπλοκὰς τοῦ Μέσου Αἰῶνος, ἡ ἱστορία τῆς μονομαχίας ἣθελε προμηθεύσει ὕλην δι' ὀλόκληρον τόμον.

Σχεδὸν πάντοτε κατ' ἐποχὰς βλέπει τις αὐτὴν ν' ἀνθῆ, νὰ γίνηται τοῦ συρμοῦ καὶ νὰ μεταβάλλεται εἰς ἀγρίαν διασκέδασιν.

Τί μιστότερον ὅμως τῶν ἐτῶν ἐκείνων, διαρκούντων τῶν ὁποίων οἱ εὐγενεῖς ἔσυρον τὴν μάχαιραν εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὀδῶν, διὰ νὰ γνωρίσωσιν, ἂν τὸ δίκαιον ἤθελεν ὑποχωρήσει, ἢ καὶ ἀπλῶς διὰ νὰ παρέλθῃ ὁ χρόνος ; . . .

Ὁ 'Ρισχελιῆ, ἀπελπισθεὶς καὶ ἀγανακτήσας, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὴν τιμὴν τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος, ἐψήφισε ποινὴν τὸν θάνατον κατὰ τῶν μονομάχων.

Ἦτο ὅμως κακὸν μέσον. Ἦθελε νὰ περιορίσῃ τὸν φόνον διὰ τοῦ φόνου.

Ἐπὶ τῆς Παλινορθώσεως ἡ μονομαχία ἀνεφάνη πάλιν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολέμων τῆς Αὐτοκρατορίας, μὴ εὐκαιροῦντες ἐκ τῶν πεδίων τῆς μάχης, δὲν εἶχον καιρὸν οἱ ἀνθρωποὶ νὰ δαπανῶσιν εἰς ἰδιωτικὰς ἐριδας.

'Αλλ' ἡ ἀπραξία αὕτη εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐριδας, ἐνῶ τοσοῦτον αἶμα ἐχύθη εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας, ἔπαυσε καὶ ἐπανῆλθεν ἡ βασιλεία τῆς μονομαχίας μετὰ μεγαλειτέρας ἐπιτάσεως.

Ἡ μονομαχία εἶχε τοὺς εὐφρεῖς τῆς καὶ οἱ παράδοξοι οὗτοι Τίτοι ὑπέθετον ὅτι ἀπώλεσαν τὴν ἡμέραν των, ἅμα δὲν διετρώπων ἀνθρωπὸν τινα.

* * *
'Αλλοτε, διὰ νὰ παρέλθῃ εὐχαρίστως ὁ χρόνος, ἀνθρωποὶ, φαινόμενοι ἄλλως τε ὅτι ἔχουσι πλήρη τὴν ἐέργειαν τοῦ λογικοῦ των, ἐξέτεινον χορδὴν ἐν τῷ μέσῳ ὁδοῦ καὶ ὑπεχρέουν ἕκαστον διαβάτην νὰ πηδήσῃ ὑπεράνω αὐτῆς.

Ἐὰν ὁ διαβάτης δὲν ἐπήδη, διότι ἦτο νέος ἢ γέρων, ἄγamos ἢ πατὴρ οικογενείας, ἔμπειρος ἢ ἀνίκανος εἰς πράγματα τοιοῦτου εἶδους, ἐφόνευσον αὐτὸν ἐπιτηδείως, χωρὶς νὰ

ἔχουσι τὴν ἐλαχίστην τύψιν συνειδότος ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐνήργουν ἀποτροπαίους δολοφονίας.

'Αλλοτε πάλιν, μονομανή τις διὰ τὴν μονομαχίαν εἰσελθὼν εἰς τι καφνεῖον διευθύνθη κατ' εὐθείαν πρὸς τινα κύριον, ἀναγινώσκοντα ἡσύχως ἐφημερίδα, καὶ ἀνέτρεψε τὸ δοχεῖον τοῦ καφέ του διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὄπλου του.

Ὁ κύριος παρωργίσθη· ἀπεστάλη λοιπὸν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον!.. Ἐν τούτοις ὑπῆρχον ἐκεῖ χειροκροτοῦντες διὰ νὰ εὐχαριστηθῶσι.

* * *
Κατὰ τὰς ἡμέρας μας, χάρις τῷ θεῷ, δὲν ὠπισθοδρομήσαμεν μέχρι τῆς βαρβαρότητος ταύτης. Ἡ μονομαχία μένει εἰς κατάστασιν ἐξαιρετικὴν καὶ τόσον ὀλίγον δικαιολογημένη, ὅστε δὲν εἶναι πλέον τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς φαντασίας τῶν ἀγῶν.

Στατιστικὸς τις (ἢ στατιστικὴ οὐδὲν σέβεται) παρεδόθη εἰς μικροὺς ὑπολογισμοὺς ἀναλογιῶν, τοὺς ὁποίους παρέχομεν εἰς τοὺς ἐραστὰς τῆς μονομαχίας.

Ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τούτων φαίνεται ὅτι τὸ ξίφος προμηθεύει μίαν θανατηφόρον μονομαχίαν εἰς τὰς τετρακοσίας ὀγδοήκοντα.

Τὸ πιστόλιον ἀριθμεῖ μίαν εἰς τὰς ἑκατὸν τριάκοντα.

Ἡ διαφορὰ εἶναι σπουδαία, ὅπως τὸ βλέπει τις· καὶ οἱ ἀριθμοὶ εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἔχουσιν εὐγλωττίαν τοιαύτην, οἷαν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην παρομοίαν.

* * *
Τὸ ξίφος καὶ τὸ πιστόλι! . . .

Εἶναι τὰ συνήθη εἶδη τῶν ὄπλων διὰ τὴν μονομαχίαν· ἀλλὰ τινὲς διὰ παραδοξοτάτων συμφωνιῶν ἐπ' αὐτῶν ποικίλωσι τὰ εἶδη τῆς μονομαχίας.

Ἡ Ἀμερικὴ ἔχει τὴν διὰ τῆς καρβίνας μονομαχίαν.

Οἱ δύο ἀντίπαλοι κρύπτονται εἰς δάσος τι καὶ μετ' εὐκολίας ἐκπυρσοκροτοῦσιν ἅμα συναντηθῶσιν.

Ἐχουσιν ἤδη ἀρκετὰ ἐπιτύχει, ἀλλ' οἱ 'Υάγκοι ποτὲ δὲν λέγουσιν: ἀρκεῖ! Ἐπίσης παρ' αὐτῶν ἐφευρέθη καὶ ἡ διὰ τῆς ἀτμαμάχης μονομαχία.

* * *
Ἐπὶ ῥήξεως συμβάσεως ἐξ ἐριδος διὰ τὰ κοινὰ πράγματα, πλούσιοι Ἀμερικανοὶ κατὰ τὸ 1862 ἐμίσθωσαν δύο ἀτμαμάχας, αἱ ἐποθετήσαν ἐν ἀποστάσει μὲν, ἀλλ' ἀντιμετώπου, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Ἐκαστος τῶν ἀντιπάλων ἔλαβε θέσιν ἐπὶ μιᾶς τῶν δύο καὶ, τοῦ σημείου δοθέντος, διευθύνθησαν κατ' ἀλλήλων δι' ἄλλη τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶπω ὅτι ἡ σύγκρουσις ὑπῆρξε τρομακτικὴ. Ὁ ὕβρισθεις ἔμεινε νεκρὸς κατὰ τὴν σύγκρουσιν· ὁ ἕτερος διεφύγε μὲν τὸν θάνατον, ἀλλ' ἀφῆκεν ἐκεῖ ἕνα βραχίονα καὶ μίαν κνήμην.

* * *
Μεταξὺ ὅμως τῶν τρομερῶν μονομαχιῶν, τὰς ὁποίας ἀναφέρουσι, μία τῶν μᾶλλον ἀνηκούστων ἦτο ἡ λαβοῦσα χώραν εἰς Παρισίον, κατὰ τὸ 1834 ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἐδάφους τοῦ τμήματος τῶν Ἡλυσίων Πεδίων.

Σύζυγός τις ἐπανελθὼν ἐκ ταξιδίου εὐρίσκει ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ τινα ἀποπλανήσαντα τὴν σύζυγόν του.

Ἦτο μεσονύκτιον. Διαρκούτης τῆς συνεδριάσεως κατήλθον. Ἦτο ἐντελὲς σκότος. Ἐχίονιζε κατὰ ψεκάδας ὑπερμεγέθεις, διότι ἡ σκηνὴ συνέβαινε κατὰ μῆνα Δεκεμβρίου.

Ἐσταμάτησαν διαβαίνοντα στρατιωτῶν τινα ὡς μάρτυρα, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς καὶ ὁ ἀγὼν ἤρξατο.

Ἀγὼν δι' ἀπλοῦ μαχαίριου τῆς τραπέζης. Ἐκαστος τῶν ἀγωνιζομένων διὰ νὰ βλέπῃ εἰς τὸ σκότος ἐρέμασε περὶ τὸν λαίμον του μικρὸν φανόν.

Εἰς τὸ ὕδρον μόνον κτύπημα ὁ ἀποπλανήσας ἔπεσε νεκρὸς. Ὁ σύζυγος ἐξέπνευσε τὴν ἐπαύριον.

Αἱ συναντήσεις εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἰσὶ σχεδὸν πάντοτε ἡ πηγὴ θορόβου δημοσίου, προξενούντος εἰς τὴν τιμὴν τῆς οἰκογενείας προσβολὴν θανάσιμον.

Διὰ τοῦτο πολλάκις οἱ ἀντίπαλοι προσεπάθησαν ν' ἀποκρύψωσι τὸν σκοπὸν τῆς μονομαχίας ὑπὸ τὸ πρόσχημα τυχαίου συμβεβηκότος.

Τοιοῦτος εἶναι ὁ μυστηριώδης θάνατος τοῦ κόμητος Β. . . οὐτινος· ἐπανεῦρον εἰς Ἐλβετίαν πρὸ δύο ἐτῶν τὸ πτώμα εἰς βυθὸν λίκου πλήρους χιόνος.

Ἐπάλαισαν ἐπὶ τοῦ κορμηνοῦ. Ὁ κόμης (ἦτο ὁ σύζυγος ταύτης τὴν φρον) ὤρισεν ὁ ἴδιος τοὺς ὄρους τῆς ἀποτροπαίου ταύτης πάλης. Ἐβρίψαν νόμισμα εἰς τὸν ἀέρα, λέγοντες: θεοῦς ἢ προτομῆ. Ἐκεῖνος πρὸς ὃν ἡ τύχη ἔμελλε νὰ ἦνε δυσμενὴς ὤφειλε νὰ πηδήσῃ εἰς τὸ βράθρον.

Ὁ κόμης ἐπήδησεν . . .

* * *
'Αλλ' ἡ παραδοξοτάτη τῶν μονομαχιῶν τούτων εἶναι ἡ ἐξῆς·

Ὁ λόγος τῆς μονομαχίας ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς μὲ τὰς δύο προηγουμένας, ἀλλὰ μὲ οὐσιώδη τινα διαφορὰν.

Ὁ πρῶστος στρατηγὸς Ε. . . ἦτο ζηλότυπος ὡς τίγρις, καὶ ζηλότυπος ἀνευ λόγου, διότι ἡ σύζυγός του βεβαίως ἦτο ἡ ἀξιοτέρα τῶν ἐναρέτων συζύγων. Ἄλλ' ὁ στρατηγὸς οὐδέποτε τῇ ἀπέδιδε δίκαιον. Αἰσθανόμενος ὅτι ἐπραξέ τρέλλαν νυμφευθεὶς εἰς ἡλικίαν ἐξήκοντα ὀκτὼ ἐτῶν νέαν δέκα ἐννέα, τὸ πᾶν τῷ ἐφάνετο σκοτεινὸν καὶ ὑποπτον καὶ ἀνησύχει δι' εὐερεθίστου ἐπαγρυπνήσεως.

* * *
Ἐσπέραν τινα εἰς χορὸν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν εἰς Βερολίον, τῷ ἐφάνη ὅτι νέος τις ἀξιωματικὸς ἀντήλλαξε μετὰ τῆς Κυρίας στρατιγοῦ βλέμμα συνεννοήσεως καὶ χειραψίαν κατὰ τινα τῶν ἀντιχόρων.

Τὴν ἐπαύριον πρῶτ' ὁ ὑπολογαγὸς (ἦτο ὑπολογαγὸς) ἐζήτηθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀπὸ τὸν προϊστάμενόν του στρατηγόν, ὅστις διεχύθη εἰς ἀράς καὶ προκλήσεις.

Ματαίως ὁ νέος διεμαρτυρήθη, οὐχὶ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἀδίκως ὑποπτευομένης συζύγου. Ὅλαι αἱ διαβεβαιώσεις του ὅμως συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐρεθίσωσιν ἔτι μᾶλλον τὸν στρατηγόν Ε. . . ὅστις παρεφάρθη τόσον, ὅστε ἐξύβρισε τὸν νέον διὰ τοῦ ἐπιθέτου χαῖνοι.

Εἰς τὴν λέξιν ταύτην ὁ ὑπολογαγὸς ἀνεσκίρτησε καὶ κατέφερε βράπισμα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὕβριστοῦ του.

Συνάντησιν τις κατήντησεν ἀναπόφευκτος, ἀλλ' ἀπλοῦς ὑπολογαγὸς δέν δύναται νά μονομαχήσῃ πρὸς ἀνώτερόν του.

Ἡ σκηνὴ αὕτη συνέβαινε κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤρξατο ὁ πόλεμος τοῦ Σλέσβιχ· ἀπερσίσθη δὲ μετὰ τῶν δύο ἀντιπάλων νά σύρωσι κλῆρον, τίς ὄφειλε νά φονευθῆ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἡ τύχη κατεδίκασε τὸν ὑπολογαγόν.

Εἰς τὴν πρώτην συμπλοκὴν (διότι ἀμέσως ἀπεστάλη εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) διευθύνθη εἰς τὸ ἐπικινδυνωδέστερον μέρος καὶ ἔπεσε πληγωθεὶς ὑπὸ τριῶν κτυπημάτων σπάθης.

Ἐθεραπεύθη ὁμοῦς· προήχθη εἰς λοχαγόν καὶ ἐτιμῆθη διὰ παρασῆμου. Ἐπρεπε λοιπὸν νά ἀρχίσῃ πάλιν.

Ὁ μετὰξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας πόλεμος εἶχεν ἀποφασισθῆ.

Εἰς μίαν τῶν ἀψιμαχιῶν τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς ὁ λοχαγὸς P. . . . ἐπέπεσεν ἐκ νέου ὡς τρελλὸς ἐπὶ ἐνόχου τηλεβόλου. Μικρὸν τι τεμάχιον σιδήρου ἐκ τῆς σφαιρας διεπέρασε τὸν βραχίονά του, ἀλλὰ τὸ τηλεβόλον ἐκυριεύθη.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἦτο ἐπὶ ποδὸς καὶ προηγμένος εἰς ἀνώτερον ἀξιωματικόν· ταγματάρχης. Ἡ μονομαχία ἐξηκολούθει εἰσέτι.

Εἰς τὴν Σαδόβαν, πάντοτε ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ στρατηγοῦ E. . . . ὅστις τὸν παρετήρει ὡς ἀδιάλλακτος δανειστής, ἐκυριεύσε τρεῖς σημαίας, ἔλαβε ἕξ πληγὰς καὶ κατελείφθη ἐκεῖ ὡς νεκρός.

Παραληφθεὶς ὑπὸ χωρικῶν, ἔμεινε τρεῖς μῆνας εἰς τὴν καλύβην των, τρεῖς μῆνας, μετὰ τὸ τέλος τῶν ὀποίων ἀνάλαβε καὶ ἐπανῆλθεν αἴφνης εἰς Βερολίνον, ἔνθα ὁ βασιλεὺς τὸν ἐδέχθη εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν καὶ τὸν ὠνόμασε Συνταγματάρχην.

Δέν ἦτο ὀλίγον! . . .

Μαθὼν τὴν τελευταίαν ταύτην εἰδησιν ὁ στρατηγὸς E. . . . ὅστις ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἐκδικηθέντα, προσεβλήθη ὑπὸ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας καὶ ἰδοὺ ὅτι ὁμιλοῦσιν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Βερολίνου, κατὰ τὰς γερμανικὰς ἐφημερίδας, περὶ τῆς δυνατῆς συ-

ζεύξεως τῆς χήρας του μετὰ τοῦ συνταγματάρχου P. . . .

Διὰ ν' ἀναμιξωμεν δὲ, ὅπως ἀπαιτεῖται, τὸ κωμικὸν μετὰ τοῦ δραματικοῦ, θὰ παραθεώσωμεν καὶ τὴν ἀξιωματικόν ιστορίαν τῆς μονομαχίας τοῦ Καρόλου Μονσελέ, τοῦ πνευματώδους συγγραφέως.

Ὁ Μονσελέ δεσκέδαζε διὰ τῶν ἐξόδων ἐργολάβου τινὸς γάμων, ὅστις ἀδίκως ὑποπτευθεὶς ὅτι ἐνεπαίζετο ἔγραψε πρὸς τὸν Μονσελέ, διὰ νά τῷ ἀναγγεῖλῃ ὅτι τὴν πρώτην θὰ τῷ πέμψῃ τοὺς μάρτυράς του. Ὁ δὲ συναδελφὸς ἡμῶν οὗτος, λαθῶν τὸν ὥρατον αὐτοῦ κάλαμον τοῦ Τολέδου, ἰδοὺ πόσον ἀπλῶς ἀπεκρίθη διὰ τῶν λακωνικῶν λέξεων,

— Πηγαίνετε νά περιπατήσητε με τοὺς μάρτυράς σας· δέν ἐπιθυμῶ νά ὑπανδρευθῶ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐκτὸς τῶν διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ πιστολίου καὶ τῶν διαφόρων πλοκῶν αὐτῶν μονομαχιῶν, ἔχουσι καὶ ἄλλο παραδοξότερον.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔχουσι ἐν χρήσει πολὺ τὸ γρονθοκόπημα.

Τοῦτο γίνεται δι' ὄλων τῶν κανόνων τῆς τέχνης· πολλὰ δὲ μέχρι τοῦδε ὑπῆρξαν ἐκεῖ τὰ θύματα τοῦ γρονθοκοπήματος.

Ἡ μονομαχία ὁμοῦς δέν περὶ ὤρισθη εἰς τὸ ξίφος, τὸ πιστόλι, τὸν κρημνὸν καὶ τοὺς γρόνθους μόνον.

Μονομαχία ἐγένετο καὶ διὰ τοῦ τηλεγράφου.

Οὕτω σήμερον δύο ἀντίπαλοι κατοικοῦντες πόλεις, πολλὰς λεύγας ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας, δύνανται νά μονομαχήσωσι.

Ὁ Ἀμερικανὸς μονομαχεὶ πρὸς τὸν Εὐρωπαῖον διὰ τοῦ ηλεκτρικοῦ ῥεύστος.

Πρὸ τινος ἄγγλος τις ἐτηλεγράφησεν εἰς τινα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς φίλον του, ἵνα τῷ εὖρη νόμην. Ὁ φίλος ἐξ Ἀμερικῆς τῷ ἀπαντᾷ, ὅτι εὖρε ἔχουσαν τὰ δεῖνα προσόντα. Ὁ ἄγγλος δέχεται καὶ πρόκειται νά γίνῃ ὁ γάμος τηλεγραφικῶς.

Ἄλλ' ὁ Ἀμερικανὸς προξενητῆς συναι-

σθανόμενος ὅτι θὰ καθίστατο γελοῖος παρδίδων εἰς ἄλλον τὸν θησαυρόν, ὃν ἀνεκάλυψε, σιωπᾷ.

Ὁ ἄγγλος νομίζων ἐξ ἄλλου μέρους ὅτι ἐνεπαίχθη, προσκαλεῖ τὸν Ἀμερικανὸν εἰς μονομαχίαν, ἧς ὄπλον ἔσεται ὁ ἤλεκτρις σμός.

Ὁ Ἀμερικανὸς προτείνει τοὺς ὄρους τῆς μονομαχίας· ὁ κλῆρος εὐνοεῖ αὐτόν. Ὁ ἄγγλος ἀπαθῶς θέτει τὸν βραχίονα ἐπὶ τῆς Λουγδουνικῆς Λαγίνου ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνῶ ὁ ἀντίπαλός του ἐξ Ἀμερικῆς διευθύνει μεγάλην ποσότητα ἤλεκτρισμοῦ· ὁ ἤλεκτρικὸς σπιθῆρ εἶναι κεραυνός· ὁ ἄγγλος ἔπεσε κεραυνόπληκτος.

Παρ' ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι ἡ διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ πιστολίου μονομαχία δέν εἰσῆχθη εὐτυχῶς.

Συνέβησαν τινὲς ὁμοῦς καὶ ἐν Ἑλλάδι· ἀλλ' εἶναι ὡς οἱ κομῆται, οὓς τινὰς δέν ἀποκαλοῦμεν ἀστέρας.

Ἐκτὸς τούτου ἐγένοντο ὑπὸ μόνων σχεδὸν τῶν παρ' ἡμῖν ἐπισκεφθέντων τὴν Εὐρώπην καὶ πιθηκίζόντων.

Ἡ μονομαχία παρ' ἡμῖν περιωρίσθη εἰς τὸ ξυλοκόπημα.

Ὁ προσβληθεὶς ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ προσβαλόντος, ὅστις ἀμύνεται· εἰς ἐκ τῶν μονομάχων τούτων ἠττάται, ἔχων ἢ τὴν κεφαλὴν ὀλίγον τεθραυσμένην ἢ τὴν ῥίνα.

Συνεχέστερον τὴν παθαίνουνσι οἱ σατυρογράφοι καὶ λιβελογράφοι.

Πρὸ τινος ὁ A. . . . μνηστὸς φθισικῆς τινος νέας ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ἱατροῦ αὐτῆς. Τὸν ἐξυλοκόπησε καὶ ἐξεδικήθη διὰ τὸν θάνατον τῆς μνηστῆς του.

Ὁ ἱατρός δέν εἶχε κατορθώσει τὴν θεραπείαν αὐτῆς ἐκ τῆς φθίσεως.

Ἄλλὰ καὶ αἱ πολιτικὰ ἐριδες ἔδωκαν πολλάκις ἀφορμὴν εἰς ξυλοκοπήματα.

Τὸ ξυλοκόπημα ἀπὸ τῶν ἀγίων πολλάκις μεταῆχθη καὶ εἰς τὸν βουλευτικὸν περιβόλον.

Ἡ Βουλὴ ὑπῆρξε πολλάκις τὸ στάδιον

τῶν μονομάχων τούτων, ἀλλ' ἡ τάξις πάντοτε ταχέως ἐπανήρχετο ἐν αὐτῇ.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέλος. Ἐὰ εὐχρηθῶμεν μόνον τούλάχιστον νά περιορισθῶμεν ἐν Ἑλλάδι εἰς τὰ ξυλοκοπήματα, καὶ οὐδέποτε νά παραδεχθῶμεν τὸν ἄτοπον τοῦτον καὶ ὀλέθριον θεσμόν τῆς μονομαχίας, περὶ οὗ σχεδὸν εἰρωνικῶς καὶ εἰς πολλὰ μέρη ἀκόμη τῆς Ἑσπερίας ἤρξαντο νά ὁμιλῶσιν.

Ἡ εἰρωνεία φέρει τὴν ἀπογοήτευσιν.

ΒΙΑΣ.

ΤΟ ΧΡΥΣΙΟΝ.

I.

Ἐφ' ἡ ἐπ' ἐσχάτων φοβερὰ εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Παρισίων γενομένη δολοφονία καθ' ἀπάσης τῆς οἰκογενείας Κίγκ, συνετάραξε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ ἀκροῦ εἰς ἀκρον, ὅλοι δ' ἀνέπνευσαν ἀσμενοὶ καὶ πρὸς τιμὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεκήρυσαν ἐνθουσιώδεις μόλις ἔμαθον ὅτι οὐδαμῶς ἐνείχοντο εἰς τὴν δολοφονίαν ταύτην ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱός, τὸ ἀποτρόπαιον τοῦτο κακούργημα προῦκάλει ἅμα, ἐν Γαλλίᾳ ἰδίως, μακροτάτας μελέτας καὶ κρίσεις ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς τοῦ λαοῦ ἀνατροφῆς. Εἰς ἐν τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ παρισίου Χρόνου ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ἐγράφοντο σὺν ἄλλοις ταῦτα: «Οἱ συνδυασμοὶ τῆς κακούργιας σπανίως ἐφθασαν εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ἐκτὸς παρὰ τοῖς μυθιστοριογράφοις τοῦ ἐγκλήματος. Πρέπει δὲ νά ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νά μὴ ἀποδώσῃ τις τὴν φρικώδη σύλληψιν τῆς σκληρᾶς αὐτῆς πράξεως εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μᾶλλον διεφθαρμένων ἀναγωγῶσεων ἐπὶ κεφαλῆς ἐχούσης ἤδη τὴν πρὸς τοῦτο ῥοπλήν. Ἡ δημοτικὴ ἡμῶν φιλολογία εἶναι δυστυχῶς κατὰ μέγα μέρος, μάλιστα κατὰ πολλῶ μείζονας ἀναλογίας ἢ ἀλλαχού, φιλολογία τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς λαιμητό-

μου. Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν μαρτυρίαν συγγραφέως, ὅστις καλλιεργῆσας αὐτὸς οὐτος τὸ εἶδος τοῦτο, ὁμολογεῖ εἰς τὸ Figaro τὸ σφάλμα του: «Ἡμεῖς οἱ μυθιστοριογράφοι τῶν κακουργιοδικείων, λέγει ὁ Κ. Κωβέν, οἱ ἐκποιτικίσαντες τοὺς δολοφόνους καὶ διαφημίσαντες τοὺς λαιμοτομηθέντας, εἴμεθα κατὰ μέγα μέρος ἐνοχοὶ τῆς ἀπαισίας ἐπιδημίας τῶν αἱματηρῶν ἐγκλημάτων, ἧτις καταθλίβει καὶ ἀτιμάζει τὴν γῆν ἡμῶν. Διὰ τὴν τοῦ κοινοῦ νουὸς ταύτην ἐλεινήν ἀποπλάνησιν ἀπὸ τῆς φυσικῆς εὐθύτητος, τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ δικαίου, ἃς μεμφόμεθα ἐπίσης, ἠθέλω ἐπαναλαμβάνη αὐτὸ μέχρι κόρου, τὴν πόλεθριαν καὶ οἰκτρῶς ὠνητὴν μανίαν τοῦ νὰ καθιστάμεθα οἱ Ὀμηροὶ τῶν Ἀχιλλέων τοῦ ἐγγχειριδίου καὶ τῶν Ἐλενῶν τῆς δηλητηριάσεως, νὰ ἐφευρίσκωμεν δὲ τοιοῦτους ἥρωας ὅταν ἡ ἀποτρόπαιος ἀλήθεια πχορηγῆ οὐχὶ ἀρκούντως ἐνδιαφέροντας εἰς τὴν νοσοῦσαν ἡμῶν φαντασίαν. . . »

Εὐτυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἡ τῶν μυθιστοριῶν φιλία καὶ συναναστροφή περιστραφεῖσα εἰς τὴν μᾶλλον ἐγγράμματον καὶ πῶς διευρωπαϊσμένη μερίδα τῆς κοινωνίας ἡμῶν, μέχει τοῦδε τοῦλάχιστον, ἀδυνατεῖ νὰ ἐπηρέασῃ καὶ φέρῃ τὰ οἰκτρὰ παρὰ τῷ λαῷ ἀποτελέσματα ὡς ἐν Γαλλίᾳ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν φιλόθροπον καὶ γενναϊόφρονα ταύτην ὁμολογίαν τοῦ Κ. Κωβέν, βαθύτερον, ἤφερπει καὶ ὑπαναφαίνεται εἰς τὰς χειροτέρας τῶν κακουργιῶν, ὡς μυσαρὸν τούτων ἐλατήριον, τὸ χρυσιόν, ὅπερ ὤθησεν καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ φοβεῖα δολοφονία τὸν αὐτοεργὸν αὐτῆς Τρόπμαν, τὸ χρυσιόν, ὁ μοιραῖος οὐτος βωμὸς τοῦ νεωτάτου κυρίως ἤδη πολιτισμοῦ, βωμὸς ἐπάνω τοῦ ὁποίου θύει ἡ κόρη τὴν ζώνην τῆς, ἡ καρδιά τῆς συνείδησιν, ἡ ἀρετὴ τὴν ζώην αὐτῆς — ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄθρονον. — Ὁ προῖων χρόνος καὶ ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω τοῦ καλουμένου πολιτισμοῦ πρόδοσις ἐν Βυρῶπι ἐξαμαυροὶ καὶ ἀφανίζει ἢ ἐπικυροὶ τὰ φιλέρημα δόγματα τοῦ Ρουσσῶ;

II.

Ἵπάρχουσιν ἀλήθεια ἐν τῇ φύσει, ἐν τῇ

ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, περιπέτεια, μεταλλαγαι, συνδυασμοί, ἐκτρώσεις, παραπλανήσεις, ἄβυσσοι ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἃς οὐδ' ἡ μεγαλοφυστέρρα ποιητοῦ φαντασία ἠδύνατο οὐδ' οὐκ νὰ συλλάβῃ καὶ ἀπεικονίσῃ, ὡς συμβαίνουνσι δύσεις τοῦ ἡλίου ἃς μάτην θὰ προσεπάθει ν' ἀπομιμηθῇ καὶ ἂν ὁ σύμπας ἐπυρπολεῖτο ἐπὶ τούτῳ κόσμῳ. — Τὰ ἐπόμενα εἶναι μία τῶν μᾶλλον νωπῶν καὶ ἀληθεστάτων σκηνῶν, ἃς ὑπαγορεύει ἀμείλικτος εἰμαρμένη, τελεσιουργεῖ δὲ ὁ ἀτελής καὶ δύστηνος ἄνθρωπος, δύστηνος καὶ ἀτελής αἰώνιος, ἐν ὅσῳ ἔχη τὰ δύο πλεονάζοντα ταῦτα σκότι; βλακείαν εἰς τὴν διάνοιαν, πάθη εἰς τὴν ψυχὴν.

Πρὸ δέκα καὶ τεσσάρων περιποῦ ἐτῶν ἐν τινι τῆς Ἑρμιονίδος πολίχνης, υἱὸς πτωχῆς οἰκογενείας, ναύτης πτωχοτέρου πλοικίου, ἀλλὰ θρασύ καὶ προπετὲς μερᾶκιον, ἀποχαιρετίσαν τοὺς γονεῖς ἐξίφθη εἰς τῆς τύχης τὰ κύματα ζητοῦν εἰς τὴν ξένην μοῖραν εὐδαίμονα. Αἱ εὐλογίαι τῶν γονέων του, τὰ φιλήματα τῆς μόνης του ἀδελφῆς, ὀλίγιστα εἰς τὸ θλάκιον κερμάτι, ἦταν τὰ μόνα ἐφόδια τοῦ νέου ἀποδημητοῦ.

Ἦρκει τὸ πρῶτον ἵνα θεμελιώσῃ οἶκον.

Ὁ εὐτολμος ναύτης ἀπὸ πλοίου εἰς πλοῖον, ἀπὸ γῆς εἰς γῆν, εὐρέθη ἐν τέλει εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἡ εἰς Θεὸν πίστις ἐμπνέουσα τὴν ἐλπίδα, ἡ καρτερία ἐπιστεφομένη διὰ τῆς νίκης, ἔσωζον καὶ προῆγον μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν ἀκάματον ἐργάτην. Προσελήθη ἐπιστάτης εἰς ἐμπορικὸν τινα οἶκον τῆς Καλκούτης.

Τὰ πρῶτα ἔτη ἡ πατρικὴ αὐτοῦ οἰκογένεια ἐλάμβανε γράμματά του ἐνίοτε, πολυλάκις μικρὰς διὰ τοῦ Λονδίνου χρηματικὰς ἀποστολάς, ἄλλα δωρήματα. Οὕτως μετὰ τινα χρόνον ἔμαθεν ἐν Καλκούτῃ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς του ἐν τῇ πατρίδι. Ἔστειλεν ἐπὶ τούτῳ χαρμύσσον καὶ πλήρη εὐχῶν καὶ χαρίτων ἐπιστολήν, ἐπιστολήν τελευταίαν.

Ἐπῆλθε σιγή.

Ἡ στερεὰ γῆ ἔχει πλειότερα τῆς θαλάσσης κύματα. Νέαι τοῦ παλαιοῦ ναύτου τύχαι, ἐμπορικαὶ περιπέτεια κατέκλιναν καὶ οἰνοὶ ἐστόμωσαν τὸν φιλάδελφον καὶ εὐχαριν υἱόν. Ἦτο ἀσθενῆς, ἐγένετο πέννης, με-

τέβη ἀλλαχοῦ, μακρότερον; Τίς οἶδε! — Τὰ ξένα εἶναι ἔρημα καὶ μαῦρα πάντοτε. Εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς ὁμιλοῦσι πάντοτε ὑπόπτως, πενθίμως, δυσοιῶνως, περιδειλῶς, λυπηρῶς. Τάχα θερμαίνουσι τὸν ἀπόντα υἱὸν φιλόστοργοι φροντίδες, ἂν ἴσως ἀσθενῇ; Φθάνει γράμμα τι πρὶν ἀνοιγῆ, τάχα ἐγκλείει χαρὰς ἢ δάκρυα; Ἀλλ' ὅτι ὧδε πικρότατον, παρῆθεν ἦδη ἐν ἔτος, καὶ οὐδεμία ἐτι ἐπιστολή.

Μὲ τὴν ζώην τῶν γερόντων γονέων ἐσθύνετο καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπανίδωσι τὸν πεφιλημένον υἱόν. Ἐκ τύχης, ἀπὸ τὴν φωνῶν τῶν ὁδῶν, ἀπὸ τινος ἐκείθεν προελθόντος Ἕλληνος ναύτου, ἔμαθον ὅτι ὁ γενναῖος υἱὸς οὐδαμοῦ τῆς γῆς πλέον φαίνεται. Ἐχάθη.

Δηλαδὴ ἀπέθανεν. Ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ ξένη σιωπῇ καὶ ἀφάνεια εἶναι θάνατος. Οἱ γονεῖς περιεβλήθησαν πένθος, ἡ μήτηρ διέσχισεν, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀποδουρομένη, τὴν μορφήν διὰ τῶν ὀνύχων, τὸ πρῶτον τεχθὲν παιδίον τῆς ἀδελφῆς, τυχὸν ἄρρην, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλιπόντος ἀδελφοῦ. Οὕτω καὶ διακωμίζετο καὶ ἡγιαζετο ἡ μνήμη του.

Πολλάκις εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ὅποτε τὸ βαρὺ ἄλγος ἐπὶ τῷ πρῶτῳ τοῦ θανάτου ἀκούσματι παρῆλθε, πολλάκις καθήμενοι περὶ τὴν ἐστίαν οἱ γονεῖς, ἡ ἀδελφῆ, ὁ νέος αὐτῆς σύζυγος, ἀνεπόλησαν καὶ εὐχῆθησαν καὶ ἐφαντάσθησαν τὸν ἀπόντα υἱόν ἐτι ζῶντα εἰς γωνίαν τινὰ τῆς γῆς, πλουτοῦντα ἐν αὐτῇ πιθανῶς, ἐνθυμούμενον καὶ συνομιλοῦντα περὶ τῆς πατρικῆς του οἰκογενείας πάντοτε, μίαν ἡμέραν τέλος ἐπαναστρέφοντα εἰς τὴν γεννέθλιον γῆν καὶ τὴν πατρίαν ἐστίαν μὲ μακρὰν γενεάδα καὶ μακροτέραν χρυσοῦχον ζώην. Τότε, εἰς τὰς γλυκειὰς καὶ πικροτάτας συνομιλίας ταύτας «Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς!» ἐπανέλεγον τῆς μητρὸς τὰ ὑποτρέμοντα χεῖλη, ὑγραίνοντο οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀδελφῆς, ἐπιπτεν ἐπὶ τὸ στήθος ἡ κεφαλὴ τοῦ γέροντος πατρὸς βαρεῖα καὶ ἄφρωνος.

Ὀἶμοι! Παρῆλθεν ἐτι ἐν ἔτος, ἀλλ' οὐδεμία ποτὲ ἐπιστολή, οὐδεμία εἴησις, οὐδὲν ζῶης τεκμήριον, οὐδὲν τοῦ ὀνόματός του ἀκουσμα, οὐδαμοῦ. Βεβαίως εἶχεν ἀποθάνῃ. Ἡ φύσις μεγαλοεργὸς καὶ παρῆγορος περικαλύπτει διὰ κόνης τὰ ὅσα τῶν κεκοιμημένων, διὰ λήθης τὴν καρδίαν τῶν ἐπιζώντων. Ὁ πεφιλημένος υἱός, ὁ παλαιὸς ναύτης, ὁ ἐν τῇ ξένη ἔμπορος, ὁ ἐπὶ μακρὸν ἀφανῆς καὶ σιωπῆρας ἄνθρωπος, ἐλησμονήθη.

Μόνῃ ἡ ἀδελφῆ ἤλπιζεν ἔτι ἴσως τὸ αὐτὸ τοῦ υἱοῦ τῆς ὄνομα ἔφερε πλειότερον εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς τὸν ἀδελφόν, ἴσως ἤλπιζεν ἐτι αὐτὴ μόνῃ, διότι ἡ νεότης εἶναι ζῶη, δηλονότι ἐλπίς.

III.

Συνεπληροῦντο δέκα καὶ τέσσαρα ἔτη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπῆλθε τῆς Ἑρμιονίδος ὁ παλαιὸς ναύτης, ὅτε ἡμέραν τινὰ, περὶ τὴν δειλὴν, ἀνθρωπὸς τις, εὐτελῶς ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐνδεδυμένος, ἀπεισιβάζετο ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἐκάθησεν εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν καφενεῖον, ἔλαβεν ἡ: ἔμα ποτόν τι, προσεκάλεσεν ἠπίως γνωστὸν του γέροντα, ἠρώτησεν ἐπιπολαίως περὶ τινῶν ἄλλων, εἶτα περὶ τῶν συγγενῶν του. Ὁ γέρον οὐδὲν ὑπονοῶν, μηδαμῶς ἀναγνωρίζων τὸν παλαιὸν νεανίαν, ὠμολόγησεν ὅτι ζῶσιν οἱ γονεῖς καὶ ἡ κόρη περὶ ὧν ἠρώτα, ἀλλὰ μόνῃ καὶ βαρυτάτῃ αὐτῶν δυσμοῖρα ἦτον ἄλλοτε ἢ εἰς τὰ ξένα ἀπώλεια τοῦ υἱοῦ των. Ὁ ξένος ἔκ τινῶν ἄλλων λόγων ἐνόησε τὴν κατοικίαν τῆς ἀδελφῆς, καὶ πληρώσας τὸ ποτόν του καὶ τὸ τοῦ γέροντος, διπυθύνθη βραδεὶ βίματι εἰς τὸν ὑπονοηθέντα οἶκον.

Ἐκτύπησε τὴν θύραν. Ἡ ἀδελφῆ προσέδραμεν. Εἶχε τὸ πρόσωπον ἰλαρὸν, ἐπὶ τοὺς μαστοὺς ἐκράτει εὐτραφῆς νήπιον. Ὁ ξένος ὑπόδακρος ἐμειδίασεν. Ἀλλὰ καταστείλας ἑαυτὸν καὶ τ' αὐστηρὰ τοῦ τόπου ἦθη γνωρίζων, χωρὶς νὰ προχωρήσῃ ἔνδον, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς θύρας καὶ εἶπεν: «Ἐχέτε καμμίαν εἰδήσιν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας; — «Τίνος ἀδελφοῦ; ἀπῆντησεν ἡ νεαρὰ γυνή. — «Αἶ! τοῦ ἐνός καὶ μόνοῦ! — «Θεέ μου! ὑπέλαβεν αὐτὴ, ἐκεῖνος ἀπέθανεν εἰς τὰ ἔρημα τὰ ξένα! Ὁ Θεὸς νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του!»

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐθολώθησαν. Ὁ ξένος ἐπανέλαβεν: «Ὁ Θεὸς ἀναπαύει τῶν ἀποθαμμένων τὰς ψυχὰς εἰς τὸν οὐρανόν».

τῶν ζωντανῶν ὅμως ἀναπαύει τὰ σώματα εἰς τὴν πατρίδα! — «Τί θέλεις νὰ εἶπῃς, ξένη; εἶπεν ἀπορούσα ἡ πτωχὴ γυνή. — Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ζῆ. — «Ζῆ; ἀνερώνησεν ἡ ταλαίπωρος, ζῆ; — Μὴν ἔχωμεν γράμματα τοῦ;

Καὶ ἄμικ λυομένη εἰς δάκρυα, προσεκάλει τὸν ξένον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πτωχὸν οἰκίσκον αὐτῆς. Ὁ ξένος ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ εἰσῆλθεν. «ἔχετε, εἶπε, κατὶ τι πλειότερον ἀπὸ γράμματα — αἶ, πλειότερον, ὄχι; ἀρκεῖ τοῦτο! Εὐλογημένος ὁ Θεός!» Καὶ ἀπέμασε τὰ ἀναβλύζοντα δάκρυα.

Ὁ ξένος ἐπανελάθεν: «ἔχετε κατὶ τι πλειότερον. ἔρχεται ὁ ἴδιος! — «Αὐτός, ἐδῶ; Ὁ Λεωνίδας; εἶναι πλίσσιον; Ποῦ; Μὴ μᾶς ἐμπαίζετε!» Τὸ χεῖλος τοῦ ξένου ὑπέτρεμεν, ἀλλ' ἡ γενναία καρδία ἀνθίστατο ἔτι. Ἡ νέα γυνὴ ἐπανελάθεν: «Ὀμιλεῖτε λοιπὸν, ἀν μᾶς λυπήσθε! Μήπως ἦλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν; — «Πλησιέστερον. — «Εἰς τὴν Σύρον; — «Πλησιέστερον. — «Θεέ μου! εἶναι λοιπὸν ἐδῶ; — «Ἐμπρός σου!»

Καὶ μετὰ τίνα πρῶτον τρόπον καὶ κατὰ πλεξίν, πορφυρὰ τὴν μορφήν ὑπὸ αἰδοῦς τινος καὶ τῆς συγκινήσεως, ἄφρωνος ὑπὸ τῶν λυγμῶν, ἡ τάλαινα ἀδελφὴ ἐκρεμάσθη εἰς τοῦ ἀνδρικοτάτου ἀδελφοῦ τὸν λαιμὸν καὶ τὴν ἀνοιχθεῖσαν ἀγκάλην. Ἦτο καιρὸς νὰ στηριχθῆ ἐκεῖ, διότι ἦδη τὰ γόνατά της ὑπὸ λιποθυμίας ἐκόπτοντο.

Μετὰ τίνα ὥραν θάλλων εἰς τὰς χεῖράς τοῦ τὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς, ἐνώπιον τοῦ μικροῦ ἀνεψιοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ του, ὁ παλαιὸς ναύτης διηγείτο τὰς πλάνας τοῦ καὶ τὰς περιπετείας ὑπὸ τὸ ἄφθονον φῶς τῆς λυχνίας διεγράφετο μορφή αὐστηρὰ καὶ ἠλιοκαῆς, κόμη μᾶλλον μακρὰ καὶ μέλαινα, ὀφθαλμοὶ βαθύς καὶ ἀπαστρέπτων τὴν αὐστηρὰν μορφήν ἐγλύκαιεν ἦδη διηνεκές καὶ φιλόφρον μειδίαιμα, τὴν μέλαιναν κόμην λευκάζουσαι ὑπὲρ τοὺς κροτάφους τρίχες, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγλύκαινον τὰ ὑπαναβλύζοντα δάκρυα τὸ δάκρυ εἶναι ἡ ἀγία κολυμβήθρα, ὅπου τὸ στυγνότερον τῶν ὀμμάτων βαπτίζεται εἰς φίλιον καὶ πρᾶυ χριστιανόν. Τάλλα ἐφαινετο ἀντὶ λιπόσπ

κος μᾶλλον ἀλλὰ ῥωμαλέος, ἀναστήματος μᾶλλον ὑψηλοῦ, ὅπου ἡ εὐσταλὴς ῥίς καὶ περὶ τοὺς ῥώθινας συνεπτυγμένη, τὰ λεπτὰ χεῖλη, τὸ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὰς κινήσεις μέτρον, ἐδείκνυον τὸ καρτερικὸν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἀλίγυστον τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρός. Ἀπὸ τοῦ νεαροῦ καὶ ῥοδόεντος πάλαι ναύτου, οὐδὲν ἐπ' αὐτοῦ ὑπελείπετο πλέον εἰμὴ μόνον ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ τὰ κύματα: αἱ ῥυτίδες.

«Ἀλλὰ, εἶπε συνάμα ὑπονοήσας καὶ καταστέλλων τὴν κίνησιν καὶ ἀνεργεῖν τῆς ἀδελφῆς του, νὰ μὴ εἰδοποιήσωμεν ἀκόμη τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Θέλω νὰ παρυσιασθῶ εἰς αὐτοὺς μετὰ χάριτος καὶ θαύματος. Ἐπειτα καὶ τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς ταύτην δυνατὸν νὰ ταραχθῶσι, δυνατὸν νὰ γείνω ἀφορμὴ ἀπευκταίου τινός. Ἰδοὺ πῶς σκέπτομαι! θὰ μεταβῶ ἦδη εἰς αὐτοὺς μόνος, θὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὲ παραχωρήσωσι δωμάτιόν τι νὰ κοιμηθῶ ὡς ξένος, θὰ προδιαθέσω αὐτοὺς περὶ τοῦ υἱοῦ τῶν ὡς παλαιὸς ἐγὼ ναυτικὸς καὶ συναντήσας πρὸ καιροῦ αὐτὸν, θὰ ζητήσω ἔπειτα μέρος τι νὰ κοιμηθῶ. Αὐριον δὲ τὴν πρωΐαν ἐρχεσθε καὶ σεῖς, ὀμιλεῖτε περὶ ἐμοῦ δι' ὄνειρου τινός, ἐνθαρρύνετε αὐτοὺς, καθιστᾶτε βεβαίαν τὴν ἐπάνοδόν μου, ὅτε προβὰς ἀποκαλύπτομαι καὶ ἐγώ.»

Μετὰ τίνας ἡμέρας τῆς ἀδελφῆς παρατηρήσεις, ὑπερηνίκησεν ἡ ἀκράδαντος ἐπιμονὴ τοῦ ἀδελφοῦ· συνεφώνησαν νὰ γείνη οὕτω, καὶ ὁ υἱὸς ἀπῆλθεν ἄγνωστος εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον.

Ἐγένετο δεκτός. «Δόξατέ μοι, εἶπε, μέρος τι νὰ κοιμηθῶ· αὐριον θέλω πλουσιῶς διὰ τοῦτο σὰς εὐχαριστήσῃ. — «Εἶται ξένος, ἀκόμη καὶ χριστιανός, εἶπεν ὁ γέρον πατήρ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Θέλεις εὐρὴ εὐτελές ἐδῶ δεῖπνον, ἀλλὰ πλουσιᾶν ἀγάπην· μόνη δὲ εὐχαριστία σου καὶ ἀμοιβὴ εἰς ἡμᾶς, καὶ σήμερον καὶ αὐριον, εἶναι ν' ἀναπαυθῆς ὑπὸ τὴν πτωχὴν ἡμῶν στέγην, νὰ ἐγερθῆς δὲ τὴν πρωΐαν χαρμόσυνος.»

Ὁ υἱὸς κατενώγη. Ἀλλὰ γνήσιος τῆς μητρὸς τοῦ υἱός, ἐκράτησε ἔτι ἑαυτὸν! Ἄντι νὰ ῥιφθῆ εἰς τοῦ πατρὸς τὸν λαιμὸν ἀντὶ τὴν ὑπερνεκῶν τὴν ἐν τῷ στήθει φύσιν, ὡς

ἄλλοτε τὴν τρικυμίαν. Εἶπεν: «Εὐχαριστῶ.» Ἦθελε νὰ εἶπῃ περὶ τοῦ υἱοῦ τῶν, ὃν ἄλλοτε δῆθεν ἐγνώρισεν, ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἐντεῦθεν ὁ λόγος ἦτο ὀλισθηρὸς, ἀπέφυγε περὶ τούτου νὰ ὀμιλήσῃ τι· διηγήθη ὅτι ἦτο δερματέμπορος, ἤκουσε παρ' αὐτῶν συνήθεις τῶν γερόντων κατὰ τοῦ σήμερον βίου μομφὰς καὶ παράπονα, ὑπεκρίθη κάματον, προσεκληθῆ ν' ἀναπαυθῆ.

Ἐδέχθη. Ἐκαληνύκτησε γλυκὺς τοὺς γέροντας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑποδειχθὲν δωμάτιον τοῦ οἰκίσκου. Ἐκεῖ ἀνεπνευσεν. Ἦτο ἤσυχος. Κατώρθωσε νὰ μὴ ἀναγνωρισθῆ. Μία καὶ τοῦτο νίκη. Εἶχε συνεθισθῆ εἰς τοιοῦτους ἠρωτισμούς. Αὐριον θὰ ἦνοιγε τὴν θύραν, φαιδρὸς καὶ εὐκοσμος, θὰ ἐνεφανίζετο ἐνώπιόν τῶν ὁ πάλαι προσφιλὴς υἱός.

Ἴνα μὴ δώτῃ ὑπονοίας βραδύνων, ἤσυχος ἐκδύομενος, ἔλυσε καὶ ἐναπέθεσεν ἐπὶ τινος τραπέζης ζώνην τινὰ δερματίνην, εὐχαρίστησεν ἐνθερμῶς τὸν Θεόν, ἔσβυσε τὸ κπῆριον καὶ κατεκλίθη.

Ἀλλ' ἡ ζώνη ἐκείνη ἐναποτιθεμένη ἐκρότησεν. Ἦχος γλυκὺς χρυσῶν καὶ πολλῶν κεραματίων διέφυγεν.

Ἀστραπή, συνεπαγομένη κεραυνόν.

IV.

Ὅπισθεν τῆς θύρας ἦτό τις καὶ ἤκουσεν Ἦτο ἡ γραῖα, ἡ μήτηρ τοῦ φιλοξενουμένου ἀγνώστου.

Εἰς τὸν ἔμπειρον αὐτῆς ὀφθαλμὸν ἡ διαφεύγουσα μορφή τοῦ ξένου, ἡ περὶ τοὺς τρόπους τοῦ ἀμφιταλαντευομένη καὶ πως βικία παράστασις, ἄλλως τε καὶ συνήθειαι τις μάλιστα, περὶ τοὺς ξένους περιέργεια τῶν θηλέων, διήγειραν τὴν προσοχὴν αὐτῆς· ἠκολούθησε κατασκοποῦσα τὸν ξένον μέχρι τῆς θύρας· ἀπὸ τινος ἔτι σχισμῆς διεῖδεν ἔσω. Εἶδε τὴν ζώνην, ἤκουσε τὸν χρυσόν. Ἡ ζώνη ἦτο βαρεῖα, τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀνδρός καθαρῶτατα, ὁ βηματισμὸς τοῦ ὑπερήφανος· θὰ ἦτο πλουσιώτατος. Οὐδὲν πλέον. Ἐσβέσθη ἡ λαμπὰς, ἐπῆλθε σκότος.

Ἡ γραῖα ἔστη σιωπηλὴ καὶ σύννοος ὅπισθεν τῆς θύρας. Διὰ τὸ ξένος οὗτος ἐσιώπων καὶ ἐκρύπτετο σχεδόν, διὰ τὸ κατέφυγεν ἐν μέσῳ τῶν πτωχῶν τούτων; Μὴ ἦτο ἐγκληματίας; Ἄλλως τε τὸ ἐν τῇ ζώνῃ χρυ-

σίον; Βεβαίως θὰ ἦταν χίλιαι λίραι. Ἀστραπή τις διῆλθε τὸν νοῦν τῆς γραῖας, ῥιγὸς τι ἀπαίσσιον διεπέρασε τὴν παλαιὰν καρδίαν.

Ἐφυγεν ἐκεῖθεν ὡς φοβηθεῖσα αὐτὴ ἑαυτήν.

Ἰπάρχουσι θεάμασα ὡς τὰ οἶνοπνεύματα. Ὁ ὀφθαλμὸς πίνει αὐτὰ, ἡ δὲ καρδία μεθύει· ὁ μέθυσος μεταβάλλεται εἰς κτήνη, ὁ ἄνθρωπος ἐντεῦθεν εἰς θηρίον. Ἐνώπιον μιᾶς παρερχομένης περιχύσου μετὰ εὐτυχῶν κληρονόμων ἀμάξης, ἐνώπιον ἐνὸς προδότου αὐλικοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῆς εὐνοίας τοῦ ἡγεμόνου του, ἐνώπιον μιᾶς μοιχαλίδος βασιλικῶς διαπρεπούσης ὡς ἐκ τοῦ συζυγικοῦ τῆς Ἀμαλθείας κέρματος, ἐνώπιον βαρυτίμου ἀνακτόρου προελθόντος ἀπὸ σειρᾶς κακουργῶν, ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ἀγριαίνεται, μεταλλάσσεται, ἐκθηριούται, ὡς ὁ ταῦρος ἐνώπιον ὑφάσματος ἐρυθροῦ. Αἱ μορφᾶι τοῦ κόσμου τούτου ἀποπνεύουσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀνέμους: Ἡ θεὰ τῶν τυραννικῶν ἀνακτόρων καὶ ἐγκλημάτων ἐγείρει τὴν τρικυμίαν τῶν ἐπαναστάσεων· ἡ ἀπαγγελία τοῦ Ἡροδότου ἐκίνει τὰ δάκρυα καὶ τὴν μεγαλόνοιαν τοῦ Θουκυδίδου· ὁ χειροκροτούμενος καὶ στεφόμενος ποιητῆς ἐγείρει εἰς ἦττονα στήθη κυματισμοὺς φθόνου· ἡ παρουσία τοῦ ἀρτου ἀνοίγει καὶ κατατεῖει τὸν στόμαχον τοῦ λαϊμάργου, ἡ θεὰ χρυσίου πολλοῦ καὶ ὑπόπτου ἐγείρει εἰς πένητα καταιγίδα παθῶν. Ἐπειτα εἶναι αἱ βαθμίδες: εἰς βασιλεὺς ὑπὲρ τοῦ στέμματός του σφραγίζει ἓνα λάβον· εἰς πρωθυπουργὸς ὑπὲρ μελαίνης ἀρχομανίας ναυαγεῖ ἐν ἔθνος· εἰς πτωχὸς ὑπὲρ τοῦ πλοῦτου δολοφονεῖ ἐν ἄτομον. Φρικτὸν, ἀλλὰ γινόμενον. Εἶναι ὁ ἔμφοτος τῷ ἀνθρώπῳ ἕως τῆς προόδου, ἀλλὰ μαινόμενος. Ἐπειτα πρὸς τέλος τῆς κακουργίας ὡς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιφαίνονται καὶ συντρέχουσιν αἱ στιγμαί. Ἰδιαίτεραί τινες συμπτώσεις ὅπου ἡ εἰμαρμένη γίνεται προαγωγὸς, ἀν ὄχι ἀνάγκη: ἡ ἀνεμοζήλη, εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ λύκου· ἀλλοίμονον εἰς τὰ πρόβατα! ἡ σκοτία εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ δολοφόνου· ἀλλοίμονον εἰς τὸ θύμα! ἡ ἀναργεῖα εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ τοκογλύφου· ἀλλοίμονον

εις τὸν πένθητα! τὸ βράσον εἶναι διηνεκῶς ἢ χρησιμεύσει διὰ τὴν ἐκφοράν καὶ τὴν πλάκα εὐμενῆς στιγμῆ τοῦ ἱερέως; ἀλλοίμονον εἰς τοὺς πιστούς! Ὁ λαὸς λέγει· αἴ εὐκαιρία γενεῖα τὸν κλέπτην». Ἡ σκοτία, ὁ ὕπνος, ἡ σιωπὴ, ἡ ἔρημος, εἶναι ἐμπνεύσεις καὶ μητέρες ἐγκλήματος. Ὁ διαβαίνων ἐν μέσῳ σκοτίας, ὁ διατελὼν ἐν ὕπνῳ, ὁ ζῶν ἐν μέσῳ κοιμωμένων, ὁ πλανηθεὶς εἰς ἔρημον, προκαλοῦσιν ἀγνωστόν τι ἐγχειρίδιον· ὑφίστανται ἐνέδραν.

Ἐδῶ συνήλθον ὅλα· ἡ ὄσμῃ τοῦ χρυσοῦ, ἡ σκοτία, ἡ σιωπὴ, ὁ ὕπνος, ἡ ἔρημος, ἐμέθυσαν, ἐτρικυμώσαν, διετεράτωσαν τὴν γυναῖκα. Ἡ γραῖα ἐγένετο τίγρις.

Ἦλθεν εἰς τὸν σύζυγον. Οὗτος ἦτο κατακεκλιμένος. «Ἐξύπνα!» τῷ εἶπε· «Διατί;» — «Ἄκουσον!» Διηγῆθη εἰς τὸν γέροντα τὸν ἠσαυρὸν τοῦ ξένου, τὰς ἐντυπώσεις τῆς, εἶτα προσέθηκε· «Μ' ἔρχεται μία ἰδέα. — «Τί; — «Εἶσαι σύμφωνος; — «Εἰς τί; — «Νὰ τὸν φονεύσωμεν!»

Ὁ γέρον ἐσιώπησε κατὰ πλῆκτος. Ἡ μήτηρ ἐπανάλαβε «Κοιμάσαι. — «Καὶ ὅμως ὄνευσεσαι σύ!» Εἶπεν ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

Τότε ἤρξατο μεταξὺ τῶν δύο τούτων παλαιῶν παιδῶν παράβολος καὶ ἐλεεινοτάτη συζήτησις. Ἡ γραῖα ἔλεγεν· «Ἦτο νύκτα. Οὐδεὶς εἶδεν εἰσελθόντα αὐτὸν ἐδῶ. Ἦτο μόνος. Ὅα ἦναι κακούργος τις ἀρπάσας διὰ δολοφονίας ἠσαυροῦς. Εἶδα αὐτοὺς μὲ τὰ ὄμματα μου· πλέον τῶν χιλίων λιρῶν. Προλαμβάνομεν τὸν νόμον· ἂν φύγη ἐδῶθεν, θὰ ἀνάβῃ εἰς τὴν λαϊμητόμον. Ἡ θύρα εἶναι σχεδὸν ἀνοικτή. Οὐδὲν ὄπλον κρατεῖ μαζῆ τοῦ. Εἶδα αὐτὸν γυμνωθέντα. Μὴ χάνωμεν καιρόν. Ἀῦριον ἢ σύζυγος τοῦ Δημάρχου, θὰ ἦναι τὰ φρόκαλα τῆς αὐλῆς μου!»

Εἶπεν ἄλλα, ἄλλα, ἄλλα· φλογερά, μιανὰ, ἀπαίσια. Τὸ ἐγκλημα ἀγορεύει ὡς ὁ Δημοσθένης. Ἡ ἀρετὴ σιωπᾶ, ἀλλ' οὐδεὶς τοῦ Σαταναῖ εὐγλωττίτερος. Οἱ ἄγγελοι, τὰ ἄστρα καὶ ὁ μάϊος λαλοῦσι τὴν γλῶσσαν τῆς σιγῆς καὶ τῶν ἀρρήτων ὕμνων. Ἀλλ' ὁ χειμῶν; Τὴν γλῶσσαν τοῦ κεραυνοῦ.

Ὁ γέρον εἶπε· «Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Διήλθομεν τόσους χρόνους ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡδῆ εἰς τὸ γῆρας νὰ γεινώμεν φονεῖς; Τὰ χρέματα ταῦτα, ἂν εἴ τι τὰ λάβωμεν, θέλουσι

τοῦ τάφου μας! Ἀῦριον, μεθαῦριον, θ' ἀποθάνωμεν. Οὕτω πως θὰ ἐτοιμασθῶμεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὸν Θεόν; Μὲ τὸν φόνον εἴ τι ἀχνίζοντα εἰς τὰς χεῖρας; Δυστυχῆς, ἀποκοιμήσου! Τὸ ἐγκλημα εἶναι δάνειον· θέλομεν ἴσως πληρώσῃ πικρότατα αὐτό. Φοβοῦ τὸν Θεόν. Σιωπᾶ, ἀλλὰ βλέπει· ἐκεῖνος γνωρίζει, ἐὰν τοιοῦτον διεπράττομεν ἐγκλημα, πόσον ἠθέλομεν σκληρῶς τιμωρηθῆ! Σὲ διήλθεν ἀπὸ τὸν νοῦν τοιαύτη φοβερὰ ἰδέα, ἐνῶ εἶναι νέος, ἐνῶ εἶναι ξένος, ὑπὸ τὴν στέγην μας μάλιστα! — Ἐὰν ἔχη μητέρα;»

Ἡ γραῖα ἔστη ἐπὶ στιγμὴν. Εἶτα εἶπεν, μόλις ἀκουσθεῖσα. «Αἶ, εἶχα κ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀπέθανεν!»

Οὕτω συνεχίζουσι οὗτοι καὶ ἐπάλοιον. Οἴμοι! ὁ ἔρωσ ἢ νηπιότης καὶ ἡ κακία δὲν ἔχουσιν ἀκοάς· Ἡ γραῖα, ὡς ὁ μαινόμενος, ἐπέμενε. — Ἐτέρωθεν, εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον, γλυκεῖαι στοργῆς συγκινήσεις διεκράτουν ἀνοικτὰ τὰ βλέφαρα τοῦ εὐσεβοῦς υἱοῦ. Ἀφίνετο πυρέσσων εἰς μυρούς βεμβασμούς, ἀγιωτέρους τῶν ὕμνων τοῦ Χερουβειμ, γλυκυτέρους τῶν μύρων τοῦ κρίνου. Περιπλανηθεὶς τόσους καὶ τόσους τόπους ἐπανήλθε λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην, ἐν μέσῳ τῶν γονέων τοῦ αὐτῶν, ζώντων. Προσῆλτο τὸ βλέμμα τοῦ ἐπὶ τῆς χρυσοῦχος ζώνης· ἔλεγεν· «Ἀῦριον, πρῶτον, θέλω καταθέσθαι εἰς τὰς χεῖρας τῆς μητρός μου τὰς ὀκτακοσίας αὐτὰς λίρας. Ποία χαρὰ! Δύο ἠσαυροὶ ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν, ὁ εἰς τοῦ ἄλλου πολυτιμότερος· ἐγὼ καὶ ὁ χρυσὸς, ὁ πλοῦτος καὶ ὁ υἱὸς τῶν. Ὅα ἐορτάσωμεν ἡμέρας πολλὰς ὅλοι. Ὅα δώσω εἰς τὴν ἀδελφὴν μου τὸν ἀδαμάντινον ἐκεῖνον δακτύλιον· εἰς τὴν μητέρα μου πάλιν ἐν φίλημα. Ὅα ἔλθω εἰς γάμον. Ὅα ἐργασθῶ ἡσύχως, ἀσφαλῶς, τιμώμενος. Πόσον εἶμαι εὐτυχῆς, Θεέ μου!» Δις, τρίς ἀνεσηκώθη νὰ μεταβῆ καὶ προσπέσῃ εἰς τὰ γόνατα καὶ τὸν λαϊμόν τῶν γονέων του· ἀλλὰ πάλιν ἐκρατήθη ἡ ψυχὴ τοῦ γενναίου εἴ τι χθὲς τυχοῦθῆρα. Ὑπὸ τοιούτους ἐργηγορότος περικαλλεῖς ὄνευρος, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐλιποθύμου, ὡς ὑπὸ βαρῦτατα ἀρώματα, αἰ αἰσθήσεις τοῦ ἑνα-

ρέτου ἀνδρός. Ὁ ὕπνος, μάγος καὶ δολοφόνος, ἐνίκησεν, ὑπέτρεμον δ' εἴ τι τὰ βλέφαρα τοῦ κοιμωμένου πρὸ τῶν παρερχομένων καθ' ὕπνου ἰλαρῶν μορφῶν τῶν γονέων του, τῆς ἀδελφῆς, τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων τοῦ συνευθυμούντων μὲ γέλωτας, μὲ ἄσματα, μὲ χορούς. . .

Οὐδὲν τοῦ ὕπνου καὶ τῆς γυναικὸς ἀπατηλότερον.

VI

Πρὸ μιᾶς ὥρας ὁ ἀγαθὸς πατὴρ τοῦ ἀγνώστου ἀποκοιμήθη καὶ αὐτός. Πεισθεὶς, ἢ μᾶλλον μετὰ πολλὰς ὀμιλίας καὶ ἀπειλὰς, ὑποθεῖς τὴν σιωπὴν τῆς γυναικὸς τοῦ ὡς συναίνεσιν, ἀποκοιμήθη. Τὰ νήπια καὶ οἱ γέροντες, εἰθισμένοι καὶ γεινιάζοντες πρὸς τὸ ἄρῳνον χάος ὅθεν ἦλθον καὶ ὅπου ἀπέρχονται, ἀποκοιμῶνται εὐκολώτατα.

Ἀλλὰ τὸ ἐγκλημα ἐργηγορεῖ. Σιωπηλῶς ὡς ὁ τάφος, ζῶσα ὡς ἡ γένενα, ἐτοιμῆ ὡς ἡ αἰχμηρὰ λεπίς, ἡ γραῖα σύζυγος οὐδαμῶς τὰ βλέφαρα ἐκλείνει. Ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν κακουργίαν ἐγωῖσμός· ἴσως ἂν ὁ γέρον ἀπεδέχετο ἄσμενος τὸ ἀπαίτιον διανόημα τῆς γυναικὸς, ἢ παράφρων αὐτῆς κακία θὰ ὑπεχώρει, θὰ ἐδειλία, θὰ ἐσκέπτετο. Ἀλλ' ἡ ἀκαμπτὸς ἀρνησις τοῦ συζύγου, ἡ ἄμεσις ἀντίστασις αὐτοῦ, ὁ ἥρεμος καὶ ἄφροντος ὕπνος τοῦ ὑποληφθέντα ὑπὸ ταύτης ὡς δειγμὰ τι ὅτι ἀδύνατον ἐθεώρει ὁ γέρον νὰ κατορθωθῆ τοιοῦτόν τι, ἐνέπνευσαν καταχθόνιοι εἰς αὐτὴν θάρσος, ἐγωῖσμόν ἐωσφόρου, σκεπτομένην ἂν κατάρθου νὰ γεινῆ βαθύπλοτος, τοῦ συζύγου ἀπρακτοῦντος, ἀγνοοῦντος, κοιμωμένου!

Νευρικὴ φορὰ ἔσυρεν αὐτὴν κάτω τῆς κλίνης. Ἔστη ὀρθία, μᾶλλον ἐπικλινῆς, μὴ τοι ὁ γέρον ἀφυπνισθῆ.

Ὁ δίκαιος ἀνεπαύετο βέγγων, ὡς ἡ γαλήνη φλοισβίζουσα.

Ἡ γυνὴ ἐστράφη, τὴν μορφήν φέρουσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀγνώστου υἱοῦ. Ἠκροάσθη. Τί; Τὸν κόσμον ὅλον. Ὑπάρχει εἰς τὸ σκότος τὸ κάλυμμα τῶν ἀνθρωπίνων ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν αὐτῷ ἀνεμφωμένος καὶ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀοράτου. Οὐδεὶς ἐθεώρει αὐτὴν, ἀλλ' ἠσθάνετό τι ἐπ' αὐτῆς βαρῦνον, ἀδιάλλακτον, ἀκατανόητον. Ἐπὶ τοῦ τοίχου, πρὸ πτωχῶν εἰκόνων, ἔκαιεν

ἀμυδρὰ κανδήλα. Ἐσημάτισεν ἡσυχῇ πρὸς αὐτὴν, ἔσβυσε τὸ φῶς ἐκεῖνο. Ἀνεκουφίσθη. Ἀπὸ τοῦ φλεγόμενου ρικνοῦ μετώπου τῆς κατέπιπτε παγετώδης ἰδρώς. Ἀπαίσιος θρῆνος ἀγωνιώσας ψυχῆς. Ἐνώπιόν τῆς διέλαμπον ὡς φάσματα, αἵματα, στίλβων χρυσὸς, σπαρακτικὴ φωνή. Ἐπειτα ἡρεμία, ἔπειτα ἡμέρα, ἡμέρα ἐορτῆς, εὐτυχίας, χαρᾶς μαγικῆς. Ἐστράφη πρὸς τινὰ γωνίαν· ἐκεῖ εὗρίσκετο ἐγχειρίδιον, κάλλιστον. Ἡ γειρε τὸν ἕνα πόδα, ἐκράτησεν αὐτὸν ἐπὶ στιγμὴν μετέωρον· εἶτα ἐχώρησεν ἐκεῖ. Ἐγῶσα, τρέμουσα, φρικώδης, ἐλαφρὰ ὡς ἡ γαλῆ, βαρεῖα ἅμα ὡς ὁ μόλυβδος. Εὐρεν, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἐγχειρίδιον. Οὐδαμῶς προσέσχεν εἰς τὴν ἀκωκὴν καὶ τὴν λεπίδα, ἀλλ' ἠσθάνθη αὐτὸ εἰς τὴν σπασμοδούσαν χεῖρα ἀβαρὲς ὡς πτίλον, ὡς ἀέρα· ἀβέβαιον. Ἀφῆκε τοῦτο, κύψασα ἀνέλαβε σῶμά τι στρυφνόν ὡς τὸ ἐγκλημα, βαρὺ ὡς ὁ φόνος· ἦτο τι. Πέλεκυς.

Ἦλθε πρὸς τὴν θύραν. Ἐστράφη, εἶδε τὸν γέροντα κοιμώμενον. Ἐφάνη αὐτῇ ὡς νὰ ἠγέρθη οὗτος καὶ τὴν εἶδεν. Ἀπάτη. Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἀπέσεισε τὴν θύραν. Εὐρέθη ἀπέναντι τοῦ κοιτῶνος τοῦ ξένου. Τῆ ἐφάνη ὡς νὰ ἐσβέσθη ἔνδον φῶς τι. Ἀπάτη. Σῶμά τι πρὸ τῶν ποδῶν τῆς μετὰ ταραχῆς διέφυγεν· ἡ καρδία τῆς γραῖας μονοῦ ἀπεσπάτο ἀπὸ τὸν κατακυριεύσαντα τρόμον. Ἄλλ' ἦτο ἡ γαλῆ τοῦ οἴκου. Πρασινωποὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σκότους ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλησαν ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἠρανίσθησαν. Ἡ γραῖα, ὡς ἐρείπιον προαιώνιον κατασεισθὲν, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τοῦ πελέκεως.

Ἐμεινεν ἐκεῖ ἐπ' ὀλίγον· ἐπανεῖδε τὸν κοιμώμενον σύζυγον καὶ τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀγνώστου, ἡ μήτηρ ἐν μέσῳ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Ἐσυρεν ὀπισθὲν τῆς ἡμίλειστον ἀφῆσασα τὴν θύραν τοῦ γέροντος καὶ ἐπροχώρησεν.

Ἦτο πρὸ τῆς θύρας τοῦ ξένου. Ἀπὸ τοῦ σώματός τῆς ἄλλο τι δὲν ἠσθάνετο εἰμὴ τὸν πέλεκυν ὅστις κρατούμενος ἰσχυρότατα ἐφάνετο ὡς νὰ συνεκολληθῆ μετὰ τῆς χειρὸς, ἄλλο τι δὲν ἤκουεν εἰμὴ τὴν παλομένην ἔνδον, ὡς ἀφηνιάσαντα ἵππον, καρδίαν τῆς, οὐδὲν ἄλλο ἐβλέπε εἰμὴ τὰ κα-

τατρέμοντα και ἐπαλλήλως κτυπώμενα γόνατά της, ἦτο ἀπαισία, φαντασματώδης, ἐλεεινή.

Τὴν στιγμήν ταύτην ἤκούσθη διαβαίνουσα τὸν δρόμον ἐκείνον ἢ φωνὴ ἐκβεβαχθεμένου ναύτου, πιθανῶς δύο. Ὡς πλοῖον ναυαγοῦν ἐπὶ βράχων, φωνὴ ἄδουσα παρατόως, συγκεκομμένως, βραγχωδῶς, ἢ ἤχοι μόνον, ἐκτύπησαν τὸν ἀέρα, παρετάθησαν, εἶτα ἐμακρύνθησαν, ἐλεπτύνθησαν, ἐσβέσθησαν εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ τὸ κενόν.

Τὸ ἐνεδρεῦον θῆλυ ἀνεθάρρησεν. Ὁ ἔνδον κοιμώμενος ἄνθρωπος καὶ υἱὸς ἀνεκινήθη, μετεστράφη ἐπὶ τῆς κλίνης.

(Τὸ πέλος εἰς τὸ ἐπόμεινον φύλλον.)

Σ. Ν. Β.

ΧΙΛΠΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΡΕΔΕΓΟΝΔΗ

ΕΝ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΕΡΩΝΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΣΣΑΛΙΝΑΝ.

Στιγμιαία ἀναδρομὴ εἰς τὴν ἀρχαίαν
Γαλλικὴν ἱστορίαν.

Ὅτι ἡ ἱστορία ἀδικεῖ ἐνίοτε, εἶνε ἀμφισβητήσιμον, ὅτι ὅμως πολλάκις λησμονεῖ ἢ παρατρέχει ὡς ἐπουσιώδη, ὅσα ἔπρεπε νὰ στιγματίζη διὰ τῶν σκοτεινότερων γρωμάτων, τοῦτο εἶνε πιθανώτερον· διότι βλέπομεν αὐτὴν καθιστῶσαν δημοτικὴν τὴν κλίαν ἑνὸς ἀτόμου ἔθνους ἐπιφανοῦς καὶ ὅμως λητμονοῦσαν τὴν στιγμήσιν ἄλλων ἀθμιουργῶν πολλῶ ἀποτροπαιότερων.

Ὁ Νέρων!

Ἴδου ἡ λέξις εἰς τὴν ἐκφώνησιν τῆς ὀποίας ἀνατριχιά ὁ ἀκούων, ἰδοὺ τὸ μοῖραϊον κάτοπτρον, ὅπερ παρουσιάζει ἢ ἱστορία πρὸς κατοπτρισμὸν τῶν ἐγκλημάτων τῆς ἀνόμου τυραννίας, ἰδοὺ ἡ μυσσὰ τῆς Μεδοῦσης κεφαλῆ, τὸ εἰδεχθὲς τῆς αὐθαιρείας καὶ αἱματοχυσίας μορμολύκειον· καὶ ὁ μως, ἂν τις συναντήσῃ ἐν τινι ἀποκρῶφ καὶ μικρᾷ γωνίᾳ τῆς ἱστορίας τὸ ὄνομα Χιλ-

πέρικος ἢ Φρεδεγόνη, ἐπιπόλαιον ἀπλοῦ διαβάτου ῥίψας βλέμμα θὰ διέλθῃ, ὡς διέρχεται ἀδιαφόρως, ὁ ὄρων τὸν ὑπὸ τὴν πέτραν ἀφκνήπως· ἀλλ' ἰσθόλον σκορπίον καὶ ἀποφεύγων τὸν ἐπιδεικνύοντα τὴν πολύχρου αὐτοῦ κέρκον ἐπιθετικόν, ἀλλ' ἤττον κινδυνώδεστον τοῦ σκορπίου ὄφιν.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ μετὰ τόλμης ὅτι ἡ ἱστορία ἠδίκησε παραστήσασα τὸν Νέρωνα ὡς τὸν ἀποτροπαιότερον τῶν δυναστῶν καὶ τὴν Μεσσαλίαν, ἢ τὴν Ποππαίαν ὡς τὰς εἰδεχθεστέρας Μεδοῦσας τῶν θρόνων, ἐν ᾧ λεγεῶνες ὀλοκλήροι σιδηροκαρδίων Νερώνων καὶ Μεσσαλινῶν προήλασαν πρὸ αὐτῆς ἀγερώχως, ἀφηνόουνοι ὅσα ἐβουσοδόμησαν κατὰ τῆς ἀρετῆς, ὅσα ἐσκευώρησαν ὑπὲρ τῶν κτηνωδῶν τέρψων καὶ τῶν αἰμοχαρῶν πόθων των. Βεβαίως ἐν τῷ αἰγλίεντι κατόπτρῳ τῆς μεγάλης ποτὲ Ῥώμης ἐσωπριζονται ζῶηρως οἱ φιλόδημοι καὶ ῥωμαιοφιλεῖς Κιγκινάτοι, οἱ μεγάθυμοι καὶ φιλελεύθεροι Βρούτοι, οἱ εὐσυνείδητοι καὶ λεοντοκάριοι Δενιάτοι καὶ Κάσσιοι, ἀλλὰ σὺν ἀμα διαφρίονται ἀπαισία κηλίδες, αἱματηρὰ στίγματα, δίκην ἀμούσων παραφωνιῶν ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ἐκείνῃ ἀρμονίᾳ. Ὁ Τιβέριος, ὁ Καλιγόλας, ὁ Νέρων εἰσὶ δύσσημα ῥάκη ἐν τῷ πεποικιλμένῳ καὶ πολιτίμῳ τάπητι τῆς ἱστορίας, παράφωνοι οἰμωγαὶ κυνῶν ἐν τῇ μελωδίᾳ τοῦ παρελθόντος. Καὶ ἐν τούτοις πόσα τοιαῦτα ῥάκη μένουσιν ἀπαρατήρητα ἐν τῷ ἱστορικῷ αὐτῷ τάπητι διὰ τὴν μεμακρυσμένην αὐτῶν θέσιν! πόσα τοιαῦτα παράγορδοι παραφωναὶ παρῆλθον ἀθύρσοι, οὐδὲ τὴν ἀηδῆ αὐτῶν ἤχῳ ἐπὶ πολὺ διατηρήσασαι!

Αἱ ἀθμιουργίαι τοῦ Νέρωνος ἐμπνέουσιν φοίτην, διότι μετεδόθησαν ὑμῖν ἰσπαὶ καὶ ἀχνίζουσαι ἐτι ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων, καὶ ὁ Νέρων ἀναφανεὶς ἐπαλλήλως μητροκτόνος, ἀδελφοκτόνος, σφαγεὺς συζύγων καὶ φίλων, δικαίως ἐνομίσθη προσωποποίησις τοῦ ἐγκλήματος, ἐνανθρωπήσει τοῦ δηλητηρίου καὶ τοῦ φασγάνου. Ἡ Ἀγριππῖνα, ἡ Ποππαία, γυμναὶ ἀνθρωπισμοῦ, ἀνέβησαν τὴν λαιμητόμον, ἢ ἡ ἠθικὴ ἔστησεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν αὐστηρῶν αὐτῆς ποινῶν. Καὶ ἐν τούτοις ἴσως ἀπέναντι ἄλλων τινῶν βδελυγμάτων, ἀσχημονησάντων

ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἐν ἄλλοις ἔθνεσι καὶ καιροῖς καὶ προασιπθέντων ὑπὸ τῆς ἱστορικῆς ληθσοῦνης, ὁ Νέρων καὶ οἱ ἐφάμιλλοι αὐτοῦ συζυγοὶ εἰσὶν ἀρνία ἀκακα, παρεκτροπαὶ ἐλαφρότεροι καὶ ἤττον ἀξιοποιοί.

Εὐτυχῶς ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, ὁ τελαυγῆς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤλιος, ἡ προσωποποίησις τοῦ ἰδανισμοῦ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, δὲν ἐκῆλιδωσε τὰς χρυσᾶς αὐτῆς σελίδας δι' ὀνόματός τινος Νέρωνος, Χιλπερίκου, ἢ ἄλλου τινος παραλόγου καὶ ἐκνευρισμένου Ἡλιογαθάλου. Ὁ Πausanias εἶνε προφανῆς ἀνορογραφία ἐν τῇ μεγάλῃ Ἑλληνικῇ νησιογραφίᾳ. Ἡ δὲ πλειονότης τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων τῶν ζηλωσάντων τὰς νερωϊκὰς τάσεις, ἔγραψαν τὸν ἑαυτῶν βίον ἐν τοῖς σκοτεινοῖς ἐκείνοις χρόνοις ἀφέντες πλείστα ὅσα παροράματα, συγχωρούμενα μόνον διὰ τὴν κοινωνικὴν τῶν χρόνων ἐκείνων σύγχυσιν καὶ τὴν ἀνωμαλίαν καὶ ἐξάτμισιν τῶν ἀνθρωπινωτέρων αἰσθημάτων.

Ἡ δὲ Ἀνατολή, τόπος τρυφῆς καὶ ἡδυπαθείας, ἀποθήκη μύρων καὶ καλλονῶν παραδεισίων, δὲν ἀφῆκε τοσοῦτον δυσάρεστους σφαγῶν καὶ ἀθμιουργῶν ἀναμνήσεις· διότι οἱ κατὰ καιροὺς δεσπότες, τῆς παμβασιλείας κατέχοντες τὴν ἰσχύν, νεμόμενοι πλουσιοπρῶχως τὰς προσόδους τοῦ κράτους, ὡς πραγματικοὶ ἰδιοκτῆται, ἐξηνδραπόδισαν τὰ πλήθη καὶ σπανιώτερα εὗρισκον προσκόμματα τῶν παραλυσίων των.

Ἀλλ' ἡ Γαλλία, τῶν πρώτων ἰδίως μετὰ Χριστὸν αἰῶνων, δὲν ἐδείχθη ἄγονος μήτηρ Νερώνων καὶ Ἀγριππινῶν. Μίγμα γαλατικῶν καὶ φραγκικῶν σιφῶν δὲν ἔδρεψε τότε οὐδὲ τὸ ἐκατοστημῆριον τῶν δαφνῶν, ἃς ἔδρεψεν ἡ Ἑλλάς ἐν τῷ πεδίῳ τῆς διανοίας καὶ τοῦ Ἄρεως, ἀλλὰ φυτεύσασα ἀκάνθας, ἐξέσχισεν ἐν τῇ πορείᾳ τὴν τῆσενον αὐτῆς. Οἱ πρώτοι βασιλεῖς αὐτῆς, οἱ γόνοι τῆς Μεροβιγγικανῆς οἰκογενείας (Merovingiens) δὲν ὑπῆρξαν περριφανεῖς, οὐδ' ἐμιμήθησαν τοὺς πρώτους τῶν Ἀθηνῶν βασιλεῖς πίπτοντας μετ' αὐταπαρνήσειος ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ αὐτοπροσώπως παρατασσόμενος πρὸ τοῦ Μινωταύρου τῆς Κρήτης, χάριν τῆς σωτηρίας ὀλίγων ὑπηκόων των. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς μάλιστα τοῦ Χαριβέρτου,

βασιλέως τῶν Παρισίων πάλαι, ἡ αἰγλή τοῦ στέμματος διεβιάσθη εἰς τοὺς αὐλάρχας (maires du palais) καὶ οἱ σκηπτοῦχοι κατήνησαν μετέπειτα νὰ ὁμοιάσωσι νευρῶσπαστά τινα εἰδῶλα, πλαγγῶνας κεκοσμημένας χρυσῶ εἰς τὰς χεῖρας τῶν παμβασιλέων αὐλαρχῶν. Οὐδεὶς παρ' αὐτοῖς Κόδρος, οὐδεμία Ἀγραιλος, οὐδεὶς Κιγκινάτος.

Ἀλλὰ μικρὰ τις βιογραφικὴ σημείωσις περὶ ἑνὸς τῶν βασιλέων τῆς ἐποχῆς κείνης δύναται νὰ δεῖξῃ τὸ ποῖον τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν τῶν χρόνων ἐκείνων ἢ ἀναδίφησις μιᾶς αἰμοσταγοῦς σελίδος τῆς γαλλικῆς ἱστορίας δύναται νὰ δικαιοῦσῃ ἴσως τὸν Νέρωνα καὶ τὴν Μεσσαλίαν ἢ τὴν Ποππαίαν ἀδικηθέντας πλέον τοῦ δέοντος.

Μετὰ τὴν αἱματηρὰν βίαιαν τοῦ Χιλδεβέρτου Α'. (Childebert) ὀνομασθέντος βασιλέως τῶν Παρισίων τῷ 511 μ. Χ. ἐστέφη βασιλεὺς ὁ Κλοταίριος (Clotaire) συμπτύξας ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του τὰ τέως αὐτοκυβερνώμενα μέρη τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας, τὴν Αὐρηλίαν καὶ Αὐστρασίαν, ἀρπασθείσας βεβαίως ὑπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ βίαιος καὶ ἐμπαθῆς αὐτοῦ τρόπος ἐπέσυρε τάχις κατ' αὐτοῦ τὴν δυσμείειαν τοῦ πλήθους καὶ πρῶτος ὁ Χράμνος (Chramne), υἱὸς αὐτοῦ, γενόμενος ἡγὼ τῆς ἐκρηγνυομένης πανταχόσε βοῆς ἐξεστόμενος πρῶτον μὲν παραιντικὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ λόλον, ὕστερον δὲ φιλιππικὸν κατὰ τοῦ στέμματος αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Κλοταίριος ἐν τάχει ἐπιδραμῶν ἔκαυσεν ἐν χαρᾷ τὸν Χράμνον μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐν τινι καλύβῃ καὶ ἀπέθανεν ἐλεεινῶς ἐν Κομπιέννι. Ὁ σπαρακτικὸς θάνατος τοῦ Χράμνου κῆρυχαρίστως τοὺς τέσσαρας αὐτοῦ ἀδελφοὺς, οἵτινες, ἐν ᾧ ἀκόμη ἐκαίοντο τὰ τελευταῖα τοῦ νεκροῦ του σώματος ὄστᾳ, ἤρπαζον εἰς χεῖράς των τὴν Γαλλίαν, ὅπως ἀσχημονήσωσιν ἐπ' αὐτῆς διὰ τῆς μυσσαρῆς αὐτῶν ἀγωγῆς.

Ὁ βιαϊότερος ὅμως τούτων, ὁ Χιλπερίκος (Chilperic) μετὰ τὸ φάσγανον εἰς τὴν χεῖρα, τὴν θηριωδίαν εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸ στέμμα εἰς τὴν κεφαλὴν, ὑπεσκέλισε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἐγένετο κύριος τῆς Γαλλίας, δεῖξας πρῶτῶς τὸ δηλητηριῶδες τοῦ

ἐν ταῖς φλεβίσι τοῦ κυκλοφοροῦντος αἵματος τοῦ πάππου αὐτοῦ Κλοβίου (Clonvis).

Καὶ ἤδη παραβιάσας πρῶτος αὐτὸς τὰς μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν του συνθήκας, προεδήλωσε τὴν σωρείαν τῶν παραβιασμῶν καὶ καταπιέσεων, τὰς αἰμοφιλεῖς αὐτοῦ τάσεις, καὶ οὕτως ἔθεσε τὰ πρῶτα θεμέλια τοῦ νερωτισμοῦ του. Περιβληθεὶς τὴν βασιλείον χλαμύδα, ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον μετὰ τῆς ἀναιδείας καὶ αἰμοδιφίας πεπειραμένου δημοίου. Τὴν διατήρησιν τοῦ χρώματος τῆς πορφύρας του νομίσας ἐφικτὴν διὰ τῆς συχνῆς ἐν τῷ αἵματι βαπτίσεως αὐτῆς, δὲν ὀλιγόρησε τῆς ἐκτελέσεως τῶν πόθων του. Ἀλλὰ τὴν βαρείαν τοῦ τυράννου φωνῆν, τὸν ἀνθρώπινον ἐκείνον μνηκυστὸν διέκοπτεν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ αὐτοῦ ἰδέα καὶ κομψοπέης λαλιά, ἐν μέσῳ τῶν αἵματοέντων ἐκείνων φασγάνων διεκρίνετο γυναικεῖόν τι ψέλιον, ὡς διὰ μέσου νεφῶν μαρμαρυγῆ ἀστέρου καὶ τὸν βαρὺν βηματισμὸν τῶν χαλκοχιτώνων αὐλικῶν ἐθώπευε ποτε ἐλαφρὸς τις θροῦς γυναικεῖας στολῆς.

Ἦτο ἡ Γαλεσουίνθα (Galswinthe) σύζυγος τοῦ Χιλπερίκου, φωτεινὸς ἀστὴρ ἐπιχαρίτως σελαγιζῶν ἐν τῷ σκοτεινῷ θόλῳ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Γάλλου Τιβερίου.

Ἡ ἡδυπαθὴς αὐτῆς φωνὴ συχνότατα ἠκούετο, ὅπως καταστέλη τὰ βίαια τοῦ Χιλπερίκου πάθη καὶ ἡ ἀλαστρονὴ αὐτῆς ὠλένη μὲ ἡδυπάθειαν Ἀσιανῆς Οὐρὶ ἐνηγκαλιζέτο τὸν ἐξανθρωπισθέντα τοῦτον σκορπίον.

Εἶνε παρατήρησις πικρά, ἀλλ' ἀληθὴς, ὅτι ἐνίοτε τὰ ὠραιότερα τῶν πλασμάτων ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν χειρίστων· τὸ εὐδέςτερον ῥόδον δεσμεύεται κεκλεισμένον ὑπὸ τῶν ὀζυτέρων ἀκανθῶν· ἡ λιγύφθογγος ἀκανθὴ ματαίως τονίζει τὰς λεπτάς αὐτῆς μελωδίας ἐν καταγωγίῳ κτηνωδῶν ὄντων, αἱ πολυτιμότεραι φυτικαὶ καὶ μεταλλικαὶ οὐσαί εὐρίσκονται ἐν τῇ κυριότητι τῶν κτηνωδεστέρων ἀπολιτίστων λαῶν, καὶ ἡ περικαλλεσττέρα καλλονὴ θλάται ὑπὸ τῆν πίεσιν τῶν μολυβδίνων χειρῶν τῶν ἀνθρωπίνων ἐκείων ὄγκων, οἵτινες καλοῦνται ὕλισται, θετικοὶ μέχρις ἀρνήσεως παντὸς αἰσθήματος τοῦ καλοῦ καὶ θελξίνορος.

Τοιαύτη ἡ τύχη τῆς Γαλεσουίνθας. Φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τὸ χρυσαυγὲς στέμμα τῆς Γαλλίας καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας της τὴν μελανὴν ὀδύνην ἀτυχοῦς συζύγου, ἐβλεπεν ἀπελπις τὰς παρεκτροπὰς τοῦ συζύγου της; παραδεδομένου ὅτε μὲν εἰς τὴν αἰμοχαρῆ μέθην τῶν δημίων, ὅτε δὲ εἰς τὰς ἀγκάλας μιᾶς ῥαδιοῦργου καὶ ἀρχομανοῦς, ἀλλ' ὠραίας καὶ ἐπαγωγῆς Φρόνης. Δυνάμει δὲ τῶν ῥαδιοῦργιῶν τῆς παλλακίδος ταύτης, τῆς μετέπειτα βασιλίσσης Φρεδεγόνδης, μετατρέπεται ἡ ἀτυχὴς Γαλεσουίνθα ἀπὸ σεβαστῆς βασιλίσσης εἰς ἀθλίαν δούλην τῆς κτηνώδους ὀρέξεως τοῦ τυράννου καὶ ἀποδύλλεται τῶν ἀνακτόρων πρὸς μεγίστην χαρὰν τῆς ἐπιδόξου βασιλίσσης Φρεδεγόνδης.

Ἡ ἀποβολὴ αὐτῆς τῆς Γαλεσουίνθης δὲν ἠλλοίωσε τὸν βαθυνύμονα ὠκεανὸν τῆς ψυχῆς τοῦ τυράννου, ἡ δὲ ἀδιαφορία του ἠνέωξεν εἰς τὴν μαινομένην Φρεδεγόνδην τὸ στάδιον τῶν ἀθεμιτοῦργιῶν. Κατὰ τὴν λογικὴν πασῶν τῶν Μηδεῶν καὶ τῶν ὁμοίων αὐταῖς, ὅπως ἐπέλθη ἡρεμία, ἀνάγκη ἐκρίθη ἵνα ἐκλείψῃ ἀπὸ τοῦ μέσου ἡ πεσοῦσα βασιλὶς καὶ ἐκπιπτος τῆς ἀγάπης τοῦ Χιλπερίκου. Ἡ θανατικὴ δὲ προγραφή τῆς βασιλίδος ἀπεφασίσθη ἐν τῇ κολάσει τῆς καρδίας τῆς Φρεδεγόνδης καὶ ἡ ἀτυχὴς Γαλεσουίνθα κατὰ τὰς κρυφίους προσταγὰς τῆς καταπτύστου παλλακίδος ἐστρεβλώθη ἀπανθρώπως μενοῦσα ἄδακρυς καὶ ἄταρος. Ὁ θρόνος τῆς βασιλίσσης ἐχάρειεν· ἔπρεπε νὰ καθήσῃ, διὰ τὸν τύπον, μόνον ἐν ὄν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ εἴδους τῶν ἐλλόγων ζώων. Ἡ παλλακὶς τοῦ βασιλέως δὲν εἶχεν ἔτι τὴν ἀναίδειαν νὰ καθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ· διὸ ἡ Ὠδοβέρα, ὀρμωμένη ἐκ βασιλικοῦ γένους, διεδέχθη τὴν στρεβλωθεῖσαν σύζυγον τοῦ ἐντίμου ἀνακτος. Ἐμνον ὁμοῦ τέκνα τινὰ ἐκ τῆς πρώτης συζύγου. Ἡ Φρεδεγόνδῃ ἐνόμισε καλὸν νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν οἰκονομολογικὰς τινὰς γνώσεις· τῇ ἐφάνη διαλαθῆ δαπανηρὰ πολυτέλεια ἡ ζωὴ βασιλοπαίδων ζητησόντων μετέπειτα τὸν θρόνον· διὸ πρῶτα τινὰ κατὰ διαταγὴν αὐτῆς καὶ ἀπανθρώπων ἀδιαφορίας τοῦ βασιλέως καὶ πρὸς ἐσφάγησαν δίκην ἀρνίων τὰ ἀθῶα τῆς

Γαλεσουίνθας τέκνα.

Ἡ Ὠδοβέρα ἐτήρει ἐμφοβὸν σιωπὴν, ἀγνωρίζουσα τὸ αὐθαίρετον καὶ πανίσχυρον τῆς παλλακίδος ἐκείνης, καὶ ἐκρυψε σπογγίσασα τὰ ἐπὶ τῇ θῆα τῶν σπαιρόντων σωμάτων δάκρυα φιλανθρώπου μητριῶς.

Ἐντούτοις ὁ αἰμοχαρὴς Χιλπερίκος ἐφήρμυζε τὰς δεσποτικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς, ἀκονίζων τὴν μάχαιράν του εἰς τοὺς λαίμους τῶν δυναστευομένων, οἵτινες ἤθελον τῷ φανῇ κωλύματα τῆς αὐθαιρείας του. Πληθῶν τὰ θησαυροφυλάκεία του χρυσοῦ ἐκ τῶν σπλάγγων τοῦ λαοῦ ἐξορυχθέντος, ἀσπατέων εἰς τὰς νερωτικὰς αὐτοῦ διασκεδάσεις, ἤθελεν ἰδεῖ ἀσμένως πυρπολουμένην τὴν πόλιν τῶν Παρισίων πρὸς εὐχάριστον καταλάωσιν μιᾶς στιγμῆς. Ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ἤρχε πράγματι ἡ παλλακὶς αὐτοῦ, ἐστερημένη μὲν στέμματος, ἀλλὰ πλουσία εἰς ἐσχῶν καὶ θέλητρα. Ἐν τῷ Ἄδῃ ἐκείνῳ ἀνεσχὺν τὸ πᾶν ἡ μοιραία ἐκείνη Ἐμπουσα, φυγαδεύουσα πᾶν ὅ, τι ἤθελε φανῆ καλόν.

Ἡ Ἀτυχὴς ἀνάμνησις τῆς συζύγας τῆς Ὠδοβέρας ἐμνεῖται, ὡς κληροδότῃμα, υἱὸς ὠσφαγίας τῶν τέκνων αὐτῆς ἦσαν δι' αὐτὴν σύντομος πρόλογος τοῦ αἰμοσταγοῦς της ἐν αὐτῷ τῷ λίκνῳ, ἐν ᾧ ὡς μικρὸ ζωνῆπος, ὅπερ ἔμελλε νὰ γράψῃ ὁ βίος της. Οὐδὲ τύψεις συνειδότος, οὐδὲ σκιῶν καὶ φασμάτων ἀπειλητικαὶ παρουσαί, οἵαι πρὸ πάντων παρὰ τοῖς τότε ῥωμαντικοῖς κακούργοις διεδραματίζοντο ἐν ταῖς τετραγμέναις αὐτῶν φρεσίν, ἴσχυον ἵνα συγκρατήσωσι τὴν ἐκμανῆ αὐτῆς ψυχὴν. Καὶ πρὶν ἔτι ξηρανθῆ τὸ αἷμα τῶν τέκνων τῆς καταστραφείσης βασιλίσσης, πρὶν ποιήσωσιν ἀνάπαυλαν οἱ στρεβλωταὶ αὐτῆς, νέαι προσταγαί, κρύφια μὲν τῷ λοιπῷ κόσμῳ, ἀλλὰ γνωστότατα τοῖς αὐλικοῖς, δίδονται τοῖς ἀρμοδιοῖς κατὰ τῆς ἐτέρας βασιλίσσης Ὠδοβέρας. Ἐζήτηετο ἡ κεφαλὴ τῆς Ὠδοβέρας ἐν τῷ δίσκῳ ὑπὸ τῆς αἱματοφόρτου Ἡρωδιάδος καὶ ὁ τετυφλωμένος ὑπὸ τῶν παθῶν Χιλπερίκος ἐβρίπε πρὸ τῶν ὀμμάτων του σκέπη ἐνόχου ἀνοχῆς. Ἡμέραν δὲ τινὰ ἡ ἴδια Φρεδεγόνδῃ, μὴ καταστέλλουσα τὴν ἐν αὐτῇ μεγεθυνομένην φλόγα τῆς ἀρχομανίας, βλέπουσα δὲ ἀνεκτελέστους εἶτι τὰς προσταγὰς της, ὄρμᾳ ὡς ὕαινα καὶ βυθίζει μέγα φάσγανον εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ὠδοβέρας, ἥτις πεσοῦσα μετὰ σπαραγμῶν

εἰς τοὺς πόδας τῆς ἐμπύστου ἐταίρας, ἐζήτει ἐν τῇ ἐκπνοῇ τῶν λοιπῶν δι' ἐκφραστικωτάτης πλημμύρας λυγμῶν νὰ ἐρωτήσῃ τὸ αἶτιον τοῦ θανάτου αὐτῆς. Ἀλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως ἀποσπᾶ ἡ ἀναιδὴς παλλακὶς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τῆς κυνικωτέρας ἀναιδείας στέφει τὴν ὑπὸ τοσοῦτων ἐγκλημάτων καὶ αἰσχύνης βεβαρωμένην κεφαλὴν της, ἀνακηρύττουσα ἑαυτὴν βασιλίσσαν τῆς Γαλλίας καὶ σύζυγον τοῦ Χιλπερίκου.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀνακτορικῷ ἐκείνῳ σφαγιῳ, ἐνθα τοσαῦτα ἔπεσον ἀθῶα θύματα, ἐστέφετο ἐπισήμως ἡ ἀνιὰ Φρεδεγόνδῃ, ἀχνιζόντων ἔτι τῶν αἱμάτων καὶ ἀντηχούντων τῶν τελευταίων κραυγῶν τῆς σφαγιασθείσης ἀνθρωπίνης πλειάδος. Ὁ δὲ Χιλπερίκος, χάλυψ ἀδιάτρητος, ἀντὶ καρδίας τμήμα γρανίτου ἐγκλιθεὶς, ἐχειροκράτει πιθανὸν ἐνδομῶχος ἐπὶ τῇ συζεύξει του μετὰ τῆς ἐναμίλλου αὐτοῦ Φρεδεγόνδης.

Ἀτυχὴς ἀνάμνησις τῆς συζύγας τῆς Ὠδοβέρας ἐμνεῖται, ὡς κληροδότῃμα, υἱὸς ὠσφαγίας τῶν τέκνων αὐτῆς ἦσαν δι' αὐτὴν σύντομος πρόλογος τοῦ αἰμοσταγοῦς της ἐν αὐτῷ τῷ λίκνῳ, ἐν ᾧ ὡς μικρὸ ζωνῆπος, ὅπερ ἔμελλε νὰ γράψῃ ὁ βίος της. Οὐδὲ τύψεις συνειδότος, οὐδὲ σκιῶν καὶ φασμάτων ἀπειλητικαὶ παρουσαί, οἵαι πρὸ πάντων παρὰ τοῖς τότε ῥωμαντικοῖς κακούργοις διεδραματίζοντο ἐν ταῖς τετραγμέναις αὐτῶν φρεσίν, ἴσχυον ἵνα συγκρατήσωσι τὴν ἐκμανῆ αὐτῆς ψυχὴν. Καὶ πρὶν ἔτι ξηρανθῆ τὸ αἷμα τῶν τέκνων τῆς καταστραφείσης βασιλίσσης, πρὶν ποιήσωσιν ἀνάπαυλαν οἱ στρεβλωταὶ αὐτῆς, νέαι προσταγαί, κρύφια μὲν τῷ λοιπῷ κόσμῳ, ἀλλὰ γνωστότατα τοῖς αὐλικοῖς, δίδονται τοῖς ἀρμοδιοῖς κατὰ τῆς ἐτέρας βασιλίσσης Ὠδοβέρας. Ἐζήτηετο ἡ κεφαλὴ τῆς Ὠδοβέρας ἐν τῷ δίσκῳ ὑπὸ τῆς αἱματοφόρτου Ἡρωδιάδος καὶ ὁ τετυφλωμένος ὑπὸ τῶν παθῶν Χιλπερίκος ἐβρίπε πρὸ τῶν ὀμμάτων του σκέπη ἐνόχου ἀνοχῆς. Ἡμέραν δὲ τινὰ ἡ ἴδια Φρεδεγόνδῃ, μὴ καταστέλλουσα τὴν ἐν αὐτῇ μεγεθυνομένην φλόγα τῆς ἀρχομανίας, βλέπουσα δὲ ἀνεκτελέστους εἶτι τὰς προσταγὰς της, ὄρμᾳ ὡς ὕαινα καὶ βυθίζει μέγα φάσγανον εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ὠδοβέρας, ἥτις πεσοῦσα μετὰ σπαραγμῶν

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς, γενόμενος ἐνοχος διὰ τῆς ἀνάνδρου αὐτοῦ σιγῆς, ἐξηκολούθει νὰ λέγηται πατὴρ τῶν ἀγνῶν τούτων ὑπάρξεων τῶν σεσθεισῶν ὑπὸ τῆς ἐρινύος Φρεδεγόνδης, βασιλίσσης καὶ συζύγου αὐ-

του. Μάτην εὐαγής τις που καρδιά περιέμενε τὴν ἐμφάνισιν ἐνός τιμωροῦ τῆς ἀθεμιτουργίας Κασσίου Χαίρεα, μάτην φιλόλαός τις καὶ φιλέκδικος γυνὴ περιέμενε νὰ στέψη τυραννοφόνον τινὰ Ἀρμόδιον. Οὐδεὶς εὐθαροῦς εἶχεν ἀναφανῆ ὅπως ἀποσπάση ἀπὸ τῶν στυγίων ἐκείνων κεφαλῶν τὸ στέμμα καὶ αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος ἐφκίνοντο ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ τὸν θώρακα τῆς ψυχῆς αὐτῶν, νὰ ἀμβλύνῃ τὴν αἰχμὴν τῶν ἐμψύχων τούτων μαχαιρῶν. Ὁ Χιλπερικός ἦτο ἱερὸν καὶ ἀπαρβίαστον πρόσωπον, πρῶτιστο ἀγερώχως ἔθνος ὀλοκλήρου καὶ εἶχε παρ' αὐτῷ ὡς ἐγκαλλώπισμα τὴν στεφθεῖσαν ἑταίραν, φέρουσαν βαρυτίμους ἐνδυμασίας ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἀήδη ῥάκη ἐν τῇ ψυχῇ.

Ὁ δὲ λαὸς ἐν τῇ τότε ἐποχῇ ὀλιγοδραμῆς ἐκ τῶν καταπίεσεων, ὑπέμεινε δουλίως τοὺς κατὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἀνθρωπότητος κολαφισμοὺς τῶν τυράννων, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ πρόγραμμα τοῦτο τοῦ Ναζωραίου δημοκράτου, διαδιδόμενον πανταχοῦσε, ἀνεκέρυττε τὴν παλλίγονεσίαν τῶν ἐθνικοτήτων καὶ ἠπειλεῖ τοὺς δυνάστας διὰ τῆς ἀληθείας, ὅτι ἡ φωνὴ καὶ ἀπαίτησις τοῦ λαοῦ εἶνε φωνὴ τῆς ἰσχύος, φωνὴ τοῦ δικαίου, φωνὴ Θεοῦ.

Ἄλλ' αἱ προφανεστάται αὐταὶ ἀλήθειαι ἦσαν ἱερογλυφικὰ σημεῖα καὶ σφίγγεια αἰνίγματα διὰ τὸν Χιλπερικὸν καὶ αἱ περὶ φιλανθρωπίας καὶ εὐγενετροπίας διδασκαλίας τῶν εὐαρίθμων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠθικοδιδασκάλων ἦσαν χαλιμαϊκὰ παραμύθια διὰ τὴν ἀξιοτίμον αὐτοῦ σύζυγον.

Κατὰ πόσον ἀνεδείχθη ἐφάμιλλος ὁ Χιλπερικός τοῦ Νέρωνος, ἢ τοῦ Καλιγόλα ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἐὰν λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τῶν βιαιοπραγιῶν του ἐσώζοντο. Ἴσως ὁ Τιβέριος δὲν ἐξετρέπετο εἰς τὴν ἀλετρονσωρείαν τῶν ἀθεμιτουργιῶν του, ἐὰν δὲν εἶχε σύμβουλον καὶ προαγωγὸν τῆς κακίας του τὸν Σπλιανόν, ἄνδρα ἀνώτερον κατὰ τὴν κακίαν καὶ παραλυσιᾶν ἐκείνου. Ἴσως καὶ ὁ Νέρων δὲν ἐπολλαπλασίαζε τὰς αἰσχουρήσας του, ἐὰν ὁ ἐπικουρισμὸς δὲν εἰσέβρεεν ἄρμητικῶς εἰς τὰ ἀνάετα αὐτοῦ, ἐπικούρος τῆς προδοτικῆς διαφθορᾶς τῆς ψυχῆς του, καὶ ἂν δὲν εἶχεν ἀνόσια πρὸ αὐτοῦ

ὑποδείγματα πάσης κακίας καὶ ἀποκτηνώσεως, τὸν Τιβέριον καὶ Καλιγόλαν. Ἄλλὰ καὶ ὁ Χιλπερικός θὰ ἐφημιζέτο ἀναλόγως, ἐὰν εἶχε σύγχρονόν τινα Σενέκαν ὅπως παραδῶτῃ διὰ τῆς γραφίδος εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὅσα ἐβυσοδόμησεν ἢ διεστραμμένη αὐτοῦ φρήν, ὅσους ἐκεραύνωσε τὸ βλοσυρὸν του βλέμμα καὶ ἐδηλητηρίασεν ἡ καυστικὴ πνοή του. Ὁ σύγχρονος αὐτοῦ Gregoire de Tons τὸν εἶχε ὀνομάσει ἀνώτερον τοῦ Νέρωνος. Καὶ ἦτο καταλληλοτάτη βιογραφία.

Σπεῖδω εἰς τελειώσιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης σημειώσεως. Μετὰ τὴν σφαγίαν τῶν ἐκ τῆς δευτέρας συζύγου τέκνων τοῦ Χιλπερικού ἡ ἐναγῆς Φρεδεγόνδη ἐπίστευσε μὲν ὅτι ἐξησφάλισε δι' ἐαυτὴν καὶ τὸν νεοεχθέντα παρ' αὐτῆς διάδοχον Κλοταίριον τὸν Β' τὸ στέμμα τῆς Γαλλίας, ὑπελόγησεν ὅμως μετὰ λύπης τὴν παράτασιν τοῦ χρόνου τῆς ὑπερτάτης αὐτῆς δόξης. Ἐνοεῖται δ' εὐκόλως ὅτι καρδιά ἀποθηριασθεῖσα τοσοῦτον δὲν ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ ἐν αὐτῇ ἀνεξάτμιστον τὸ συζυγικὸν φίλτρον. Ἡ ἀναιδής τοῦ Χιλπερικού ἑταίρα δὲν ἐνόμισεν ἀρκετὸν δι' αὐτὴν τὸν τίτλον τῆς βασιλείσεως, ἢ μᾶλλον τῆς συζύγου τοῦ Χιλπερικού. Ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἤμυζεν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῆς τὸ στέμμα τῆς κυριάρχου βασιλείσεως καὶ εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς πρηγῆς ἢ ὑπήκοος Γαλλία. Ἀπεφάσιεν ἐν τάχει τὴν προγραφὴν τοῦ βασιλέως, τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς, τὴν ἀπώλειαν τοῦ προστάτου τῆς. Θέλασα εἰς κίνησιν τοὺς λεγεῶνας τῶν ῥαδιουργιῶν τῆς, παραπειθεῖ τὸν Λανδρῦ, ἕνα τῶν ἀκολουθῶν αὐτῆς καὶ τῷ παραδίδει τὸ θανατηφόρον φάσγανον. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δ' ἐκείνης ἐν ᾧ ἐπὶ ἤρπυζαν τὸν κατάλογον τῶν θυμάτων αὐτῆς, ἐξετέλει σύναμα λεληθότως χρῆν δικαστοῦ, τιμωροῦντος τὸν ἀσελγήσαντα κατὰ τῆς ἠθικῆς καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ Χιλπερικού. Ἀπεδείκνυεν ὅτι ὁ νερωτισμὸς — διότι εἶνε ἀνάγκη οὕτω νὰ ἐκφρασθῇ πᾶσα ἀντιγραφὴ τῶν πράξεων τοῦ Νέρωνος — συνεβάδιε μετὰ τοῦ μεσσαλινισμοῦ, ἦτοι τῆς ἀπομιμήσεως τῶν αἰσχουρηγιῶν τῆς Μεσσαλίνης, ὡς ἡ προδοσία μετὰ τῆς ποταπότητος καὶ εὐτελείας καὶ ἡ βροντὴ μετὰ τοῦ κεραυνοῦ.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τῶν Σελλῶν (Chelles) ἐφάνη σπαῖ ρόντι σῶμα, τὸ σῶμα τοῦ τυράννου Χιλπερικού, πληγὴν ὑπὸ τοῦ ἀκολούθου Λανδρῦ διὰ τοῦ φασγάνου τῆς βδελυκτικῆς Φρεδεγόνδης, ἀνακηρυχθεῖσας παραχρῆμα ἀντιβασιλίσσης τῆς Γαλλίας πρὸς ἀμοιβὴν τῶν τόσων τῆς ἀσχημονιῶν καὶ σφαγιάσεων, καὶ πρὸς αἰσχος καὶ παραδειγματικὴν τιμωρίαν τῶν τυφλουμένων ἐκάστοτε λαῶν.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους θελήσαν τὸ ἐπιζῆσαν τοῦτο βδέλυγμα διὰ μυριόνεκρων πολέμων νὰ καταστρέψῃ καὶ τὴν νύμφην αὐτῆς Βρουνεϊλδην (Brunehaut), καταστραφεῖσαν μετέπειτα διὰ φρικώδους τρόπου, ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς υπάρξεως δοῦσα ἀφορμὴν ὅπως δυνηθῶσιν οἱ μεταγενεστέρους νὰ παρωδηῶσιν περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου τῆς τὸ ἐξῆς τοῦ Σενέκα, ῥηθὲν διὰ τὸν Καλιγόλαν: αἱ φύσις προήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ὑψίστην ἀρχὴν, ὅπως δεῖξῃ συγχρόνως τὴν δεικνυμένην κακίαν, στηριζομένην ὑπὸ τῆς ὑπερτάτης ἰσχύος. *

ΤΙΜΟΛΕΩΝ Δ. ΑΜΠΕΛΑΣ.

Ο ΠΑΣΧΑΛ ΚΑΙ Η ΕΠΗΛΙΣ.

Ἱστορικὸν ἀνέκδοτον (1656)

ὁ π ὁ

Z. ΔΕΒΕΛΕΥ.

I.

Νεῶνις δεκαεπταετῆς περίπου, ἐπλανᾶτο θλιβερώς ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆς Παναγίας. Ἦτο πρὸς τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος· καὶ τὰ ῥάκη αὐτῆς δὲν τὴν ἐπροστάτευον ἀπὸ τῆς ψυχροτάτης αὔρας, ἥτις τὴν ἡμέραν ταύτην ἀργὸν καὶ πεφοβισμένον. Ἐπήγαγε καὶ ἤρχετο ἄνευ σταθερᾶς ἰδέας, ἄνευ τινος σκοποῦ. Ἐνότιε ἐπλησίαζε τὸς κιγκλίδας, καὶ ὑποστηρίζουσα τὸν πώγονα ἐπὶ τῆς γειρῆς αὐτῆς, παρετήρει ἀμφιβόλως τὸ ῥέον ὕδωρ.

Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τὰς σκέψεις, αἵτινες συνεσπυρεύοντο εἰς τὴν νεάν ταύτην κεφαλὴν; Ἦσαν λυπηραὶ ἀναμφιβόλως. Οἱ

ὄφθαλμοὶ τῆς ἐρυθροὶ ἐκ τοῦ ψύχους· ἀλλὰ παρατηρῶν τις αὐτοὺς προσεκτικῶς, ἐβλεπε κυκλοφοροῦντα χονδρὰ δάκρυα. . . . Ἐκράτει ταῦτα διὰ μεγάλης προσπαθείας, οἴμοι! διότι, βλέπουσα διαβαίνουσαν νεανίδα συνομήλικα αὐτῆς, ὠραῖαν ὡς αὐτὴ, καὶ ἡμικεκαλυμμένη ἐντὸς πλουσίας ἀμάξης, τὰ ἄφηνε νὰ βέωσιν ἀφθόνως. Ἡ ἄμαξα ᾤχετο φεύγουσα, καὶ αὐτὴ ἐκλαιε πάντοτε! . . .

Αἴφνης ἀνεσκίρτησε καὶ ἔκαμε βήματά τινα πρὸς τὰ ἐμπρός. Αἰφνίδια ἀπόφαισις ἔδειξεν εἰς τὸ βᾶδισμά της κατὰ δὴλον θάρρος ἢ καρτερίαν. Ἐφαίνετο ἔχουσα ἐντελῆ ἀπόφαισις. Γυνὴ, τεσσαρακοντοῦτις περίπου, ἀπλῶς ἐνδεδυμένη, διέβαινε τὴν προκυμαίαν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ νεανίς ἔσπευσε τὰ βήματά της καὶ ἦλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς. . . . Ἡθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ, οὐδένα ἤχον ἢ φωνὴ τῆς ἠδύνατο νὰ προφέρῃ. Ὑψωσε πρὸς αὐτὴν τοὺς δύο της ὠραίους ὀφθαλμοὺς, ὡς ἵνα τὴν ἐπικαλεσθῆ διὰ τοῦ βλέμματός· δάκρυα ἔρρευσαν. . . , τοῦτο δ' ἔπραξε, καλύπτουσα τὸ πρόσωπον καὶ ἐφώνησεν ἐντόνωσιν:

— Βοηθήσατέ με . . . πεινῶ! . . .

Ἡ γυνὴ δὲν τῇ ἀπεκρίθη, καὶ στρέφουσα ψυχρῶς, ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον τῆς ψιθυρίζουσα. Αὕτη δ' ἔρριψε φλογερὸν βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐφαίνετο ὡς νὰ τῷ ἐξῆται τὸ μυστικὸν τῆς ἀθλιότητός της, ἢ διατὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καρδίαι ἀνοικτήριμονες. Ταῦτα μόνον εἶπεν. Οὐδὲν παράπονον ἐξέφυγε τῶν χειλέων της. Μόνον ἡ γλυκεῖά της φυσιογνωμία θλιβερωτέρα ἔτι ἀπεκαθίστατο, καὶ φθάνουσα βραδέως εἰς τὴν θέσιν της, ἐπανέλαβε τὴν προτέραν τῆς στάσιν.

Πόσον ἦτο ὠραία! Ἡ μακρὰ αὐτῆς μέλαινα κόμη ἐκυμαίετο βοστρυχηδὸν ἐπὶ τῶν ὠμων της. Εἶχεν ἐφ' ὅλης τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς ἀντανάκλασιν ἀθώας καὶ γαληνιαίας καλλονῆς, ὥστε πᾶς τις ἠσθάνετο ἐαυτὸν ἐλευθόμενον πρὸς αὐτήν! Ἄλλως, δὲν ὑπάρχει τι εἰς τὴν εὐτυχίαν, τὸ ὅποιον μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς καταδαμάζει; Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἤθελε συγκινήσει βαθέως τὴν ψυχὴν ποιητοῦ, καὶ οἱ ζωγράφοι θὰ εὕρισκον ἐν αὐτῇ τὴν ἀ-

ληθῆ ἔκφρασιν τῆς θλίψεως. Τὸ μέτωπον κεκλιμένον πρὸς τὴν γῆν, ἐφαίνοτο ταύτοχρόνως ἀναπολοῦν θλιβερώς τὸ παρελθὸν καὶ φρουάττον διὰ τὸ μέλλον.

II.

Πρὸ πολλοῦ ἐσκέπτετο οὕτω, ὅταν αἴφνης, ὑψώνουσα τὴν κεφαλὴν, εἶδε πρὸ αὐτῆς, ὄρθιον, ἀκίνητον ὡς ἀγαλμα, ἄνδρα ἔτι νεανίαν, τοῦ ὁποῦο ἡ ὠχρὰ καὶ βασιανισμένη μορφή ἀντανέκλα ἀπάσας τὰς ἀγωνίας τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ νοός. Ἰπῆρχεν εἰς τὰ βλέμματά του τοιαύτη προσήλωσις, τοιαύτη δύναμις, ὥστε ἡ νεάνις δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδισθῆ τοῦ ν' ἀναφωνήσῃ. Ἡθέλησε ν' ἀπομακρυνθῆ αὐτῇ. Ὁ ἀγνωστος τὴν ἐσταμάτησε διὰ χειρονομίας. Ἄλλως ἡ μορφή του αἰφνιδίως ἤλλαξεν ἔκφρασιν, ὁ οἶκτος μόνον ἐβασίλευεν ἤδη ἐπὶ τῶν χειλέων του, διὰ πρώτην ἴσως φοράν, τὰ χεῖλη του προσεπάθουν νὰ μειδιάσωσιν.

Ἦτο οὗτος ὁ Πασχάλ.

— Εἰς τί ἐδῶ ἀσχολεῖσαι, τέκνον μου; τῆ εἶπε μετὰ φωνῆς σιγηλῆς.

Ἡ νεάνις ἐφ' ἰκανὴν ὦραν τὸν παρετήρησε καὶ ἔκυψε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Πασχάλ ἠννόησεν.

— Εἶσαι πτωχὴ καὶ πεινᾶς, δὲν ἔχεις οὕτω; ἐψιθύρισε ἔτι σιγηλότερα.

Τὴν φοράν ταύτην ἡ νεάνις ἐφάνη ἐκπεπληγμένη.

— Θέλεις νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς καὶ νὰ ἐμπιστευθῆς εἰς ἐμέ; προσέθηκε, καὶ ταύτοχρόνως τῆ προσέφερε τὸν βραχίονα.

Ἄν καὶ ὑπέστη ὑπερφυσικὴν ἐπιρροήν, ἡ ὅσον ἡ καρδιά της τὴν παρέσυρε πρὸς τὸν ἀλλόκοτον τοῦτον ἄνδρα, τὸν ἐπλησίασε σταθερῶ βήματι καὶ ἐφάνη ἐτοίμη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

Ὁ Πασχάλ ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς συνηθάνθη παραχρῆν τινὰ ἀνεξήγητον, διαρκέσασαν μολαταῦτα ἐπ' ὀλίγον· ὑπῆρχεν εἰς τὴν ὠραίαν ταύτην ἐπαίτιδα τὴν ἀθωότης καὶ τὴν ἐγκαταλείψις!

— Ἰπάγωμεν ἐντεῦθεν, εἶπεν οὗτος, δεικνύων αὐτῇ ἐν ἀπωτάτῳ τὰ στεγάσματα εὐρυχώρου οἰκοδομήματος.

Τὸν ἠκολούθησε, χωρὶς νὰ τῷ ἀποτεινῇ εὐδεμίαν ἐρώτησιν. Ὁ οὐρανὸς βεβαίως τῆ

ἐνέπνευσε ἀναμφιβόλως τὴν τυφλὴν ταύτην ἐμπιστοσύνην, διὰ τὸν ὁποῖον τῆ ἐπεμψε σωτήρα.

III.

Τῷ διηγήθη μετ' ἐγγικτικῆς ἀπλότητος, τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς της, τὸσον βραχείαν, καὶ ἐν τούτοις τὸσον καὶ δυστυχῆ! Ὁ πατήρ αὐτῆς ἀπέθανε πρὸ τινῶν μηνῶν ἡ δὲ μήτηρ της, ὅτε ἀκόμη ἦτο ἐπὶ τῆς κοιτίδος. Ἡ ἐργασία της τῆ ἐξήρκει κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας εὐρέθη αὐτῇ ἡ ἰδία ἐστερημένη τῶν ἀναγκαίων. Μετὰ πολλοὺς μόχθους δὲν ἠδυνήθη νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς πείνης, τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης βροσάτου, καὶ ἠναγκάσθη ὑπομονητικῶς νὰ ζητῇ ἐλεημοσύνην.

Ὁ Πασχάλ τὴν ἠκροάζετο χωρὶς νὰ τὴν ἀκούῃ· τὸ παρελθὸν οὐδὲν ἦτο δι' αὐτὸν, ἐσκέπτετο τὸ μέλλον! . . . καὶ τὸ μέτωπόν του, ὠχρὸν, συνωφρυοῦτο πλέον ἐπὶ πλέον.

Ἡ νεάνις ἐσιώπησε, καὶ ἀμφότεροι ἐβάδιζον ἐν σιγῇ· κατετήκετο ὑπὸ μυρίων ἐναντίων αἰσθημάτων· αὐτὸς δ' ἐξηφανίζετο εἰς κόσμον ἰδεῶν! Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐσταμάτει, προσηλοῦτο καὶ μετὰ προσοχῆς τὴν θεώρει παραδόξως. Ἰπῆρχεν ἐν αὐτῷ οἶκτος καὶ τρόμος! . . .

Τί ἄρα συνέβαιεν ἐν τῇ ψυχῇ του; Ὅποια ἰδεὰ ἐπολιόρκουν τὸν μέγαν τοῦτον ὄνειροπόλον; Μήπως τὰ δάκρυα νεάνιδος ἠδύναντο νὰ διασκεδάσωσι τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο πνεῦμα ἀπὸ τὰς ὑψηλὰς αὐτοῦ θεωρίας; . . .

Ἄ! καταμετρῶν εἰς ὑπερβολὴν τὰ βάθη τῆς ψυχῆς, εἶδεν ἐπὶ τέλους πανταχόθεν ἀβύσσους! Ἀφ' ἧς ἡμέρας μάλιστα ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς γεφύρας τοῦ Νελλὺ τὸ ὄχημά του ἐκινδύνεσε νὰ κρημισθῆ εἰς τὸν Σηκουάναν, εἶχεν ἀκαταπαύστως βάραθρον τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του! Ἐκτοτε δὲν εἶχεν ἡσυχίαν, οὔτε ἀνάπαυσιν, οὔτε ὕπνον! Ἡ ἀμετάτρεπτος ἰδεὰ του τὸν κατέτρωγεν ἀκαταπαύστως! Ὡς ὁ Ἀμλέτος, ἡγάπα νὰ ἐπισκέπτηται τοὺς τάφους· ὡς ἐκεῖνος, ὅπισθεν ψιμυθίου ἔβλεπε τὴν παρεῖαν, καὶ ὅπισθεν τῆς παρεῖας, σκελετόν! Ὡς ἐκεῖνος, ἐξῆ μακρὰν τοῦ κόσμου, καὶ ἐβυθίζετο εἰς τὸ ἄπειρον!

Τὴν στιγμὴν ταύτην, ἡ τύχη τῆς νεάνιδος τῷ ἐνεποίει περισσότερον τρόπον ἢ οἶκτον. Ἐν ᾧ συγχρόνως ἐβάδιζε πλησίον αὐτῆς, διὰ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης δυνάμεως τῆς φαντασίας, ἧς διατρέχει ἕνα αἰῶνα εἰς μίαν ὦραν, τῆ ἐπλάττε μέλλον. Τὴν ἔβλεπε κατ' ἀρχὰς τοιαύτην, οἷα ἦτο, ὠραίαν καὶ καθαρὰν, ἀλλὰ πτωχὴν καὶ ἐγκαταλειμμένην· τὴν ἠκολούθησεν εἰς τὴν δυστυχῆ καὶ τεταπεινωμένην ζωὴν της. Τὴν ἔβλεπεν αἰχμάλωτον τῆς πείνης, τῆς ἀπελπισίας ἴσως! ἔπειτα ὀρμώμενος ἐκ τοῦ ὀλεθρίου κατηφόρου τοῦ νοός του, τὴν ἔβλεπεν ἐκτεθειμένην εἰς ἅπαντας τοὺς πειρασμούς. Ἐκυλιετο μέχρι τοῦ τῆς ἀβύσσου βάθους . . . καὶ, ἀθλία, ἀπηλπισμένη, ἀπέθησκε βλασφημοῦσα τὸν Θεόν.

Τότε ἴστατο καὶ προσεκτικῶς τὴν θεώρει μετὰ φόβου. Ὁ ἰδρὼς ἔβρεχε τὸ μέτωπόν του, ἐξοῦ ἐπροδίδοντο, ἀκουσίως αὐτοῦ, αἱ στενοχωρίαι τῆς μεγάλης ψυχῆς του. Ἡσθάνετο ζάλην, καὶ ἐνίοτε ἤνοιγε τὸ ἦμισυ αὐτοῦ στόμα, ἵνα ἀναθυμιάσῃ εἰς μετώρον φωνὴν ὅτι ἠσθάνετο· ἀλλὰ τὰ βλέμματα, τὸσον καθαρὰ τῆς νεάνιδος, τὸν ἠσύχαζον ὡς ἐκ μαγείας, καὶ τὰ χεῖλη του ἐβάδιζον νὰ τῆ μειδιάσωσι. Μετ' ὀλίγον φεῦ! περέπιπτε πάλιν εἰς βαθὴν ῥεμβασμόν.

IV.

Ἐφθασαν. Παμμέγεθες κτίριον ἀνυψοῦτο ἔμπροσθεν αὐτῶν. Τὸ πᾶν περὶ αὐτοῦ ἦτο ἡσυχον καὶ σοβαρόν. Οἱ ἄπειροι θόρυβοι τῶν Παρισίων ἀντήχουν ἐκεῖ μόλις ἀδύνατον ἡχώ. Τὰ ὀλίγα ὑπάρχοντα παράθυρα εἰς τοὺς χονδρὸς ἐκείνους τοίχους, περιεκοσμούντο ὑπὸ σιδερέων κιγκλίδων. Σπάνιοι ἦσαν οἱ διαβάται, οἵτινες ἐτάραττον τὴν σιωπὴν τῆς μοναξίας ταύτης· ἡ χλόη ἐφύετο ὡσαύτως περὶ καὶ διὰ μέτου τῶν σχισμῶν τοῦ λιθοστρώτου.

Ὁ Πασχάλ ἔστη, καὶ τῆ εἶδεισεν εἰς τὸν αἰθέρα σταυρὸν, ὑπερβαίνοντα τὸ κτίριον.

Ἐφάνη ὅτι ἠννόησε.

— Τὸν βλέπεις; εἶπεν ὁ Πασχάλ· ὁ Θεὸς σοὶ προσφέρει ζῆσαν, τὴν ὅπο ἂν οἱ ἄνθρωποι θὰ σοὶ ἀποποιήσῃ πάντοτε. Τὴν δέχεσαι; Ἐκεῖ θὰ εὕρῃς τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας, ὅτι; οὐδέποτε θὰ σοὶ ᾔναι πικρὸς,

ἐπειδὴ θὰ ἔχῃς τὴν εἰρήνην τῆς καρδίας! Θὰ προσεύχῃσαι εἰς τὸν Θεόν ἀκαταπαύστως . . . καὶ τὴν νύκτα θὰ βλέπῃς τὰς ἀγίας του καὶ τοὺς ἀγγέλους του ἀναλάμποντας εἰς τὰ ὄνειρά σου. Θὰ ζήσῃς ἡσυχος καὶ καθαρὰ μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν γῆν διὰ τὸν οὐρανόν!

Δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσυρθῆ αὐτῇ . . . τὰ δάκρυα τὴν ἐπνίγον.

— Σήμερον, ἐξηκολούθησεν ὁ Πασχάλ, ἠναγκάσθη νὰ ζητῆς τὴν ἐλεημοσύνην, καὶ δὲν εὕρες, ἡ ψυχὰς ἀνοικτήριμος! Ἀὔριον, θὰ σοὶ τὴν δώσου ἴσως· ἀλλ' ἴσως θὰ δυνήθῃς νὰ ἐξαγοράσῃς αὐτὴν διὰ τῆς τιμῆς σου . . . θέλεις νὰ εἰσέλθῃς; τὴν ἠρώτησε μετὰ στιγμὴν τινὰ σιωπῆς.

Ἐκαίε βῆμα πρὸς τὴν θύραν: ὁ Πασχάλ τὴν ἠκολούθησεν. Ἐλαβε τὸ ρόπτρον καὶ ἔκρουσε δις. Βηματισμοὶ ἠκούσθησαν· ἡ θύρα ἠνεώχθη.

Μία μοναχὴ ἐφάνη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Ὁ Πασχάλ προὐχώρησε πρὸς αὐτὴν καὶ τῆ ὤμιλησε σιγαλῶς· ἔπειτα ἀμφότεροι ἐπλησίασαν τὴν νεάνίδα. Ἰψωσε πρὸς αὐτοὺς τοὺς πεπληρωμένους δακρύων ὀφθαλμούς της, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἔλαμπε φῶς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης.

— Ἀκολούθει με, ἀγαπητὸν τέκνον, εἶπεν ἡ μοναχὴ μετὰ φωνῆς γλυκυτάτης καὶ ἔρριφθη εἰς τοὺς βραχίονας αὐτῆς.

— Εὐχαριστῶ! ἀνέκραξεν.

Ὁ Πασχάλ τὴν παρετήρησε στιγμὴν τινὰ.

— Θὰ προσεύχῃσαι καὶ δι' ἐμέ, ἐψιθύρισε οὗτος.

Ἐγονυπέτησεν. Ἐκυψε σιγηλῶς . . . καὶ τὰ ψυχρά του χεῖλη ἤγγισαν τὸ μέτωπόν της.

Ἡ νεάνις τῷ ἔρριψε τελευταῖον βλέμμα, ἐνθα ἐζωγραφεῖτο ἅπασα ἡ ψυχὴ αὐτῆς, καὶ ἠκολούθησε τὴν μοναχὴν.

Ἡ θύρα ἐκλείσθη ἡσύχως, ἀντηχοῦσα ἐπὶ τῶν ἐσκωριασμένων αὐτῆς στρῆγγων. Ἦκουσεν οὗτος τὸν κρότον βηματικῶν ἀπολυμένων ὀλίγον κατ' ὀλίγον . . . ἔπειτα ἔκλινεν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸ στῆθός του, οἱ ὀφθαλμοὶ του προσκλώθησαν ἀκίνητοι, καὶ ἔλαβεν ἡσύχως τὴν πρὸς τοὺς Παρισίους ὁδόν.

V.

Μετά τινά ἔτη, κείμενος ἐπὶ τῆς θλι-
βερᾶς του κλίνης, ὁ Πασχάλ ἐπάλασε μετ'
ἀγωνίας. Ἄπαντες οἱ φόβοι του, τὸν κα-
τεκυρίευσαν εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην ὥραν.
Ἀπέφυγε τὸν θάνατον, ἄλλην ἄβυσσον,
πληροῦσαν αὐτὸν τρόμου. Αἱ ἀγωνίαι τῆς
ψυχῆς του ἦσαν μεγαλειότεραι παρά ποτε.
Ἡσθάνετο ἑαυτὸν κρεμάμενον μεταξὺ οὐ-
ρανοῦ καὶ ἔδου . . . καὶ εἰς οὐδεμίαν ἐπί-
στευε παρηγορίαν!

Ἐσπέραν τινά, περιστρεφόμενος ἐπὶ τῆς
κλίνης του ὡς ἀπηλπισμένος, προσείλκυσε
τοὺς ἀγριωποὺς ὀφθαλμούς του εἰς γλυ-
κειᾶν φυσιογνωμίαν, κεκλιμένην πρὸς αὐ-
τόν. Μοναχὴ προσήχθη καὶ ἔκλαιε.
Τοιαύτη οὐρανια λάμψις ἦτο περίξ αὐτῆς,
ὥστε ὁ ψυχορραγῶν ἠσθάνθη μικρὰν ἡσυ-
χίαν εἰς τὴν καρδίαν του. Ἡγέρθη ὄλος
ὄρθιος καὶ τὴν παρετήρησε προσεκτικῶς ἐφ'
ἱκανόν. Ἐφαίνετο ὅτι ἀνερούνα ὄλας τὰς
ἀναμνήσεις. Αἴφνης ἀνεγνώρισε τὴν ἐπαί-
τιδα τῆς παρὰ τὴν Παναγίαν προκυμαίας
ἐξέβαλε κραυγὴν, καὶ δάκρυα ἔρρεον τῶν
ἀπεξηραμένων ὀφθαλμῶν του. Λάμψις
ἔλαμψεν ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ του προσώπου,
καὶ ὕψων τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανόν,
ἐφαίνετο εὐχαριστῶν αὐτόν, δι' ἣν τῷ ἔ-
πεμψε παρηγορίαν.

Ἡ νεάνις, τὴν ὁποίαν ἐβοήθησε νὰ ζήσῃ,
τὸν ἐβοήθησε ν' ἀποθάνῃ καὶ ἔκλεισε τοὺς
ὀφθαλμούς του.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

περὶ τῶν διαττόντων ἀστέρων τῆς
4—2 Νοεμβρίου 1869 (1).

Κύριοι,

Ἡ ἐπιτροπὴ ἢ παρὰ τοῦ Συλλόγου ἐκλε-

(1) Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν

χθεῖσα, ἵνα παρατηρήσῃ τὸ φαινόμενον τῶν
κατὰ τὴν νύκτα τῆς 1 πρὸς τὴν 2 Νοεμ-
βρίου διαττόντων ἀστέρων, παρουσιάζεται
σήμερον δι' ἐμοῦ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς ἵνα
ὑποβάλῃ εἰς ὑμᾶς τὴν ἔκθεσιν τῶν παρα-
τηρήσεων αὐτῆς. Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκθέσεως
ταύτης κρίνει καλὸν νὰ ὑπομνήσῃ ὑμῖν τινα
περὶ τοῦ φαινομένου τῶν διαττόντων ἀ-
στέρων, τῶν βολιδῶν καὶ τῶν ἀερολίθων.

Ἐκτὸς τῶν ὀκτώ μεγάλων πλανητῶν,
τῶν κομητῶν καὶ τῆς πληθῆος τῶν μεταξὺ
Διὸς καὶ Ἄρεως ἀστεροειδῶν, ὑπάρχει ἐν τῷ
ἡμετέρῳ πλανητικῷ συστήματι καὶ ἀναρίθ-
μητος πληθὺς σωμάτων μικρῶν, διαγρα-
φόντων περὶ τὸν ἥλιον καμπύλην ἀνήκου-
σαν εἰς τὰς κωνικὰς τομάς καὶ ἐν γένει
ὑποκειμένων εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους, εἰς οὓς
καὶ οἱ πλανῆται.

Τὴν παραδοχὴν τῶν πλανητικῶν τούτων
σωμάτων καθιστᾷ ἀναγκαίαν τὸ φαινόμε-
νον τῶν διαττόντων ἀστέρων, τῶν βολιδῶν
καὶ τῶν ἀερολίθων. Εἰς τὰ φαινόμενα ταῦ-
τα διαφόρους ἀπέδωκαν ἄλλοτε αἰτίαι, καὶ
τοὺς μὲν διαττόντας ἀστέρας καὶ τὰς βο-
λιδας ἐξήγηον ἢ διὰ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, ἢ
διὰ τῆς συμπυκνώσεως ἀτμῶν μεταλλικῶν
ἀνυψουμένων μέχρι τῶν ὑψηλοτάτων τῆς
ἀτμοσφαιρας στρωμάτων, ἢ διὰ τῆς ἀνα-
φλέξεως τοῦ ὑδρογόνου τὸ ὅποιον ὑπέθετον
ὑπάρχον ἐκεῖ. Καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι,
οἱ τότε γόνιμοι εἰς θεωρίας, πολλὰς ὑποθέ-
σεις πρὸς ἐξήγησιν τῶν ἀερολίθων καὶ τῶν
διαττόντων ἀστέρων ἔκαμαν. Καὶ οἱ μὲν
ὑπέθετον ὅτι οἱ ἀερόλιθοι εἶναι τεμάχια
τοῦ ἡλίου ἀποσπώμενα ἀπ' αὐτοῦ καὶ πί-
πτοντα ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ δὲ, ὡς ὁ Ἀριστοτέ-
λης, ὑπέθετον ὅτι ἀπλῶς εἶναι λίθοι ὑψού-
μενοι ὑπὸ καταιγίδος καὶ μετὰ ταῦτα κα-
ταπίπτοντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· οἱ δὲ πάλιν
ὅτι εἶναι τεμάχια τῆς σελήνης καταπί-
πτοντα ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ Πλούταρχος ἀνα-
φέρει ἐν βίῳ Λυσάνδρου, προκειμένου περὶ
τοῦ ἐν Αἰγῷ ποταμοῦ καταπεσόντος ἀερο-

ΡΑΗ. συνεδρᾶσιν τοῦ Φιλ. Συλλόγου «Παρ-
νασσός» ὑπὸ τοῦ Κ. Βυμ. Δραγοῦμης εἰσηγη-
τοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐκλεχθείσης ἐπιτρο-
πῆς πρὸς παρατήρησιν τῶν διαττόντων ἀστέρων
τῆς 4—2 Νοεμβρίου 1869.

λίθου, ὅτι πολλοὶ φιλόσοφοι νομίζουσι τοὺς
διαττόντας ἀστέρας καὶ τοὺς ἀερολίθους
πίπτοντας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Διογένης δὲ ὁ
Ἀπολλάνιος λέγει, ὅτι οἱ διάττοντες ἀστέ-
ρες εἶναι ἀστέρες οἴτινες ὡς ἐκ τῆς μεγάλης
ἀπὸ τῆς γῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς μικρό-
τητος αὐτῶν δὲν εἶναι ὄρατοί εἰμὴ ὅταν
πλησιάζωσιν εἰς αὐτήν. Ἡ περὶ τῆς κατα-
γωγῆς τῶν ἀερολίθων ἀπὸ τῆς σελήνης ὑ-
πόθεσις κατέστη περίφημος καὶ περὶ τοὺς
νεωτέρους χρόνους. Ἰταλός τις Tortona
ὀνομαζόμενος ἀνεέωσε τὴν ὑπόθεσιν ταύ-
την κατὰ τὸ 1660· πολλοὶ δ' ἐπίσημοι
μαθηματικοὶ καὶ αὐτὸς ὁ Laplace, ἀν καὶ
φαίνεται μὴ παραδεχόμενος τὴν σελνια-
κὴν καταγωγὴν τῶν ἀερολίθων, κατέγειναν
νὰ ἀποδείξωσι καὶ ἀπέδειξαν τὸ δυνατόν
τῆς πτώσεως ἐπὶ τῆς γῆς λίθου ἑξακον-
τισθέντος ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν τῆς σελή-
νης.

Ἐπάρχει, λέγει που ὁ Οὐμβόλδος, διά-
θεσις τῆς τοῦ πνεύματος ἴσως ἐπιβλαβε-
στέρᾳ καὶ αὐτῆς τῆς ὄλας ἀκρίτου εὐπιστίας,
ὑπερόπτις τις ἀπιστία, ἣτις ἀπορρίπτει πᾶν
συμβᾶν χωρὶς νὰ καταδεχθῇ νὰ ἐμβαθύνῃ
εἰς αὐτό. Αἱ δύο αὗται διαστροφῆι τοῦ
πνεύματος κωλύουσι κατὰ μέγα μέρος τὴν
ἐπίστημὴν πρόδον. Εἰς μάτην τὰ ἐπὶ
εἰκοσι καὶ πέντε αἰῶνας χρονικὰ τῶν λαῶν
ὠμίλου περὶ οὐρανοπετῶν λίθων· εἰς μάτην
τοσοῦτοι τῶν ἀξιοπιστοτέρων συγγραφέων
τῆς ἀρχαιότητος ἀνέφερον τὴν πτώσιν τοῦ
ἐν Αἰγῷ ποταμοῦ ἀερολίθου· εἰς μάτην οἱ
ὄπαδοί τοῦ Κορτεζ ἐβεβαίουν ὅτι εἶδον τὴν
πτώσιν ἀερολίθου ἐν Χολούλα· εἰς μάτην
τέλος ἀερόλιθος συνέτριψε τὴν κεφαλὴν μο-
ναχοῦ τινος ἐν Κρεμῶνι κατὰ τὸ 1514, καὶ
ἕτερος ἕτερου ἐν Μεδιολάνοις κατὰ τὸ 1650,
καὶ ἄλλοι διάφορα ἄλλα δυστυχήματα ἐπέ-
φερον· οἱ πλείστοι τῶν σοφῶν τῆς ἐποχῆς
ἐκείνης, καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ αὐτὴ ἡ
Γαλλικὴ τῶν ἐπιστημῶν Ἀκαδημία κατὰ
τὸν ἸΗ' αἰῶνα, ἐθεώρουσαν ὡς γραϊδίω μυ-
θολογήματα τὰς τῶν ἀερολίθων πτώσεις,
μέχρι τῶν χρόνων τοῦ ἀστρονόμου Χλάδνι.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀπέδωκε τὸ φαινόμενον
τῶν διαττόντων καὶ τῶν ἀερολίθων εἰς σώ-
ματα περὶ τὸν ἥλιον στρεφόμενα. Ἡ θεω-
ρία αὕτη δὲν εἶναι μὲν ὄλας νέα ὡς εἶδομεν,

ἀλλὰ νῦν κατὰ πρῶτον συστηματοποιεῖται
καὶ στηρίζεται ἐπὶ παρατηρήσεων. Ἐν τῇ περὶ
τὸν ἥλιον περιστροφῇ τῶν τὰ σώματα ταῦτα
ἀπαντῶσι τὴν ἀτμοσφαιραν τῆς γῆς, εἰσ-
έρχονται ἐν αὐτῇ καὶ διαπυροῦνται ἕνεκα
τῆς πρὸς αὐτὴν μεγάλης τριβῆς· διότι, πρέ-
πει νὰ εἴπωμεν, ὅτι οἱ ἀστεροειδεῖς οὗτοι
ἐν τῇ περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾷ αὐτῶν ἔχουσι
ταχύτητα πλανητικὴν—ταχύτητα δὲ πλανη-
τικὴν ὀνομάζουσι τὴν μεγίστην ταχύ-
τητα μεθ' ἧς οἱ πλανῆται στρέφονται περὶ
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ ταχύτης αὕτη δὲν εἶναι
μικρὰ, ἡ Γῆ π. χ. διατρέχει κατὰ τὴν
περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰν αὐτῆς 30,400
μέτρα κατὰ πᾶν δεῦτερον λεπτόν—τὰ σώ-
ματα λοιπὸν ταῦτα διαπυρούμενα ὑπὸ τῆς
πρὸς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα τριβῆς πα-
ράγουσι τὰ φωτεινὰ φαινόμενα, ἅπερ διατ-
τόντας ἀστέρας ὀνομάζομεν. Μετὰ δὲ τὴν
διὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἡμῶν διόδον ταύτην,
ἐξέρχονται ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐξακλουθοῦσι
τὴν ὁδὸν αὐτῶν, ἀφοῦ βεβαίως ὡς ἐκ τῆς
πρὸς τὴν Γῆν πλησιάσεως αὐτῶν καὶ τῆς
ἐντεῦθεν προερχομένης ἐνισχύσεως τῆς πα-
ρέλξεως τοῦ πλανήτου ἡμῶν καὶ τῆς ἀντι-
στάσεως τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, δι' οὗ
διήλθον, ἔπαον σπουδαίας μεταβολὰς πε-
ρὶ τὰ στοιχεῖα τῶν τροχιῶν αὐτῶν. Καὶ
αὕτη μὲν εἶναι ἡ γενικῶς ἐπικρατοῦσα γνώ-
μη, ὅτι δηλ. αἰτία τῆς διαπυρώσεως τῶν
διαττόντων εἶναι ἡ μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρι-
κοῦ ἀέρος τριβή. Ἀλλὰ πολλοὶ σοφοὶ ἀπο-
βλέποντες εἰς τὸ μέγιστον ὕψος εἰς ὃ ἀνε-
φάνησαν τοιαῦτα φαινόμενα, καὶ ὅπερ πολ-
λάκις ἔφθασε τὰς 120 λεύγας, ὕψος δηλ.
ὀκταπλάσιον τοῦ ὑπολογιζομένου τῆς ἀτ-
μοσφαιρας ὕψους δὲν παραδέχονται τὴν
ιδεῶν ταύτην. Πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἀναφλέ-
ξεως τῶν διαττόντων ὁ Poisson, περίφημος
γεωμέτρης Γάλλος, ὑπέθετε ὅτι ὑπάρχει
οὐδέτερον ἠλεκτρικὸν ρευστὸν ἐν εἴδει ατ-
μοσφαιρας εἰς μέγιστον ὕψος τὴν γῆν περι-
βάλλον, καὶ ὅτι ἀναλυόμενον τοῦτο ἕνεκα
τῆς τοῦ διαττόντος τριβῆς παράγει τὴν
ἀνάφλεξιν. Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι
ὀλίγον τολμηρὰ. Ἄς ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐὰν
ἡ καταμέτρησις τοῦ ὕψους τῶν βολιδῶν εἴ-
ναι ἀκριβῆς καὶ ἐὰν τὸ ὕψος τῆς ἀτμοσφαι-
ρας εἶναι μόνον 60 χιλιομέτρων, ἡ ἐπιστή-

μη δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ἐντελῶς τὴν ἀνάφλεξιν ταύτην.

Περὶ τῆς φύσεως τῶν σωμάτων τούτων πληροφοροῦμεθα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς πιπτόντων ἀερολίθων. Ὅταν εἰς τῶν ἀπείρων μικρῶν τούτων ἀστεροειδῶν διέρχεται ἀπλῶς διὰ τῆς ἀτμοσφαιρας παράγει τὸ φαινόμενον τῶν διαττόντων ἀστέρων ἄλλὰ πολλάκις συμβαίνει νὰ ἀπαντήσῃ τὴν γῆν κατὰ τὴν πορείαν αὐτῆς, ἢ διερχόμενος πολὺ πλησίον αὐτῆς καὶ ὑπερσιχουούσης τῆς ἐλξεως τοῦ πλανήτου ἡμῶν τῆς ταχύτητος αὐτοῦ, ἥτις ἐλαττοῦται καὶ ὑπὸ τῆς ἀντιστάσεως τοῦ ἀέρος, νὰ πέσῃ οὗτος ἐπὶ τῆς γῆς. Οὕτω προέρχονται οἱ ἀερόλιθοι ἢ λίθοι οὐρανοπετεῖς. Πολλάκις πάλιν βολίδες, διερχόμεναι πλησίον τῆς γῆς, ἐκρήγνυνται καὶ ἐξακοντίζουσι πρὸς τὴν γῆν τὰ τεμάχια αὐτῶν, ἐν εἶδει λιθίνης βροχῆς.

Εἰς τοὺς ἀερόλιθους ἀνευρίσκομεν διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπάρχουσι, δηλ. σιδήρον, νικέλιον, κοβάλτιον, μαγγάνιον, χρώμιον, χαλκόν, ἀρσενικόν, κασίτερον, πέντε γαίας, καὶ τέλος ποτάσιον, σόδιον, θειόν, φωσφόρον καὶ ἄνθρακα· δηλ. σχεδὸν τὸ τρίτον τῶν γνωστῶν στοιχείων. Ὁ τρόπος τῶν ἐνώσεων τῶν διαφόρων στοιχείων ἐξ ὧν συνίστανται οἱ ἀερόλιθοι εἶναι χαρακτηριστικώτατος καὶ ἀποτελεῖν ἰδιαιτέρον αὐτῶν γινώρισμα, π. χ. ἀπαντᾶται ἐν αὐτοῖς σιδήρος ἐν καθαρᾷ καταστάσει, πώποτε ἐπὶ τῆς γῆς ἀπαντώμενος. Οἱ ἀερόλιθοι καλύπτονται συνήθως ἐξωτερικῶς ὑπὸ φλοιοῦ χρώματος μελανοῦ θαμβοῦ. Δυνάμεθα δὲ νὰ διαιρέσωμεν αὐτοὺς, κατὰ τὸν K. Dauhrée, εἰς τρεῖς τάξεις· α) εἰς τοὺς σιδηρίτους ἀερόλιθους, οἵτινες περιέχουσι τοὺς κυρίως σιδηρίτους συνισταμένους τὸ πλεῖστον ἐκ σιδήρου καὶ παρουσιάζονται ἐκτὸς τῆς ἐνυπαρξέως τοῦ νικελίου τὸ ἐξῆς παράδοξον, δηλ. τὴν ἐμφάνισιν κανονικῶν σχημάτων διὰ τῆς ἐπενεργείας τῶν ὀξέων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας πρότερον λειανθέντος τεμαχίου τοιοῦτου ἀερόλιθου· ἐκ τῶν σχημάτων δὲ τούτων δύνανται νὰ ἀναγνωρισθῶσι τὰ τεμάχια τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν αὐτὴν πτῶσιν. 2) Τοὺς λιθοσιδηρίτους οἵτινες μεταξὺ τοῦ σιδήρου τοῦ κυρίως συν-

στῶντος αὐτοὺς περιέχουσι κόκκους πετρώδους ὕλης. Ἡ πετρώδης αὕτη ὕλη εἶναι ὡς τὸ πολὺ τὸ ὀρυκτὸν τὸ ὀνομαζόμενον περιδοτον, ὅπερ εἶναι πυριτικὸν μαγνήσιον. 3) τὸν ὀνομαζόμενον κοινὸν τύπον, εἰς ὃν ἀνήκουσιν οἱ πλείστοι τῶν γνωστῶν ἀερόλιθων. Οἱ ἀερόλιθοι οὗτοι εἶναι πετρώδεις ὄγκοι φαιοὶ καὶ τραχεῖς· συνίστανται δὲ ἐκ τῶν ἐξῆς ὀρυκτῶν, περιδοτοῦ, ἀμφιβολίτου, καὶ πυροζένου, περιέχουσι δὲ καὶ εἰς μέγα ποσὸν χόνδρους σιδήρου, καὶ ἄλλα τ. νὰ δευτερεύοντα συστατικά. 6) Εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀργιλλίων· οὗτοι διακρίνονται τῶν προτέρων διότι καλύπτονται ὑπὸ φλοιοῦ μελανοῦ, ὅστις ἀντὶ θαμβοῦ εἶναι λαμπρός. Κατὰ τὴν χημικὴν σύστασιν οἱ λίθοι οὗτοι περιέχουσι μικρὰν ποσότητα μαγνησίας, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας οἱ προαναφερθέντες περιέχουσι ταύτην εἰς μεγάλην ποσότητα, καὶ μεγάλην ποσότητα ἀργίλλου. γ) Εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρακίνων· οἱ ἀερόλιθοι οὗτοι ἔχουσι τὴν ὄψιν τόρφης, εἶναι ψαθυροὶ καὶ μετὰβάλλονται εἰς πηλὸν ἅμα μιχθέντες μεθ' ὕδατος· φλοιὸς μέλας καλύπτει αὐτοὺς ὅστις παρουσιάζει ἐνίοτε φουαλίδα καὶ ρυτίδα.

Τὸ βῆρος τῶν ἀερόλιθων εἶναι διάφορον· εἰς τὸ ἐν Παρίσις μουσεῖον ὑπάρχει τοιοῦτος ζυγίζων 780 χιλιόγραμμα.

Κατὰ πάσας τὰς αἰθρίας νύκτας δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ διαττόντας ἀστέρας ἀλλ' ἄλλοτε μὲν συχότερους, ἄλλοτε δὲ σπανιωτέρους. Ὑπάρχουσιν ὁμῶς δύο ἑποχαὶ τοῦ ἔτους πλουσιώταται εἰς διαττόντας· αἱ ἑποχαὶ αὗται εἶναι αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Νοεμβρίου, καὶ αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Ιουλίου· μάλιστα δὲ ἡ 1 πρὸς τὴν 2 Νοεμβρίου καὶ ἡ 28 πρὸς τὴν 29 Ιουλίου. Κατὰ τὰς ἑποχὰς ταύτας τὸ φαινόμενον εἶναι ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτοῦ ἐντάσει. Σημειώτεον ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ἵνα τὸ φαινόμενον τοῦτο μὴ συμβαίη καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ μὴ δύναμενον νὰ γίνῃ ὁρατόν. Καὶ ἀληθῶς πολλάκις ἀνεφάνησαν νεφέλαι μικραὶ ἐξαίφνης ἐν οὐρανῷ αἰθρίῳ κινούμεναι μετὰ μεγίστης ταχύτητος ἐνίοτε δὲ ἐκρηγνόμεναι καὶ πίπτουσαι κατὰ τῆς γῆς λίθους. Πρὸς τούτοις

παρατηρήθη διάβασις τοιούτων μετεώρων πρὸ τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν 26 Ιανουαρίου καὶ τὴν 30 Ἀπριλίου· ἐκ τῆς διαβάσεως δὲ ταύτης προέρχεται ἐπισκοπίσις τοῦ ἡλίου καὶ ἐλάττωσις τῆς θερμοκρασίας. Αἱ ἑποχαὶ αὗται εἶναι ἀκριβῶς αἱ ἑποχαὶ καθ' αἷς ἢ γῆ εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον σημεῖον τῆς ἐκλειπτικῆς τῶν σημείων τὰ ὁποῖα κατέχει κατὰ τὰ τέλη Ιουλίου καὶ Ὀκτωβρίου ὅτε παρατηρεῖται ἡ πληθὺς τῶν διαττόντων.

Ἰποθέτουσι λοιπὸν πρὸς ἐξήγησιν τῆς περιοδικότητος ταύτης τοῦ φαινομένου ὅτι ἐκτὸς ἄλλων ὑπάρχουσι δύο ζῶναι εἰς αἷς περιέχονται ἀπειράριθμοι ἀστεροειδεῖς καὶ αἱ ὁποῖαι τέμνουσι τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐκλειπτικῆς κατὰ τὰ σημεία καθ' αἷς ἢ γῆ εὐρίσκεται περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου καὶ Ιουλίου.

Παρατηρήθη πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ πληθὺς τῶν κατὰ τὰς δύο ταύτας ἑποχὰς διαττόντων δὲν εἶναι κατὰ πάντα τὰ ἔτη ἡ αὐτή. Ἄλλ' ὅτι κατὰ τινὰ μὲν ἔτη τὸ φαινόμενον εἶναι ἐντατικώτερον κατὰ τινὰ δὲ ἀσθενέστερον. Οὕτω π. χ. περὶ τὸ ἔτος 1766, περὶ τὸ ἔτος 1799 περὶ τὸ ἔτος 1833 καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἀνεφάνησαν ἀπειρα πλήθη διαττόντων κατὰ τὴν 1 Νοεμβρίου. Κατὰ τὸ 1853 ἔτος μάλιστα ὑπελόγησαν ὅτι ἐν Βοστώνῃ τῆς Ἀμερικῆς συνέβησαν πλείονες τῶν 240,000 ἀκοντισμῶν ἀστέρων. Ἡ πληθὺς τῶν διαττόντων δὲν παρατηρήθη μόνον κατὰ τὰ προαναφερθέντα ἔτη ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη πρὸ ἢ μετὰ τὰ ἔτη ταῦτα. Σηριζόμενοι εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐν τῇ ζώνῃ ἢν ἀνωτέρω ἀνεφέρομεν, ὅτι τέμνει τὴν τροχίαν τῆς Γῆς κατὰ τὸ σημεῖον, καθ' ὃ ἢ γῆ εὐρίσκεται περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου, ὑπάρχει μέγα σμήνος ἀστεροειδῶν, ἀραιότερον πρὸς τὰ ἄκρα καὶ πυκνότερον πρὸς τὸ κέντρον αὐτοῦ, καὶ ὅτι τῆς ζώνης ταύτης ἐκτελούσης ὀλίγον βραδύτερον ἢ ὀλίγον ταχύτερον τὴν περιφορὰν αὐτῆς περὶ τὸν ἡλίον ἢ ἢ γῆ αὕτη συναντᾷ τὸ σμήνος τοῦτο, ἢ μᾶλλον τὸ κέντρον τοῦ σμήνου κατὰ 34 ἔτη περίπου. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπλή ὑπόθεσις, ἥτις διὰ νὰ ὑποστηρικθῇ

εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνωσι πολυπληθεῖς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν διαττόντων τοῦ Νοεμβρίου καὶ τῶν συσκοτασμῶν τοῦ ἡλίου κατὰ τὰ τέλη Ἀπριλίου.

Τέλος δὲν εἶναι παράλογον νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι κατ' ἀρχὰς μία, ἢ δύο μόνον ζῶναι ἀστεροειδῶν περιεφέροντο περὶ τὸν ἡλίον· ἢ τέμνουσα τὴν ἐκλειπτικὴν κατὰ τὸ σημεῖον, καθ' ὃ ἢ γῆ εὐρίσκεται περὶ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου καὶ ἢ τέμνουσα αὐτὴν περὶ τὸ σημεῖον καθ' ὃ εὐρίσκεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου· ὅτι δὲ ἢ γῆ διερχομένη διὰ τῶν ζωνῶν τούτων παρέτρεψε καὶ παρατρέπει ἕνεκα τῆς ἐλξεως αὐτῆς καὶ τῆς τριβῆς πολλὰ τῶν σωμάτων τούτων τῆς ἀρχικῆς τροχιάς αὐτῶν, παρεκτρέπομενα δὲ ταῦτα ἀκολουθοῦσι διαφόρους τροχιάς, αἵτινες τέμνουσι τὴν ἐκλειπτικὴν εἰς διάφορα σημεία. Εἰς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίαν ἀνάγονται οἱ διαττόντες, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ἄλλοτε μὲν πλείονες, ἄλλοτε δὲ ἐλάττονες κατὰ πάσας τὰς νύκτας. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη, ἢ παραδοχὴ δηλ. μιᾶς ἢ δύο ἀρχικῶν ζωνῶν, συμφωνεῖ καὶ μετὰ τῆς σήμερον γενικῆς παραδεδεγμένης θεωρίας περὶ τῆς γενέσεως τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος.

Αἱ διευθύνσεις αἱ ὑπὸ τῶν διαττόντων ἀστέρων ἀκολουθοῦμεναι εἶναι διάφοροι. Μέγα μέρος τούτων διευθύνεται ἀντιθέτως τῇ φορᾷ τῆς περὶ τὸν ἡλίον στρεφομένης γῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς καὶ διαφόρους διευθύνσεις ἀκολουθοῦσι καὶ τοῦτο σημαίνει ὅτι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν τέμνουσι τὴν ἐκλειπτικὴν ὑπὸ διαφόρους γωνίας. Ἰποθέσατε ὅτι ἢ τροχιά τινῶν ἐκ τῶν ἀστεροειδῶν τούτων ταυτίζεται μετὰ τὴν ἐκλειπτικὴν καὶ ὅτι οὗτοι διευθύνονται κατὰ φορὰν ἀντίθετον τῇ φορᾷ τῆς γῆς· τότε θέλωσι φανῆ κινούμενοι κατὰ διεύθυνσιν ἐναντίαν πῇ τῆς Γῆς ἢ δὲ ταχύτης αὐτῶν θέλει εἶσθαι ἴση τῷ ἀθροίσματι τῆς ἰδίας τῶν ἀστεροειδῶν ταχύτητος καὶ τῆς ταχύτητος τῆς Γῆς ἐν τῇ περὶ τὸν ἡλίον περιφορᾷ αὐτῆς. Φαντάσθητε τόρα, ὅτι ἢ τροχιά αὐτῶν στρέφεται οὕτως, ὥστε νὰ τέμνῃ τὴν ἐκλειπτικὴν ὑπὸ γωνίαν οἰωνοθήποτε, τότε ἢ φαινόμενη κίνησις δὲν θὰ ἔχη φορὰν ἀντίθετον τῇ τῆς γῆς, ἀλλ' οὔτε τὴν φορὰν

της κινήσεως αὐτῶν τῶν ἀστεροειδῶν· ἀλλ' ἢ φαινόμενη διεύθυνσις αὐτῶν θέλει κείσθαι μεταξύ τῆς διεύθυνσεως τῆς Γῆς καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν διεύθυνσεως. Ἡ ἀκριβέστερον ἢ κινήσις αὐτῶν δύναται νὰ παρασταθῇ, κατὰ φοράν καὶ ταχύτητα, ὑπὸ τῆς διαγωνίου τοῦ παραλληλογράμμου τοῦ προσδιοριζομένου ὑπὸ δύο εὐθειῶν, τῆς μὲν φερόμενης κατ' ἀντίθετον τῇ φορά τῆς Γῆς, τῆς δὲ ταυτιζομένης σχεδὸν μετὰ τῆς τροχιάς τῶν ἀστεροειδῶν, καὶ ἔχουσῶν λόγον πρὸς ἀλλήλας ὅποιον αἱ ἀμοιβαίαι ταχύτητες τῆς Γῆς καὶ τῶν ἀστεροειδῶν. Ἐξακολουθούσης τῆς τοιοουτοτρόπου περιστροφῆς τῆς τροχιάς ἐξακολουθεῖ καὶ ἡ ἀλλαγὴ τῆς διεύθυνσεως, μέχρις οὗ περιστροφῆ αὕτη κατὰ 180°. Τότε πάλιν ἡ τροχιά ταυτίζεται μετὰ τῆς ἐκλειπτικῆς, ἐὰν δ' ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ διεύθυνσις τῶν ἀστεροειδῶν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν διεύθυνσιν τῆς Γῆς δύο τινὰ δύναται νὰ συμβῶσιν· ἐὰν ἡ ταχύτης τῶν ἀστεροειδῶν εἶναι μεγαλύτερα τῆς ταχύτητος τῆς Γῆς, θέλουσι φανῆ οὗτοι κινούμενοι κατὰ τὴν αὐτὴν φοράν καθ' ἣν κινεῖται καὶ ἡ Γῆ· ἐὰν δ' ἡ ταχύτης αὐτῶν εἶναι μικροτέρα τῆς ταχύτητος τῆς Γῆς θέλουσι φανῆ κινούμενοι κατὰ φοράν ἀντίθετον τῇ φορά τῆς Γῆς· πάντοτε δὲ μὲ ταχύτητα ἴσην μὲ τὴν διαφοράν τῶν δύο ταχυτήτων, τῆς ταχύτητος δηλ. τῆς Γῆς καὶ τῆς τῶν ἀστεροειδῶν.

Καὶ τὰ ὕψη δὲ, καθ' ἃ ἐμφανίζονται οἱ διάττοντες ἀστέρες καὶ αἱ βολίδες εἶναι διάφορα. Τὰ ὕψη ταῦτα περιλαμβάνονται μεταξύ 3 καὶ 180 λευγῶν. Εἶναι δὲ τὸ ὕψος μεγαλύτερον κατὰ τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν καὶ μικρότερον κατὰ τὴν ἐξαφάνισιν, ὡ, ἐπὶ τὸ πολὺ. Ἡ δὲ ταχύτης αὐτῶν περιλαμβάνεται μεταξύ 2700 μέτρων καὶ 76000 μέτρων κατὰ δεύτερον λεπτόν. Αἱ δὲ πράγματι καὶ διάμετροι αὐτῶν, κατὰ τὰς καταμετρήσεις τὰς γενομένας ἐπὶ μικροτάτου ἀριθμοῦ βολίδων, εὐρέθησαν περιλαμβανόμεναι μεταξύ 32 καὶ 3900 μέτρων. Ἄλλ' εἰς τὰς καταμετρήσεις ταύτας δὲν πρέπει νὰ ἀποδιδῶμεν μεγάλην πίστιν, διότι αἱ παρατηρήσεις, ἕνεκα τοῦ αἰφνιδίου τῆς ἐμφανίσεως τοῦ φαινομένου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωσιν ἀκριβεῖς. Πρὸς τὰς

καταμετρήσεις ταύτας ἀπαιτεῖται μέγας ἀριθμὸς παρατηρητῶν ἐκ σημείων ἀπεχόντων ἀλλήλων οὐρανοσκοπούντων καὶ ἐκτιμώντων κατὰ προσέγγισιν τὴν ἀπὸ ἀστέρος τινὸς ἀπόστασιν καθ' ἣν ὁ διάττων ἢ ἡ βολὴς ἀνεφάνη, τὸν δρόμον δὲν διέτρεξε ὡς καὶ τὴν φαινόμενην αὐτῶν διάμετρον. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ τούτων παρατηρήσεων δύναται νὰ ἐξαχθῶσιν ἐξαγόμενα βεβαίως οὐχὶ πολὺ ἀκριβῆ.

Μετὰ τὰ βραχέα ταῦτα περὶ διαττόνων, βολίδων καὶ ἀερολίθων λεχθέντα, ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν ἐκθεσιν.

Αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ δώματος τῆς οἰκίας τοῦ Κυρίου Γλαυκωπίδου κειμένης ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὤπισθεν αὐτοῦ. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος, ἡ ἀτμοσφαῖρα καθαρωτάτη, ἡ δὲ θερμοκρασία κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν παρατηρήσεων ἦν κατὰ μέσον ὄρον 3°, λεπτός βόρειος ἄνεμος εἶχεν ἀποδιώξει ἐντελῶς τὰ νέφη τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν διερχόμενα ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ· ἡ δὲ σελήνη σχεδὸν πλησιφαγῆς ἐπεσκότιζε τὸ φῶς ἐκ τῶν πολλῶν ἀστέρων τῶν δευτερευόντων μεγεθῶν.

Τὰς οὐρανοσκοπήσεις ἡμῶν ἤρξισαμεν κατὰ τὴν 10 ὥραν μ. μ. τῆς 1 Νοεμβρίου. Ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης, μέχρι τῆς 12 σπανιώτατοι ἦσαν οἱ ἀκοντισμοὶ ἀστέρων, καὶ ἕνεκα τῆς πραγματικῆς σπάνεως τῶν φαινομένων, ἦτις παρατηρεῖται κατὰ τὰς ὥρας ταύτας, καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα τοῦ λίαν ἐντατικοῦ φωτός τῆς Σελήνης, ἦτις ἐτι εὐρίσκειτο ἀρκούντως ὑψηλὰ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. Τὸ ὄλον τῶν ἀναφανέντων μετεώρων κατὰ τὰς ὥρας ταύτας ἦσαν περὶ τὰ 15, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα σημαντικοῦ μεγέθους. Ἐνεκα δὲ τῆς ὀλιγότητος τούτων ἠδυνήθημεν νὰ σημειώσωμεν τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἐμφανίσεως καὶ τὴν θέσιν τῆς ἐμφανίσεως, κατὰ προσέγγισιν, καὶ τὴν διεύθυνσιν. Ἀπὸ τοῦ μεσοκυκίου μέχρι τῆς 1 π. μ. τῆς 2 Νοεμβρίου πάλιν οἱ ἀκοντισμοὶ ἀστέρων ἦσαν σπάνιοι δι' οὗ λόγου καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας ὥρας ἀλλὰ πάντοτε πολυπληθέστεροι ἢ πρότερον. Καὶ ἐπὶ τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν ἐποιήσαμεν τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις, ἃς καὶ ἐπὶ τῶν προηγουμένων.

Τὸ ὄλον δὲ τῶν ἀναφανέντων κατὰ τὸ ὄριαιον τοῦτο διάστημα διαττόνων ἦτο 30. Ἀπὸ τῆς 1 ὥρας, ἐπειδὴ τὸ φαινόμενον ἤρχιζεν ἤδη νὰ λαμβάνη ἔντασιν τινα, καὶ προσβλέπομεν ὅτι μετὰ τὴν δύσιν τῆς Σελήνης ἤθελεν εἶσθαι ἐτι ἐντατικώτερον, ἐτέθημεν δύο πρὸς παρατήρησιν αὐτοῦ—ἐνῶ πρότερον εἶς μόνος παρατήρει—ὁ δὲ τρίτος ἔμενεν ἐφεδρεύων καὶ ἀναπαυόμενος συντάττων δὲ καὶ πρόχειρον ἐκθεσιν τῶν ὄσων εἶδεν, ἕως οὗ ἀντικαταστήσῃ τὸν μάλλον κεκοπιακότα. Δὲν οὐρανοσκοποῦμεν δὲ καὶ οἱ τρεῖς ὁμοῦ διὰ δύο λόγους α.) διότι ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ μένωμεν ὑπαίθριοι, ἐκτεθειμένοι εἰς τὸ δριμύ ψύχος τῆς νυκτός διαρκῶς ἐπὶ τσαυτὰς ὥρας καὶ β.)

διότι ἐνομίσαμεν, ὅτι εἶναι προτιμότερον νὰ διακρίσωμεν τὸν οὐρανὸν εἰς δύο καὶ οὐχὶ εἰς τρία μέρη, ὄντες οὕτω βεβαιότεροι ὅτι δὲν θέλωμεν μετρεῖν δύο τὰ αὐτὰ μετέωρα. Ὁ μὲν εἰς λοιπὸν ἐπεσκόπει τὸ ἀπὸ ΝΔ πρὸς Β μέχρι ΒΑ ἡμισυ τοῦ οὐρανοῦ, ὁ δὲ τὸ ἀπὸ ΒΑ πρὸ Ν μέχρι ΝΔ ἕτερον ἡμισυ. Ἀπὸ τοῦδε ἕνεκα τῆς πληθύσεως τῶν ἀκοντισμῶν ἀστέρων ἦτο πλέον ἀδύνατον νὰ κάμνωμεν εἰδικὰ παρατηρήσεις εἰς ἐκάστους τούτων, μόνον δ' ἠριθμοῦμεν αὐτούς. Κρίνω δὲ καλὸν νὰ σημειώσω ἐν τῷ ἐπομένῳ πίνακι χωριστὰ τοὺς διάττοντας τοὺς ἀναφανισμένους πρὸς τὸ μεσημβρινὸν καὶ πρὸς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἀρχόμενος τῆς διακρίσεως ταύτης ἀπὸ τῆς 1 ὥρας.

Ἀπὸ τῆς 10	μέχρι τῆς 12	διάττοντες	15		
»	» 12	»	1	»	30
»	» 1	»	2	»	332 πρὸς Α 149 πρὸς Μ 223
»	» 2	»	3	»	798 » 378 » 420
»	» 3	»	4	»	415 » 182 » 233
»	» 4	»	5	»	424 » 214 » 240

2014

Κατὰ τὴν 5 ὥραν κατεπαύσαμεν τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν διότι τὸ φαινόμενον εἶχεν ἀρχίσει ἤδη ἐπαισθητῶς νὰ ἐλαττωταί ἕως ἕνεκα τοῦ λυκόφωτος τὸ ὅποιον ἤδη ἡμᾶς τὸ φῶς τῶν ἀστέρων. Ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν 6 ὥραν ἐβλέπομεν σπανίους τινὰς διάττοντας πίπτοντας.

Ὡς βλέπετε λοιπὸν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ὁ ἀριθμὸς τῶν παρατηρηθέντων μετεώρων ἀνέβαινε περὶ τὰς δύο χιλιάδας. Εἰς ταύτας ἕως πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ περὶ τοὺς διακοσίους οἵτινες διέφυγον πιθανῶς τὴν προσοχὴν ἡμῶν. Τὸ φαινόμενον ἦτο τὰ μάλιστα ἐντατικὸν ἀπὸ τῆς 2 μέχρι τῆς 3 ὥρας καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς 2 μέχρι τῆς 2,30· ἐπειδὴ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο μόνον ἐν τῷ μεσημβρινῷ μέρει τοῦ οὐρανοῦ παρατηρήθησαν 254 διάττοντες.

Ἡ διεύθυνσις μεγίστου μέρους ἐξ αὐτῶν ἦτο ἐξ Α πρὸς Δ, ἢ ἀκριβέστερον ἐκ ΒΑ πρὸς τὰ ΝΔ ἀλλὰ πάμπολλοι ἐξ αὐτῶν διεύθυνοντο καὶ κατ' ἄλλας διεύθυνσεις. Ἡ ποικιλία τῶν διεύθυνσεων αὕτη παρατηρήθη

μάλιστα κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς 4 μέχρι τῆς 5 ὀριαιὸν διάστημα.

Παρατηρήθη πρὸς τούτους ὅτι ἀφοῦ ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα συνέβαινον ἀδιάκοποι ἀκοντισμοὶ ἀστέρων, διεκόπτετο τὸ φαινόμενον ἐπὶ 1 περίπου λεπτὸν καὶ πάλιν ἐπανήρχιζε. Πρὸς τούτους πολλοὶ ἐκ τῶν διαττόνων ἐφαίνοντο καταδιώκοντες ἀλλήλους δηλ. δύο ἢ τρεῖς ἀναχωροῦντες ἀλληλοδιαδόχως καὶ κατ' ἀπειρώς μικρὰ χρονικὰ διαστήματα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν σημείου ἠκολούθουν ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν ὁδὸν καὶ ἠρᾶνίζοντο σχεδὸν ταυτοχρόνως. Ταῦτα ἕως τεκμηριοῦσιν ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος σώματα δὲν εὐρίσκονται ποτὲ μεμονωμένα, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ μικρὰς ἢ μεγάλας ομάδας.

Πολλοὶ ἐκ τῶν διαττόνων ἦσαν σημειώδεις διὰ τὸ μέγεθος ὡς καὶ διὰ τὴν ἐπιμονὴν ἐπὶ ὀλόκληρον πολλακίς λεπτὸν μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν αὐτῶν, τοῦ φωτεινοῦ αὐτῶν ὀλοῦ. Εἰς δὲ μάλιστα παρατηρηθεὶς κατὰ τὴν 4,25' παρουσίασε τὸ ἐξῆς ἰδιάζον. Οὗτος εἶχε διεύθυνσιν ἐκ ΝΔ πρὸς ΒΑ

καὶ κατέλιπεν ὀπισθεν αὐτοῦ ὄλκον ἀρκούντως λαμπρὸν φθάσας πλησίον τοῦ ὀρίζοντος ἠφανίσθη· ἀλλ' ὁ ὄλκος αὐτοῦ ἐπέμεινεν, ἀφοῦ δ' ἐπὶ ἐν σχεδὸν λεπτὸν διετηρήθη εὐθὺς καὶ φωτεινός, ἤρχισε νὰ καμπυλῶται κατὰ τὰ ἄκρα αὐτοῦ εἰς σχῆμα S, ἔπειτα ἔλαβε σχῆμα ὁμοιάζον σχεδὸν πρὸς 8 καὶ οὕτω συσπειρούμενος μεταβλήθη εἰς εἶδος τι παραδόξου νεφουδρίου ὁμοιάζοντος πρὸς τολύπην βάμβακος, τὸ ὅποιον διεκρίνετο ἐπὶ 1/4 τῆς ὥρας καὶ πλεόν.

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ παρατηρήσεις ἡμῶν, βεβαίως οὐχὶ ὅσῳ ἐπεθυμοῦμεν καὶ ὅσῳ ἔπρεπε τέλει, ἀλλ' ὅσῳ ἦτο δυνατόν. Διότι ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, πρὸς τελείας παρατηρήσεις καὶ πληθὺς μεγάλη παρατηρητῶν ἀπαιτεῖται καὶ μέσα τὰ ὅποια δὲν δύναται τις ἐνταῦθα νὰ προμηθευθῆ, ἤγουν οὐράνιοι χάρται δεικνύοντες τὰς θέσεις τῶν ἀστερισμῶν κατὰ τὰς διαφόρους ὥρας τῆς νυκτός καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Καταπαύοντες δ' ἐνταῦθα εὐχόμεθα, ἕνα ἢ κατὰ τὸν Ἰούλιον ἐπιτροπὴ τοῦ Σουλίου, ἐάν ἐκλεχθῆ τοιαῦτη, δυνηθῆ νὰ ἐκπληρῶσιν τὴν ἐντολὴν αὐτῆς, μετὰ πλείονος ἐπιτυχίας ἢ ἡμεῖς.

Ἐν Ἀθήναις, 9 Σεπτεμβρίου 1869.

Ἡ Ἐπιτροπὴ
 Ε. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ *Εισηγητής.*
 Μ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ.
 Ι. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Γέμμα, — Μακθέθ.

Ὁμολογουμένως καθ' ἐκάστην αἱ Ἀθηναὶ ἐξευρωπαϊζονται· ἐκεῖ ὅπου χθὲς ἦσαν καλύβαι ἀνηγέρθησαν μέγαρα, ἐκεῖ ὅπου κρημνοὶ ὠραῖαι πλατεῖαι. Πρὸ ἐτῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς οἱ ἀμαγέδες ἔπλησσαν τὰ ὄματα τῶν διαβατῶν καὶ ἐγένετο τόσος λόγος περὶ μουσικῆς καὶ Θεάτρου, ὅσος καὶ περὶ Μογγόλων. Ἀπὸ τίνος ὅμως τὸ Ἰταλικὸν μελόδραμα εἶναι ἡ ἐσπερνοῖα διάταξις τῶν συναναστροφῶν, τῶν ζαχαροπωλείων, εἶναι ἡ

μόνη ὁμιλία τῶν νέων καὶ νεανίδων. Καὶ ὁ ἐπιχειρῶν μελοδραματικὰς παραστάσεις κερδίζει σημαντικά. Ἡ αἴθουσα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Θεάτρου — τοῦ Πρωτέως τούτου τῶν θεατρικῶν κτιρίων, τοῦ ἔχοντος τόσα ὀνόματα ὅσας καὶ ἀσχημίας — ἡ αἴθουσα λέγομεν τοῦ Θεάτρου εἶναι πάντοτε πλήρης ἀπὸ τῶ ἀνθος τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας. Τὰ θεωρεῖα πλήρη, ἡ πλατεῖα πλήρης — μόνον τὸ ὑπερῶν κενόν — ἀπὸ κόσμον ὅστις θέλει νὰ ἦναι μουσικός. Τοῦτο εἶναι πρόδος· ἀδιάφορον ἂν κομψαὶ δεσποινίδες ἀποκοιμῶνται ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὠραιότερων μουσικῶν συμφωνιῶν, ἀδιάφορον ἂν μουσικόφιλοι νέοι διατείνονται ὅτι ἡ Γέμμα εἶναι τοῦ Βέρδη καὶ ὁ Μακθέθ τοῦ Δονιζέττη, ἀδιάφορον ἂν ὠραῖοι σπαθοφόροι ὑπολαμβάνωσι βαρῦφωνον τὸν ὀξὺφωνον, βαθῦφωνον τὸν βαρῦφωνον καὶ τάνάπαλιν, ἀδιάφορον τέλος ἂν πάντες καὶ πᾶσαι ὡςδεῖγμα τῆς μουσικῆς τῶν ἰκανότητος μετὰ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως διατείνονται ὅτι ὁ ὀξὺφωνος ἐπιτηδεύεται καλῶς τὸν Μαῦρον, ὅτι ἡ ὑψίφωνος ἔχει σκηνικὰ ἢ δὲν ἔχει, ὅτι ὁ βαρῦφωνος εἶναι ἀλλοίθωρος. Δὲν σημαίνει ἄλλως τε δὲν ἀπεδείχθη ἡλίου φαεινότερον· πέρυσιν, ὅτι ὁ ὠραῖος βαρῦφωνος κέκτηται ὠραῖαν φωνὴν καὶ ὁ ἀσχημὸς ἀσχημον;

Ἄλλ' εἶεν· καὶ ἐφέτος τὸ Ἰταλικὸν Θεάτρον ἤρξατο τῶν παραστάσεων αὐτοῦ διὰ τοῦ μελοδράματος Gemma di Vergi τοῦ μελοποιῦ Donizetti. Πρώτη παράστασις καθ' ἣν φυσικὰ θέλει ἐπιδειχθῆ ἡ ἰκανότης τῶν αἰδῶν καὶ οὕτω μορφωθῆ ὅπως οὖν ἡ γνώμη τοῦ κοινῶ καὶ νὰ κρίπτηται ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἡ Gemma εἶναι ἀνήκουστον. Ἀποροῦμεν μὲ τὴν ἐπιτροπὴν· ἐκτός ἂν ἠθέλησε νὰ καταρρίψῃ τοῦ Δονιζέττη τὴν φήμην ἐν μέσαις Ἀθήναις. Νὰ ἔχῃς πρόσφατον εἰσέτι τὴν ἀνάμνησιν τῶν θεῶν τῆς Favorita φθόγγων, εἰς τὰ ὄτα σου νὰ ἀνακυκλῶνται αἱ ὑψηλαὶ ἐκεῖναι ἀπηχησεις

Spirto gentil ne' sogni miei
 A tanto amor Leonora il tuo rispondi

νὰ ἔχῃς ἐσχηματισμένην ἰδέαν ἰδανικῶν θεῶν, περὶ Δονιζέττη καὶ νὰ ἀκούσῃς τὴν Gemma χάνεις καὶ ἰδανικότητα καὶ καλαισθησίαν καὶ τὰ πάντα. Ἡ Gemma εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀπειρῶν συλλήψεων ἃς οἱ με-

γάλοι μελοποιοὶ ἀπεργάζονται εἴτε βιαζόμενοι ὑπὸ ἀπαιτήσεων, εἴτε χασμάμενοι ἐν στιγμῇ ἀνίας. Εἶναι μετρία μαρμαρυγὴ τοῦ μεγάλου πνεύματος τοῦ συνθέτου τῆς Lutia καὶ τῆς Favorita. Ἐγγεῖ βεβαίως μέρη καλὰ, ἀλλ' ὡς σύνολον θεωρουμένη εἶναι μετρία.

Καὶ ὅμως οἱ αἰδοὶ ἐδείχθησαν ἀνώτεροι ἐαυτῶν καὶ τοῦ μελοδράματος.

Ἡ ὑπόθεσις τῆς Gemma εἶναι μία ἐξ ἐκείνων τῶν ἀπειρῶν γελοίων ὑποθέσεων, ἃς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περιέχουσι τὰ κείμενα τῶν Ἰταλικῶν μελοδραμάτων. Ὁ Κόμης Vergi χωρίζεται τὴν σύζυγον αὐτοῦ Gemma διότι δὲν ἐτεκνοποίησε καὶ νυμφεύεται νέαν τὴν Ἰδαν Greville· ἡ Gemma μανθάνουσα τοῦτο θέλει νὰ φονεύσῃ τὴν Ἰδαν, ἥτις σώζεται ὑπὸ τοῦ κόμητος. Ἀλλὰ τέλος ὁ κόμης φονεύεται ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ πύργῳ αὐτοῦ αἰχμαλώτου Μαύρου Τάμα, ὅστις ἔρωτα κρύφιον πρὸς τὴν Gemma διατρέφων ὡς θεὸς ἐκ μηχανῆς πανταχοῦ ἀναφανόμενος, φονεύει, διασώζει, ὀνειροπολεῖ, πηδᾷ, τρέχει καὶ τέλος αὐτοκτονεῖ.

Ἡ τὸ πρόσωπον τῆς Gemma ἀναλαβοῦσα ὑψίφωνος Κυρία Rosavalle κέκτηται φωνὴν γλυκυτάτην, τέχνην πολλὴν καὶ λαρυγγισμοὺς ὠραίους εἰ καὶ ὑποτρέμοντας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πολλάκις ἐπιθυμεῖ τις παρ' αὐτῆς φωνὰς ἡχηροτέρας, ἀλλ' ὅμως τὸ ἐλάχιστον τοῦτο καλύπτεται ὑπὸ τῶν λοιπῶν προτερημάτων. Ἐν τῇ ε' σκηνῇ τῆς β' πράξεως ἐν τῇ μετὰ τῆς βοηθητικῆς ὑψίφωνου δυωδία εἶναι ἀπαράμιλλος. Ἀνωτέρα δ' ἐπαίνων εἶναι ἐν τῇ δ' σκηνῇ τῆς γ' πράξεως καὶ μάλιστα ἐν τῷ αἰλίνῳ ἄσματι (rozaman).

un altare, ed una benda.

Ὁ τὸν Μαῦρον Τάμαν ὑποκρινόμενος ὀξὺφωνος K. Panseri δὲν εἶναι μέγα τι κέκτηται μελωδικὰς ὑψηλὰς φωνὰς, ἀλλ' εἶναι βραγχνός, βραγχνότερος ἐν ταῖς χαμηλαῖς. Πολλάκις θεωρεῖ καθῆκόν του νὰ ἀπονέμῃ πρὸς τὸ εὐγενὲς κεινὸν καὶ τὴν γενναίαν φρουρὰν ἀρκετὰς παραφωνίας. Εἶναι ὅμως ἀρκετὰ ὑποφερτὸς καὶ ἐκτελεῖ ὅπως οὖν καλῶς τὴν ἐν τῇ τελευταίᾳ πράξει μετὰ τῆς ὑψίφωνου δυωδίαν

Taci parto: lo schiavo fedele

ὅπου αἱ ὀξεῖαι αὐτοῦ φωναὶ προκαλοῦσι πάντοτε τὰς τῶν θεατῶν χειροκροτήσεις. Αἱ κινήσεις τοῦ ὄμου ἐνέχουσιν ἀρκετὸν τὸ κωμικὸν καὶ ἡ φωνὴ του αὐτῆ εἰς τινὰ μέρη ἐνουμένη μετὰ τῶν σχημάτων κάμνει τοὺς θεατὰς νὰ γελῶσιν ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε νὰ κλαίωσιν.

Ὁ βαρῦφωνος K. Romiati Rossi, τὸ πρόσωπον τοῦ κόμητος παίζων ἔχει φωνὴν μάλλον καλὴν. Ἄδει μὲ αἴσθημα, ἀλλ' ἡ φωνὴ του εἶναι ὀλίγον σκληρὰ κατὰ τὰς καμπὰς· οὐχ ἦττον ἐπιτυγχάνει ἐν τῇ Gemma καὶ καθ' ἡμᾶς εἶναι ἀριστος ἐν τῇ γ' σκηνῇ τῆς β' πράξεως, ἐνθα ἄδει τὸ κομψὸν ἐκεῖνο

Questa soave imagine.

Ὁ βαθῦφωνος K. Frontoni ἔχει τέχνην, ἀλλὰ μόνον τέχνην· τέχνην ἀνευ φωνῆς εἶναι ὀστρεον ἀνευ περιεχομένου, γυνὴ ἀνευ ὠραιότητος. Τί θέλω ἐπὶ τέλους τὴν τέχνην, ὅταν αὐτὴ συνοδεύηται ἀπὸ φωνῆς ἀντιπαθητικῆς. Πλὴν ἀλλ' ὅμως διαδῶμεν· τί σημαίνει ἐπὶ τέλους καὶ εἰς βαθῦφωνος; Εἰς τὴν σύντομον ἐπιθεώρησιν νὰ κάμῃ τις λόγον περὶ τῆς ἰσορροφίας βοηθητικῆς ὑψίφωνου καὶ τοῦ ζυλίνου Ῥολάνδου τοῦ βοηθητικοῦ βαθῦφωνοῦ εἶναι πολυτέλεια. Διέλθωμεν.

* *

Πρὸ ἡμῶν ἡ σκηνὴ παρίστανται δάσος ἀποτομον μετὰ βράχων καὶ κρημνῶν· ἀστραπαὶ διασχίζουσι τὸν ὀρίζοντα καὶ βρονταὶ μυκῶνται ἀνὰ τὰ δένδρα. Γυναῖκες ἀπαίσιαι ἀλλόκοτα ἐνδεδυμένα, μὲ ῥάβδον μελανὴν ἀνὰ χεῖρας, μὲ κόμην ἄτακτον, μὲ γένειον ὑπὸ τὸν πάγωνα διατρέχουσι τὴν σκηνήν. Εἶναι μάγισσαι. Τυμπάνου κρότος ἀκούεται ἔξω καὶ δύο πολεμισταὶ ὑψηλοὶ μὲ σκωτικὰ ἐνδύματα εἰσέρχονται. Εἶναι ὁ Μακθέθ καὶ ὁ Βάγκος.

Καὶ τὸ μελόδραμα εἶναι ὁ Μακθέθ τοῦ μελοποιῦ Βέρδη. Ἰψὸς μέγιστον, φαντασία οὐρανοπετῆς χαρακτηρίζουσι τὸ μελόδραμα τοῦτο. Ὁ Βέρδης ἐνίκησε τὸν Βέρδην· σοὶ φαίνεται ὅτι ἀκούεις Οὐγόντους, Μάγερβερ, οὐδέποτε ὅμως Μακθέθ, Βέρδην. Ἐνιαχοῦ ὅμως τὸν διακρίνεις καθαρὸν, καθαρότατον ἐν ὅλῃ τῇ κοινότητι αὐτοῦ εἰ καὶ περιβε-

βλημένον τὴν Γερμανικὴν τήβεννον. Σύνο-
λον ἀριστουργηματικόν, εἰ καὶ μέρη καθ'
ἑαυτὰ ἐστ' ὅτε ἀδύνατα, δύναμις μουσικῆ
ἐν τοῖς χοροῖς, εἰ καὶ ἀσθένεια ἐνίοτε ἐν
τοῖς ἄσμασιν ἰδοὺ ὁ Μακβέθ τοῦ Βέρδη.
'Εκπλήττεσαι, δὲν συγκινεῖσαι' ἀνυψοῦσαι
δὲν κλαίεις. Ὁ Μακβέθ τοῦ Σαϊκσπέρου, ὁ
Μακβέθ ὁ ἀποτροπαῖος, ὁ δολοφόνος, ὁ τρο-
μερός ἀνὴρ δὲν ἤθελεν ἢ τοιαύτην μουσικὴν
ἀποτροπαίαν, τρομεράν, ἀπαισίαν. Ἐκεῖ
βλέπεις τὸ ἔγκλημα ἐν ὄλῃ του τῆ μου-
σικῆ ἀποτροπαίωτι· ἡ μουσικὴ σὲ κάμνει
πρὶν ἢ ἴδῃς νὰ ἀποστρέψῃσαι τὸν Μακβέθ·
σοὶ διεγείρει τὴν ἀγανάκτησιν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ Βέρδης ἐνόησε τὸν Σαικ-
σπέρου.

Ἰδοὺ τὸ δεύτερον μελόδραμα ὑπερ ἀνέβη
ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμῶν. Τίς δὲν γνωρίζει τὴν
ὑπόθεσιν τοῦ Μακβέθ, τοῦ ἀριστουργήμα-
τος τοῦ Σαϊκσπέρου; Ὁ Μακβέθ στρα-
τηγός τοῦ βασιλέως Δουγκάνου, φονεύει τὸν
Βασιλέα διὰ ν' ἀναγορευθῇ αὐτὸς βασι-
λεὺς, φονεύει τὸν συστράτηγόν του Βάγκον
διὰ νὰ μὴ ἀναγορευθῇ τὰ τέκνα του, θέ-
λει νὰ φονεύσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Δουγκάνου διὰ
νὰ μὴ ἀναγορευθῇ βασιλεὺς. Φόνοι ἐπὶ φό-
νων. Ἐπὶ τέλους ὅμως καταβάλλεται ἀφοῦ ἡ
τριπλῆ προφητεία ἦν τῷ ἔδωκαν αἱ μάγισ-
σαι τοῦ Φορὸς ἐξεπληρώθη. Καταβάλλεται
καὶ βασιλεύει ὁ τοῦ Δουγκάνου υἱὸς Μάλκολμ.

Ὁ τὸν Μακβέθ παριστῶν βαρῦφωνος Κ.
Achille Carboni εἶναι ἀπαράμιλλος· φωνὴ
βροντώδης καὶ ἡχηρὰ καὶ τέχνη μεγίστη
ἰδοὺ τὰ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς συγκι-
νοῦντα τὸν θεατὴν. Εἶναι κάτοχος τῆς σκη-
νῆς ὑπὸ πάσαις τὰς ἐπόψεϊς· τὸ μελόδραμα
ἀνῆκει μόνον εἰς αὐτὸν καὶ τὸ μεταχειρί-
ζεται μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς τὸ
παιδίον τὴν ἐλαστικὴν σφαῖραν, τὸ κορά-
σιον τὴν πλαγγόνα· φαίνεται παλαιστῆς
παλαίων γενναίως καὶ καταβάλλων τὸ ἐν
μετὰ τὸ ἄλλο πάντα τὰ πρὸ αὐτοῦ προσ-
κόμματα. Φαίνεται ἤρωσ διευθύνων ἀπὸ
τῆς κορυφῆς τοῦ φρουρίου τὰς μηχανάς του,
τὰ ἐλλέβωλα, τὸν κρῖον. Ὁ Βέρδης ἐνόησε
τὸν Σαϊκσπέρου, ἀλλ' ὁ Carboni ἐνόησε
τὸν Βέρδην. Τὸν ἐνόησε καὶ τὸν κατέχει
κατὰ βῆθος. Δὲν εἶναι μέγας, ἀπαράμιλ-
λος καθ' ὄλην τὴν τρίτην πράξιν ἐν τῷ

ἄντρῳ τῶν μαγισσῶν; Δὲν σὲ κάμνει νὰ
φρικιᾷς ἐν τῇ ἀ. πράξει· ἐν τῇ μετὰ τῆς
ὑψιφώνου δωδιᾷ του, ὅταν ἐκφωνῇ μετὰ
τοσοῦτου πάθους ἐκεῖνο τὸ

O vista, o vista orribile

καὶ ἔπειτα δὲν σὲ συγκινεῖ διὰ τῆς ἀντι-
θέσεως καὶ τῆς ὠραίας ἐκεῖνης φῶδῆς

Nel suono udii che oravano

i Cortigiani, e : Dio

sembra ne assista, ei dissero.

Amen dir volli anch' io.

Ὅπως ἐν αἰθούσῃ καταλαμπούσῃ ὑπὸ
φῶτων ἀπείρων μόλις φέγγει ὁ λύχνος τοῦ
οἰνοπνεύματος, οὕτω καὶ ἐν τῷ Μακβέθ
ἡ λάμψις τοῦ Κ. Carboni καταβιάζει
τοὺς ἄλλους. Μόλις δὲ διασώζει τὴν ὑψι-
φῶνον Κ. Μαρίαν Musconi, τὴν ἐτέραν diva
τοῦ θεάτρου ἡμῶν.

Ἡ Κ. Musconi ἡ παίζουσα τὸ πρόσωπον
τῆς Λαίδου Μακβέθ εἶναι νέα, νεωτάτη.
Τούτου ἕνεκα πᾶσα κρίσις περὶ αὐτῆς πρέ-
πει νὰ ᾖ ὀλίγον συγκραταβιακῆ. Κέ-
κτηται φωνὴν νεαράν καὶ ἡχηροτάτην εἰ καὶ
σκληράν, ἣν ὅμως πανταχοῦ δὲν γνωρίζει
νὰ μεταχειρισθῇ καὶ συστρέψῃ. Αἱ ὑψηλαὶ
καὶ χαμηλαὶ φωναὶ αὐτῆς εἶναι θαυμάσιαι·
αἱ δὲ μέσαι; περίεργον! μέσαι δὲν ἔχει
παντελῶς, καὶ ἐὰν τις δὲν προσέχῃ νομίζει
ὅτι ἄδουσι δύο αἰδοί. Βί καὶ τοῦτο εἶναι
ἐλάττωμα, ὅμως ἐλάττωμα εὐχαριστοῦν
καὶ μὴ προξενοῦν χασμωδίαν. Ἐὰν ἠθέλο-
μεν ἐδῶ νὰ ἀναφέρωμεν τὰς μελωδίαις εἰς
ἄς διέπρεψεν θὰ ἀνεγράφομεν ὀλόκληρον τὸ
μέρος αὐτῆς. Τὰς χειροκροτήσεις ὅμως τοῦ
κοινοῦ ἐπέσυρεν ἐν τῇ μετὰ τοῦ βαρυφώ-
νου ἐν τῇ ἀ. πράξει ὠραία δωδιᾷ, ἐν τῷ

si colmi il calice

καὶ κατὰ τὴν σκηνὴν τῆς ὑπνοβασίας τῆς
δ'. πράξεως.

Τελευτῶντες τὴν τοῦ μνηδὸς τούτου μου-
σικὴν ἐπιθεώρησιν, ἠθέλομεν παραλείψῃ κα-
θῆκον ἀμερολήπτου κριτικοῦ, ἐὰν δὲν ἀπε-
νέμομεν τοὺς εἰλικρινεῖς ἡμῶν ἐπαίνους πρὸς
τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸν διευθύνοντα αὐτὴν
Κ. Φρεδερίκον Βολονίην, τὸν ἀκάματον καὶ
δραστήριον τοῦτον διδάσκαλον, ὅστις θρέμμα

τῆς Ἰταλίας ὧν, ἐνέχει ὁμοίως καὶ ψυχὴν καὶ
φρονήματα Ἑλληνικά.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον, θὰ ὁμιλήσωμεν
περὶ τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Flotow
Marta, ἐν ᾗ θέλομαι λάβει μέρος ὁ ἕτερος
ὑψιφῶνος καὶ ἡ μεσόφωνος.

ΒΕΡΟΣ.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΑΣΙΑΣ.

Ἀπάνθισμα διαφόρων Συγγραφέων.

Ἰ π ὁ

I. X. K.

Ἐὰν ἡ ἀστασία παρέχῃ ἐν τῷ ἔρωτι
τὴν ἡδονὴν, ἡ σταθερότης μόνη παρέχει
τὴν εὐδαιμονίαν.

TRUBLET.

Ὁ ἀπαιτῶν σταθερότητα καὶ μὴ παρ-
έχων τοιαύτην εἶναι ἄδικος. Ἡ ἀρχὴ ἡ κα-
θιερούσα τὴν μεταβολὴν ἐν τῷ ἀνδρὶ, στιγ-
ματίζουσα αὐτὴν ἐν τῇ γυναικί, ἡ πραγ-
ματευομένη ἀνίσως τὰς ἀπιστίας ἀρφοτέ-
ρων καὶ ἡ μὴ ἀναγνωρίζουσα καὶ εἰς τὰ
δύο φύλα τὴν αὐτὴν διάθεσιν καὶ τὰ αὐτὰ
δικαιώματα, εἶναι κακὴ ἀρχή.

CH. DUVEYRIER

Ἡ σταθερότης εἶναι ὠραία καὶ εὐγενὴς
ἔξις, εἶναι ἀπόρροια πρᾶου χαρακτήρος, κλί-
σις εὐθείας καρδίας, συνέπεια καλῶς ὀργα-
νισμένου λογικοῦ. Ἄλλ' αἱ περιστάσεις δὲν
ὑπαγορεύουσιν αὐτὴν πάντοτε, δυνάμεναι
ὅτε μὲν νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν ἀναγκαίαν,
ὅτε δὲ καλὴν ἀπλῶς ἢ ἀδιάφορον, ἐνίοτε ὁ-
μως κακὴν. Ἡ ἐν τῇ στοργῇ πρὸς τὴν στα-
θερότητα διάθεσις εἶναι ἴδιον ἀγαθοῦ ἀνθρώ-
που. Πρέπον δὲ καθίσταται πολλάκις τὸ
συμπεριφέρεσθαι κατὰ τὴν διάθεσιν ταύτην,
ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθῆκον ἀπαραίτητον,
εἰμὴ ὅτε ὑποχρέωσις τις κατέστησεν αὐτὴν
τοιούτο. Ἡ ὑπόσχεσις, καὶ σιωπηλὴ οὕσα
ἔτι, εἶναι πάντοτε ὑποχρεωτικὴ. Δέον νὰ
συμπεριφερώμεθα συνεπῶς πρὸς τὰς ὑπο-

χρέωσις μας, ἢ νὰ διαδικλώσωμεν προηγου-
μένως τρανώς, ὅτι δὲν ἐννοοῦμεν νὰ ἔχωμεν
τοιαύτας. Ἄλλ' ἐκεῖνο εἰς ὃ δὲν δυνάμεθα
νὰ ὑποχρεωθῶμεν ἐλλόγως εἶναι ἡ ὑπόσχε-
σις τῆς διαρκείας τῶν παρόντων αἰσθημά-
των. Δυνάμεθα μὲν νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τῆς
παρούσης, δι' ἕνα ἢ ἄλλον λόγον ὑπάρξεως
αὐτῶν, ὅτι θὰ διαρκέσωσι ἐπὶ μακρὸν χρό-
νον εἰσέτι. Εἶναι ὅμως τολμηρὸν τὸ νὰ βε-
βαιώσωμεν τοῦτο, εἶναι ἀπερισκεψία νὰ τὸ
ὑποσχεθῶμεν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ἀνοη-
σία τὸ νὰ μὴ ἀμφιβάλλωμεν. Ὁ ὄρκος ἐν
τοιαύτῃ περιπτώσει ἠθέλεν εἶσθαι δολιότης.
Τοιαύτη ὑπόσχεσις δύναται νὰ δοθῇ σπου-
δαίως μόνον ὑφ' ἐνὸς ἀπαιτιῶνος, ὑφ' ἐνὸς
ἄφρονος νεανίου, ὑπὸ μιᾶς μηχανῆς αἰσθη-
μάτων. Ἄμα ἐγκατασταθέντος δεσμοῦ τι-
νὸς μεταξὺ δύο τιμῶν ἀνθρώπων, ὑποχρε-
οῦνται ἀμφοτέρωι ν' ἀνήκωσιν ἀποκλειστικῶς
ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον, ἐνόσφ ὁ δεσμὸς ἐ-
κείνος διαρκέσῃ, οὐδέποτε ν' ἀπατήσωσιν
ἀλλήλους καὶ ἐπομένως νὰ δηλώσωσιν εἰλι-
κρινῶς ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον τὴν στιγμὴν
καθ' ἣν ἡ διάθεσις αὕτη ἠθελε παύσει. Ἡ
ἀμοιβαία αὕτη ὑπόσχεσις δέον νὰ διδεται
ἀπαραιτήτως, καθ' ὅτι παρέχει τὴν ἡσυχίαν
καὶ τὴν παντελῆ ἀσφάλειαν εἰς τὸν ἐπαξίως
φέροντα τὸν τίτλον τοῦ ἀνθρώπου. Μόνον
διὰ τῆς ἐν τῇ ὑπολήψει ἐμπιστοσύνης, τῆς
εὐγενοῦς ταύτης πεποθήσεως, ἀπολαύει τις
τῆς γλυκείας ἐκεῖνης οἰκειότητος, τῆς ἀξίας
τῶν ἐναρέτων ψυχῶν. Ἐὰν ὁ δεσμὸς οὗτος
δύναται νὰ διατηρηθῇ ὅσον καὶ ἡμεῖς, θὰ
ᾖναι ἡ εὐτυχία καὶ παραμυθία μας. Ἀλλὰ
μὴ λησμονήσωμεν καὶ τοὺς νόμους τῆς εἰ-
μαρμένης, μὴ ὑποσχεθῶμεν ὅτι θ' ἀγαπῶ-
μεν πάντοτε, καθ' ὅσον οὐδεὶς εἶναι βέ-
βαιος ὅτι θ' ἀγαπᾷ τὴν ἐπιούσαν. Γνωρίζο-
μεν τὸ ἐνεστώδες αἰσθημα ἢ τὸ παρελθὸν γε-
γονός, πᾶν τὸ ἐπίλοιπον ὁ ἀνθρώπος τὸ ἀ-
γνωεῖ.

(SENANCOUR).

Οἱ ἄνδρες θεωροῦνται σταθερώτεροι ἐν τῇ
προκχωρημένῃ ἡλικίᾳ ἢ ἐν τῇ νεανικῇ·
ἀλλ' ἡ σταθερότης αὕτη εἶναι ἐπιπολαία.
Ἐν τῷ γῆρατι προλαμβάνει τις τὰς ἀνάγ-
κας ἐκ φόβου, ἢ καταστέλλει τὰς αἰσθήσεις
διὰ τῶν στερησῶν καὶ ἀπολαύει μετ' ἀνη-

σχίας, φοβούμενο; μὴ τῷ διαφύγει ἐκεῖνο ὅπερ δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἀνακτῆται. Ἐν τῇ νεότητι οὐδὲν ἄλλο προβλέπει τις τὴν ἀνάγκην· ἐμφορεῖται μόνον ἀπὸ πόθους οἵτινες σβέννυνται διὰ τῆς ἀπολαύσεως καὶ ἀναγεννῶνται παραχρῆμα.

Ἡ νεότης ἐπιθυμεῖ διακαῶς, ἀπολαύει ἀμερίμνως, ἀποστρέφεται ταχέως, καὶ ἐγκαταλείπει ἀφόδως, διότι ἡ ἀντικατάστασις εἶναι εὐχερὴς εἰς αὐτήν.

Ἰδοὺ τὸ αἷτιον τῆς ἐπιπολαιότητος τῆς μιᾶς ἡλικίας καὶ τῆς σταθερότητος τῆς ἑτέρας. (DUCLOS).

Οἱ ἄνδρες, ἀσταθεῖς εἰς τε τὸν ἔρωτα καὶ τὸ μῖσος, εἰς μόνην τὴν ἀστασίαν εἰσὶ σταθεροί. (ΣΧΙΛΔΕΡ.)

Γενικῶς οἱ ἄνδρες εἰσὶν ἥτιον τῶν γυναικῶν σταθεροί, καὶ ἀπορέγονται ταχύτερον τὸν ἀνταμιεβόμενον ἔρωτα. Ἡ γυνὴ διακηρύττει ἐκ τῶν προτέρων τὴν τοῦ ἀνδρός ἀπιστίαν καὶ τὴν φοβεῖται, τοῦθ' ὅπερ καθίστησιν αὐτὴν ἔτι μᾶλλον ζηλότυπον. Ὅταν ὁ ἀνὴρ ἀρχίζῃ νὰ ψυχραίνηται, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται, ἵνα κρατήσῃ αὐτὸν, νὰ τῷ ἀψιλεύσῃ ὅλας ἐκεῖνας τὰς περιποιήσεις, ἀλλοτρεῶς οὗτος παρεῖχεν αὐτῇ ὅπως καταστή ἀρεστός. Κλαίει, καὶ ταπεινοῦται ὡς πάλαι ἐκεῖνος, ἀλλὰ σπανίως ἐπιτυγχάνει ὡς αὐτός. Ἡ ἀφοσίωσις καὶ αἱ θρυψεῖς αὐταὶ συγκινοῦσι τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἀνακτῶσιν αὐτήν. (I. I. ΡΟΥΣΣΩ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὁρφεύς—*Πυγμαλίων*—*ἀρχαῖοι μῦθοι Δ. Παπαρρηγόπουλου*. Ἐνῶ οἱ ἐπαγγελλόμενοι τὸν ἐρμηνευτὴν τῆς ἀρχαιότητος εἰς οὐδὲν ἄλλο συνετέλεσαν μέχρι τοῦδε, ἢ εἰς τὸ νὰ ἐπισκοτίσωσι τὴν διαύγειαν τῆς φιλολογίας τῶν προγόνων ἡμῶν καὶ νὰ διεγείρωσι τὸ μῖσος τῶν σπουδαστῶν κατὰ τῆς φιλολογίας ταύτης διὰ τῶν ἀνουσίων καὶ σχολαστικῶν ἐρμηνειῶν, καὶ τῶν σχολαστικῶν αὐτῶν παρατηρήσεων, ἐνῶ ἕνεκα τῶν γνωστῶν ἀηδῶν παραδόσεων ἐπι-

τῶν κειμένων τῶν ἀρχαίων ποιητῶν καὶ πεζογράφων ἤρχισε νὰ ἐκλείπῃ βαθμυδῶν παρ' ἡμῖν τοῖς νέοις ἡ ἀγάπη τῆς ἀρχαίας μυθολογίας καὶ ποιήσεως, ὁ Κος Δ. Παπαρρηγόπουλος ἐπεχείρησε ν' ἀναστήσῃ αὐτὴν, ἀρνούμενος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας μὲν μυθολογίας δύο ἀρίστους μύθους, ἐμφυσῶν δὲ εἰς αὐτοὺς νέαν ζωὴν.

Ζητοῦσι πανταχόθεν ἐν Ἑλλάδι ἐθνικὴν ποίησιν, ἀλλ' ἄρα γε δὲν εἶναι ἐθνικὴ ποίησις ἡ ἀνάπλασις τῶν ἀρχαίων μύθων, καὶ ἐνῶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὴν παρελθούσαν καὶ παρούσαν ἑκατονταετηρίδα ἀνεπιτυχῶς ἠγωνίσθησαν ν' ἀναπλάσωσι τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα θέματα, δὲν δυνάμεθα δικαίως νὰ ἐπαιρώμεθα, ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἀπεκτίσαμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος δύο ἔργα, ἀξία τῆς κλασικῆς τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς; Ἴσως ἀντιφρονοῦσιν οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος, μολονότι καὶ αὐτοὶ ὑπερεπήνεσαν τὰ ἔργα ταῦτα, ἀλλ' οἱ κριταὶ ἐκεῖνοι εἴμαρται ν' ἀπατῶνται αἰωνίως· ἀνευ ψυχῆς, ἀνευ καρδίας, ἀνευ φιλοκαλίας, ἀναλαμβάνουσι νὰ κρίνωσιν ἔργα ὑπέρτερα τῶν διανοητικῶν αὐτῶν δυνάμεων, τὸ δ' ἀποτελεσμα τῆς κρίσεως ταύτης εἶναι ὡς εἰκὸς ἐσφαλμένον.

Ἐὰν ὀρθῶς ἐμαντεύσαμεν, ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος ἐσκέφθη ὅτι ὑπάρχει ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ νεαρὰ ἀνθρωπότης εἶναι κατ' ἐξοχὴν εὐφάνταστος καὶ πλαστικὴ, τότε γεννῶνται οἱ ἀρίστοι καὶ ποικιλώτατοι τῶν μύθων, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τῆς θρησκείας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ποιήσεως αὐτῶν· τοιαύτη ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ νεότης· ἀλλὰ ἡ ἐποχὴ ἐκείνη παρέργεται καὶ ἡ πλαστικὴ δυνάμις ἀπόλλυται διὰ παντός. Οὐδέποτε ἡ νῆα ποιήσις θὰ πλάσῃ μύθους χαριέντας, ἀξίους τῆς ἀρχαίας ποιήσεως. Ἡμεῖς δὲ πρὸ πάντων οἱ Ἕλληνες, δὲν εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ ἐνθαυρόνωμεν τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον, ὅστις, συνειδῶς τὸ ἀδύνατον νὰ δημιουργήσῃ νέον κόσμον, συναρμολογεῖ τὰ ἀρχαῖα ἐρείπια καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀποκαταστήσῃ αὐτὰ εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατάστασιν; Ἡ ἑλληνικὴ ποίησις πρέπει νὰ ᾖ ἑλληνικὴ πρὸ πάντων· τὰ δὲ ἔργα περὶ ὧν ἡ προκειμένη κρίσις εἶναι γνησίως Ἑλληνικά.

Ἀλλὰ μὴ νομισθε, ὅτι ἐκλέγων τοὺς ἀρχαίους μύθους ὁ Κ. Δ. Παπαρρηγόπουλος ἀκολουθεῖ ἀκριβῶς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· ἡ ἀξία τῶν δύο τούτων ποιημάτων συνίσταται πρὸ πάντων εἰς τὸ ὅτι ἐπιτυχῶς μετερρύθμισε τοὺς ἀρχαίους μύθους, ἐπιζητήσας δι' αὐτῶν νὰ παραστήσῃ νῆα αἰσθημάτων, νέας ιδέας. Ἀνεγνώσαμεν πολλοὺς πολλῶν ποιητῶν Ὁρφεῖς, ἀπὸ τοῦ Βιργιλίου καὶ Ὀβιδίου μέχρι τοῦ κ. Δ. Π., ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ τελευταίου εἰς πάντας τοὺς προηγουμένους ἢ ἐκ νέου ἀπώλεια τῆς Εὐρυδικῆς εἶχε τι τὸ ἀπίθανον. Ἀναγνώσατε τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Ὁρφέως τοῦ κ. Δ. Π. καὶ θέλετε παρατηρήσει πόσον ἐπιτυχῶς μετερρύθμισε τὴν παράδοσιν. Εἰς τὸν Βιργίλιον καὶ εἰς τὸν Ὀβιδίου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν, διατὶ ὁ Ὁρφεύς, πρὶν τῆς ἐκ τοῦ ἄδου ἐξόδου αὐτοῦ, στρέφεται καὶ βλέπει τὴν Εὐρυδικὴν, ἐνῶ τοῦτο ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διὰ παντός ἀπώλειαν αὐτῆς καὶ ἐνῶ οὐδένα λόγον εἶχε νὰ στραφῇ· ἀλλ' ὁ κ. Παπαρρηγόπουλος ἀποδίδει μὲν εἰς τὸν Ὁρφέα τὴν Εὐρυδικὴν, ἀποδίδει ὅμως αὐτὴν πρὸς τὸ ὕδωρ τῆς λήθης καὶ ἐπομένως λησμονήσασαν ὅλον τὸν παρελθόντα τοῦ Ὁρφέως τὸν βίον καὶ τοὺς ἀμοιβαίους ἔρωτας· ἡ νῦν Εὐρυδικὴ δὲν εἶναι ἡ πάλαι καὶ ἐνῶ προπορευόμενος ὁ Ὁρφεύς προσπαθεῖ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς ὅλον τὸν παρελθόντα εὐδαίμονα βίον, αὐτὴ ψυχρῶς ἐρωτᾷ τὸν Ὁρφέα—ποῖος εἶναι· δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε, διότι ἐπιεν ὕδωρ τῆς λήθης· εἰς μάτην ἀγωνίζεται ὁ Ὁρφεύς δι' ἀναμνήσεως, διὰ παραπόνων, διὰ παρακλήσεων, νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν μνήμην, ἐκεῖνη ἀπαντᾷ στερεοτύπως,

Ὑδωρ ἔπα τῆς λήθης·

ἐπὶ τέλους ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτοῦ ὁ Ὁρφεύς στρέφεται ἐλπίζων ὅτι βλέπουσα τὴν μορφήν αὐτοῦ θὰ τὸν ἐνθυμηθῇ· στρέφεται καὶ τὴν χάνει διὰ παντός. Βλέπετε πόσον φυσικὴ εἶναι ἡ στροφή τοῦ Ὁρφέως; δὲν ἔχει πλέον τὸ βεβιασμένον τοῦ ἀρχαίου μύθου· ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναγνώσεως τῶν ζροφῶν ἐκεῖνων προαισθάνεται ὅτι ὁ Ὁρφεύς θὰ στραφῇ καὶ εἰς τὸ ἀπολέσῃ τὴν Εὐρυδικὴν διὰ παντός. Ὁ μῦθος τοῦ Πυγμαλίωνος ἐπίσης με-

τερρύθμισθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὅστις δὲν παρέμεινε μόνον μέχρι τῆς ζωογονήσεως τοῦ ἀγάλματος, ἀλλ' ἀφοῦ εἰκόνισε ζωὴν ἀξία τῶν δύο τούτων ποιημάτων συνίσταται πρὸ πάντων εἰς τὸ ὅτι ἐπιτυχῶς μετερρύθμισε τοὺς ἀρχαίους μύθους, ἐπιζητήσας δι' αὐτῶν νὰ παραστήσῃ νῆα αἰσθημάτων, νέας ιδέας. Ἀνεγνώσαμεν πολλοὺς πολλῶν ποιητῶν Ὁρφεῖς, ἀπὸ τοῦ Βιργιλίου καὶ Ὀβιδίου μέχρι τοῦ κ. Δ. Π., ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ τελευταίου εἰς πάντας τοὺς προηγουμένους ἢ ἐκ νέου ἀπώλεια τῆς Εὐρυδικῆς εἶχε τι τὸ ἀπίθανον. Ἀναγνώσατε τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Ὁρφέως τοῦ κ. Δ. Π. καὶ θέλετε παρατηρήσει πόσον ἐπιτυχῶς μετερρύθμισε τὴν παράδοσιν. Εἰς τὸν Βιργίλιον καὶ εἰς τὸν Ὀβιδίου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν, διατὶ ὁ Ὁρφεύς, πρὶν τῆς ἐκ τοῦ ἄδου ἐξόδου αὐτοῦ, στρέφεται καὶ βλέπει τὴν Εὐρυδικὴν, ἐνῶ τοῦτο ἐμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διὰ παντός ἀπώλειαν αὐτῆς καὶ ἐνῶ οὐδένα λόγον εἶχε νὰ στραφῇ· ἀλλ' ὁ κ. Παπαρρηγόπουλος ἀποδίδει μὲν εἰς τὸν Ὁρφέα τὴν Εὐρυδικὴν, ἀποδίδει ὅμως αὐτὴν πρὸς τὸ ὕδωρ τῆς λήθης καὶ ἐπομένως λησμονήσασαν ὅλον τὸν παρελθόντα τοῦ Ὁρφέως τὸν βίον καὶ τοὺς ἀμοιβαίους ἔρωτας· ἡ νῦν Εὐρυδικὴ δὲν εἶναι ἡ πάλαι καὶ ἐνῶ προπορευόμενος ὁ Ὁρφεύς προσπαθεῖ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς ὅλον τὸν παρελθόντα εὐδαίμονα βίον, αὐτὴ ψυχρῶς ἐρωτᾷ τὸν Ὁρφέα—ποῖος εἶναι· δὲν ἐνθυμεῖται τίποτε, διότι ἐπιεν ὕδωρ τῆς λήθης· εἰς μάτην ἀγωνίζεται ὁ Ὁρφεύς δι' ἀναμνήσεως, διὰ παραπόνων, διὰ παρακλήσεων, νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς αὐτὴν τὴν μνήμην, ἐκεῖνη ἀπαντᾷ στερεοτύπως,

Οἱ Καλλέργαι καὶ Λουκάς Νοταρᾶς, δραματικά δοκίμια Σπυρ. Ν. Βασιλείδου. Ἐχομεν δύο νῆα δράματα, ἄτινα μετριοφρόνως ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει δραματικά δοκίμια· τὸν *Λουκᾶν Νοταρᾶν* καὶ τοὺς *Καλλέργας*. Οἱ Καλλέργαι εἶναι ἤδη γνωστοὶ εἰς τὸ κοινὸν ἕνεκα μιᾶς καὶ μόνης παραστάσεως καὶ ταύτης ἀτελοῦς κατὰ τὰ σκηνικά· πόσον ἡ ἀτελής διακόσμησης τῆς σκηνῆς καταστρέφει τὴν γοητείαν τοῦ δράματος εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν· ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσωσιν οἱ ἀκροασάμενοι τὴν παράστασιν τὸ δημοσιευθὲν ἤδη ἔργον. Ὁ Λουκάς Νοταρᾶς ἐγράφη διὰ τὸν ταλαίπωρον Βουτσιναιὸν ἀγῶνα· ὁ ἀγὼν οὗτος οἰκτρῶς παρήκμασεν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ὅπου προώρισται τὰ πάντα ταχέως νὰ παρακμάζωσι· φαντασθῆτε ὅτι ἐβραβεύθη ὁ σκυτοτόμος καὶ ἐπηνέθη ἀνεπιτυχῆς τις ἀπομίμησης τῆς *Φαίδρας*, ὁ *Κρίσπος*· περὶ δὲ τοῦ *Λουκᾶ Νοταρᾶ* οὐδὲ μνεῖα ἐγένετο διὰ τὸν λόγον ὅτι ἦτο καλλίτερον τοῦ βραβευθέντος καὶ ἐπαινεθέντος· ἀλλ' ὁ σκυτοτόμος εἶχεν ἐν μέγα πλεονέκτημα διὰ τὸν Ρουσόπουλον καὶ Σαν, ἦτο ἔργον συντέκνου· ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ μὴ συγκινηθῶσιν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τῆς *Κρητηδος* οἱ περὶ τοῦ *Ἰνε* ἀπερραντολόγοι· τὸ βραβευθὲν δὲν ἐδημοσιεύθη εἰσέτι· ἀλλ', ἂν ἀπὸ τῶν ὧτων κρίνωμεν τὰ ἔργον, βεβαίως δὲν ὑποκρύπτεται λέων.

Πρόκειται περὶ αἰσθητικῶν ἔργων· ὁ μέγιστος ἐπαινος τῶν δραμάτων εἶναι ἡ διεγερμένη συγκίνησις καὶ ἡμεῖς συνεκινήθημεν· τοῦτα ἀρκεῖ δὲν ἀναλύομεν τὸ ἔργον, διότι ἀνελύθη ἤδη ὑπὸ πολλῶν βιβλιοκρισιῶν· εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον εἰς

ἡμᾶς, ἂν ὑπάρχωσι καὶ τινα τὰ ψεκτέα, διότι ἀνθρώπινον τὸ ἔργον· θὰ ἐνδιατρίψωμεν ὀλίγον εἰς τὸν πρόλογον.

Ὁ πρόλογος πραγματεύεται περὶ ποιήσεως ἐν γένει, ἀρχαίας καὶ νέας, καὶ περὶ ἐθνικοῦ δράματος. Ἐξετάζει τὴν κλασικὴν καὶ τὴν ῥωμαντικὴν ποίησιν· ἀνευρίσκει τὴν κλασικὴν ἀπείρως ὑπερέραν τῆς ῥωμαντικῆς· ἐξετάζει τὴν διαφορὰν, καὶ τὰ αἷτια ἐκατέρως τῶν δύο τούτων ποιήσεων. Νομίζομεν ὅτι ἡ λατρεία τῆς ἀρχαιότητος ὠθησεν αὐτὸν εἰς συμπεράσματα ἐσφαλμένα· βεβαίως δὲν εἴμεθα ἡμεῖς, οἵτινες θὰ τολμήσωμεν νὰ δώσωμεν τὴν δάφνην εἰς τὴν ῥωμαντικὴν ποίησιν· ἀλλ' εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ῥωμαντικὴ ποίησις συγκινεῖ σήμερον ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην τὰ νεώτερα ἔθνη· διατὶ ἄρ' ἄγε ; *Ἐπειτα θεωρεῖ λίαν ὑλικούς τοὺς σημερινούς αἰῶνας· (χρήματα, λέγει, εἶναι ἡ ἐργκάρδιος ὠρυγὴ ὄλων, χρήματα !) ἀλλὰ λησμονεῖ, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον· ἀχρήματ' ἀνὴρ, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι σήμερον οἱ δοῦλοι, οἵτινες ἐργαζόμενοι τὴν γῆν ν' ἀπαλλάττωσι τοὺς κυρίους αὐτῶν ἀπὸ τῆς μερίμνης τῆς ὑλικῆς ὑπάρξεως, ὅτι ἕκαστος διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ καὶ ζῆ καὶ προάγεται· ἡ ἐργασία δὲν εἶναι ἡ λατρεία τοῦ χρυσοῦ. Ἐπίσης εἶναι λίαν ἀποκλειστικὸς, ὅτε ἀποδίδει εἰς τὸν χριστιανισμὸν τὴν παρακμὴν τῆς ποιήσεως, ἣν ἡ θρησκεία ἐκείνη μετέτρεψεν εἰς ῥωμαντικὴν!

«Φεῦ ! Ἡ μονοκρατορία τοῦ Ὑψίστου, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἀνεσπέρου χριστιανικοῦ ἠλίου, ἀπέσβεσε τὰ φωταυγῆ, μειδιῶντα, παίζοντα, ἄπειρα, ἄστρα τῆς θρησκείας τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἄπλετον μεσουροῦντος ἠλίου φῶς εἶδε τὴν γυμνότητά του ἐν τῇ γῇ καὶ τρέμων καὶ ἐνδρακρὺς πλανᾶται ἔκτοτε μακρὰν τοῦ παραδείσου τῆς μυρτοστεφοῦς τῶν πάλαι θρησκείας. Ὁ κόσμος πλέον ἀποβαλὼν τὸ εὐτολμον καὶ ἀρρενωπὸν τῆς νεανικῆς ἀρχαιότητος, ἀντὶ γηθόσυνος καὶ ὑπερήφανος ν' ἀτενίζῃ τοὺς ἀστέρας καὶ τὴν πρωτῆν, ἔκλινεν ἤδη ὑπὸ τὸ βᾶρος τῶν αἰῶνων κυφῶς, καὶ ὡς ὁ Βύρων, ἐμπνέεται ἀπὸ τοὺς σκώληκας, γείτονας ἐγγυτάτους τῆς ματαιίας καὶ ἐφημέρου ζωῆς του, ἀφοῦ μά-

λιστα τῶ εἶπαν καὶ ἐπαίσθη ὅτι τὰ πάντα ἕως διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτὸς τέλος διὰ τοὺς σκώληκας ! »

Βεβαίως ὁ Χριστιανισμὸς ἐμηδένισεν ὁλον τὸν κόσμον τῶν αἰσθήσεων καὶ τὰς χάριτας αὐτοῦ· πᾶσα ἡ ἀρχαία μυθολογία, πᾶς ὁ ὠραῖος ἐκεῖνος Πανθεῖσμὸς ὑπεχώρησεν ἐνώπιον τοῦ νέου πνευματικοῦ κόσμου. Τί ἔμενε πλέον διὰ τὰ ποιητικὰ πνεύματα ; Ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος, ἐν τῷ ὁποίῳ κατεκρημνίζετο ὁ ἄλλος· ἐν τῇ εὐρείᾳ ταύτῃ νυκτὶ τοῦ ἀπείρου ὁ χριστιανὸς ἠσθάνθη φόβον μᾶλλον, ἢ ἐλπίδα· ἀλλ' ὁ φόβος, ὁ ἀβρίστος φόβος, εἶναι ἡ γονιμωτέρα πηγὴ τῶν συγκινήσεων· ὁ ἠθικὸς κόσμος, ἐν ᾧ περιστρέφετο ἡ νέα ποίησις, εἶναι πολὺ πλουσιώτερος τοῦ ὑλικῶν κόσμου· αἱ χορδαὶ ἄς κρούει ἡ σημερινὴ λύρα εἶναι μυριάκις περισσότεραι τῶν ἀρχαίων χορδῶν καὶ εἰς τοῦτο βεβαίως συνετέλεσεν ὁ χριστιανισμὸς· ἀλλ' ἂν πᾶσα ἡ ῥωμαντικὴ ποίησις εἶναι ἔργον τῆς ὑψηλῆς ταύτης θρησκείας, διατὶ δὲν κατατάσσονται μετὰ τῶν ῥωμαντικῶν ἔργων τὰ δημοτικὰ ἄσματα τοῦ χριστιανικωτάτου λαοῦ τῆς Ἑλλάδος ; Διατὶ πολὺ πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ Γερμανοὶ, ὡς λέγει ὁ Τάκιτος, ἠγάπων τὴν φοβερὰν, τὴν ἀγρίαν, τὴν πένθιμον ποίησιν ; Διατὶ οἱ Σάξωνες πολὺ πρὸ τοῦ χριστιανισμοῦ εἶχον ἄσματα ἐξ ὧν προμηνύεται ὁ Σαιξπῆρος ; Ἀνάγνωτε τὴν συλλογὴν τῶν ἀγγλοσαξωνικῶν ποιήσεων ! Πολὺ πρὶν ὁ μέγας ἱερεὺς τῶν Νορθούμβρων κηρύξῃ κατηρηγῆν τοὺς ἀρχαίους θεοὺς, οἱ Σκάλδοι ἔψαλαν τὴν ῥωμαντικὴν ποίησιν· καὶ παράδειγμα ἔστω τὸ ἐξῆς μικρὸν ἀπόσπασμα ποιήματος, θέμα ἔχοντος περιγραφῆς μάχης· «Ἐν τούτοις, ἐκεῖ ὑψηλὰ, ὁ λαμπρὸς φανὸς τοῦ θεοῦ, ὁ μέγας ἀστὴρ, ὁ ἥλιος, διήλθεν ἄνωθεν τῆς γῆς καὶ προχωρήσας μεγαλοπρεπῶς ἔκλινε πρὸς τὸν ὀρίζοντα· ἐδῶ ἔκειντο σωρεῖαι στρατιωτῶν, πεσόντων ὑπὸ τὴν λόγχην· ἔκειντο οἱ ἄνθρωποι τοῦ βορρᾶ, πληγωμένοι ἄνωθεν τῶν ἀσπίδων αὐτῶν καὶ οἱ Σκῶτοι κεκορεσμένοι τῆς ἐρυθρᾶς μάχης . . . ὁ βασιλεὺς Ἀθελσταν ἐπροχώρησε, καταλείπων ὀπισθεν αὐτοῦ τὰ ὠρυόμενα ὄρεα τοῦ πολέμου, τὸν κόρακα, ὅστις θὰ συμποσιάσῃ

διὰ τῶν νεκρῶν, τὸν πένθιμον καὶ μαῦρον κόρακα μὲ τὸ γαμφὸν ῥάμφος, τὸν βαρῦφωρον βάτραχον, τὸν ἀετὸν, ὅστις μετ' ὀλίγον θὰ κορεσθῇ λευκοῦ κρέατος, καὶ τὸν ἰέρακα, τὸν ἀρπακτικὸν ἰέρακα, ὅστις ἀγαπᾷ τὰς μάχας καὶ τὸ φαῖον θηρίον, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἔχουσι ἡλικίας, εἰς τὸν λύκον τῶν δασῶν ! » Διατὶ λοιπὸν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Σάξωνες πρὶν τοῦ χριστιανισμοῦ ἔχουσι ῥωμαντικὴν ποίησιν, καὶ διὰ τί ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸν χριστιανισμὸν ὡς χθὲς δὲν εἶχε τοιαύτην ; Ἐλησμονήσαμεν τὴν Ἰνδικὴν ποίησιν καὶ ἀμφιβάλλομεν, ἂν ὑπάρχωσι αἰσθήματα μᾶλλον Βυρῶνια τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ ποιήσει ! Τί πρὸς ταῦτα ὁ χριστιανισμὸς ; Ἐὰν ἐπιχειρήσωμεν νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο, θέλομεν τραπῆ εἰς μακρὰν

ὄλην πραγματείαν. Ἐν μόνον λέγομεν, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶναι μία καὶ οὐχὶ ἡ κυρία ἀφορμὴ τῆς ῥωμαντικῆς ποιήσεως· ὅτι ἡ ῥωμαντικὴ ποίησις εἶναι πολὺ πλουσιώτερα τῆς κλασικῆς· καὶ ὅτι ἡ ἀνθρωπότης, ὅπως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἔχουσι ἡλικίας, εἰς ἃς ἀδύνατον πλέον νὰ ἐπανέλθωσιν. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν τὸν ποιητὴν, ὅστις συγκινεῖ κλασικὸς ἢ ῥωμαντικὸς, Σοφοκλῆς ἢ Σαιξπῆρ, ἀδιάφορον· καὶ διὰ τοῦτο ἠγαπήσαμεν τὰ δύο δράματα τοῦ Κ. Βασιλείδου, ἀδιαφοροῦντες ἐντελῶς, ἂν κατατάσσονται εἰς τὴν κλασικὴν ἢ τὴν ῥωμαντικὴν τέχνην.

ΘΑΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΟΙΗΣΙΑ.

Ο ΒΥΡΚΟΛΑΞ.

(Δημοτικὴ παράδοσις)

Α'.

— Λοιπὸν ὠρκίσθης καὶ νεκρὸν νὰ μ' ἀγαπᾷς, ὦ κόρη ; —
ἐφῶναι εἰς τὴν φίλην του ἐκπνέων νεανίας,
καὶ μ' ὄμμα τὴν ἀγάπην του ὀδύνης ἐθεώρει·
ἡ κόρη τότε ἀπήντησε μεστὴ ἀπελπισίας :
— ὦ Κλέων, σοὶ ὀρκίζομαι ἀγάπην αἰώνιαν
καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ζοφερὰν τοῦ τάφου κατοικίαν. —

Καὶ μειδιῶν ὁ Κλέων
τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τῇ ἐδῶκεν ἐκπνέων.

Β'.

Ἦτο γυνὴ ! . . . τὸν Κλέωνα τῶν φίλων ἢ χορεία
πρὸς τὴν ὑστάτην τῶν νεκρῶν ὠδήγει κατοικίαν
καὶ ἤδη ἐμακρύνετο πενθοῦσα συνοδίξ
τὸν οἶκον καταλείπουσα εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

Ἐκλαίον ὄλοι κ' ἔκλαιεν ἡ κόρη μελανείμων
κ' ἐν μέσῳ ἀνελύετο ὄλολυγμῶν πενθίμων.

Καὶ ἤδη μόλις τῆς ὁδοῦ παρήλθον τὴν γωνίαν
τὸν Κλέωνα δὲν ἔβλεπεν ἡ Ἀντιγόνη πλέον,
ἀλλ' αἴφνης διαβαίοντα προσεῖδε νεανίαν
κ' ἐξήστραψ' ἔρωτος αὐγὴ εἰς τ' ὄμμα τῆς τὸ κλαῖον.
ἦτο γυνή! . . . ὁ ἔρωτος τῆς ἀπέθνησκεν ὁ πρῶτος
καὶ ἄλλος εἰς τὰ στήθη τῆς εἰσέδυ λεληθότως! . . .

ὦ πόσοι εἰς ἡδυπαθεῖς τοῦ ἔρωτος ἐκστάσεις
ἐπίστευσαν τῆς γυναικὸς ὀμνύοντα τὰ χεῖλη
ὦ πόσοι ἐμαθύσθησαν ἀπὸ ἀγαλλιᾶσεις,
ὅποτε στόμα βίδινον, πυρῶδες τοὺς ἐφίλει!
οἱ ἄφρονες! ἀνέπνευσαν τοῦ χεῖλους τὴν θωπείαν
καὶ εὖρον δηλητήριον καὶ εὖρον προδοσίαν! . . .

Καὶ ἐναπετέθ' εἰς τὸν ψυχρὸν κευθμῶνά του ὁ Κλέων
ἐν ἄνθος δὲν ἐφύτευσε εἰς τοῦ νεκροῦ τὸ μνήμα
ἡ κόρη καὶ ἐντὸς μικροῦ ἐλησημονήθη πλέον,
ὡς λησημονεῖται συντρ. ἐν εἰς τὴν ἀκτὴν τὸ κῆμα
καὶ μόνον τὸν ἐθώπευον οἱ σκώληκες, ἡ σαῦρα
εἰς τὰ οἰκήματα αὐτοῦ τὰ παγερά, τὰ μαῦρα.

Γ'.

Ὀλίγοι μῆνες ἔρρευσαν . . . τὸν Κλέωνα ἡ κόρη
εἰς τὰς ἀγκάλας ἔραστοῦ ἐτέρου ἐλησημονεῖ
γλυκὺν ὡς ὕμνον Χερουβίμ τὸν κόσμον ἐθεώρει
κ' εἰς γάμους ἤδη ἔσπευδε φαιδρὰ ἡ Ἀντιγόνη
ἦτο γυνή! κ' εἰς φίλημα ἀβρᾶς ἡδυπαθείας
ταχέως ἐλησημόνησε καὶ θλίψεις καὶ πικρίας . . .

Εἰς τὴν οἰκίαν καίουσι λαμπάδες ὕμεναίων
τὸ πένθος μεταβαλλεται εἰς τέμενος ἐρώτων,
τῆς νύμφης ἀκτινοβολεῖ τὸ πρόσωπον ὠραῖον
ἐν μέσῳ φίλων συγγενῶν ἐκεῖ περιεστώτων
τῶν νεονύμφων ἔστειπε τὴν κεφαλὴν λευτῆς
ἀλλ' εἰς τῆς νύμφης ἤχησε τὰς ἀκοᾶς φωνή τις :

— ὦ Κλέων, σοὶ ὀρκίζομαι ἀγάπην αἰώνιαν
καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ζοφερὰν τοῦ τάφου κατοικίαν. . .

Ἡ νύμφη ἐφρικίασεν ὠχρότης ἀπαισία
εἰς τὸ αὐγάζον μέτωπον ἐκείνης διεχύθη,
ἀλλὰ προσεῖδε τὸν γαμβρὸν καὶ πάλιν θυμηδία
ἀνέτειλ' εἰς τὰ φλέγοντα νεανικά τῆς στήθη.

ἦτο γυνή! ὠχρίασεν ἐπὶ μικρὸν καὶ πάλιν
ἀμέριμος εἰς τοῦ χοροῦ ἐβρίφθη τὴν ἀγκάλην.

Δ'.

Ὁ κώδων μεσονύκτιον τῆς πόλεως σημαίνει,
ἐν ἡρεμία θλιβερά τὸ ἄπειρον κοιμάται,
οὐδὲ πνοὴ τῶν ἰτεῶν τὸ φύλλωμα κυμαίνει
καὶ τὴν γαλήνην τῶν νυκτῶν ἡ κτίσις ἀκροᾶται
σημαίνει μεσονύκτιον ὁ κώδων μονοτόνως
καὶ ἀντηχεῖ ὁ ἦχος του ὡς στεναγμὸς κευθμῶνος.

Νέφος ἐνίοτε λευκὸν τὴν φοῖβην ἀποκρύπτει
καὶ αὐτὴ ἐρωτότροπος, ἀκκίζομένη κόρη
τοῦ νέφους ὀπισθεν γελᾷ καὶ ἔρασμα ῥίπτει
τὸ σέλας τῆς ἡδυπαθῆς, γλυκὺ ἐπὶ τὰ ὄρη
καὶ τ' ἄστρα ὄλα εὐαγῆ καὶ πλήρη ἀρμονίας
εἰς τ' οὐρανοῦ τὰς κυανᾶς αὐγάζου παραλίας . . .

Ἀπὸ τὸ κοιμητήριον ἐξῆλθε ταχυπόρος
νεκρὸς τὸν σκελετὸν αὐτοῦ κατεσπυσμένως σύρων
κ' ἐβάδιζε, κ' ἐβάδιζεν ὁ μαῦρος ὀδοιπόρος
τὸν τρόμον καὶ τὴν ἐκπληξιν εἰς πάντας διεγείρων
εἰς ἵππον εἶτα ἵππευσε σφριγῶντα, τολμητῖαν
κ' εἰς τῆς ἀρχαίας φίλης του μετέβη τὴν οἰκίαν. . .

Ε'.

— Ἄγωμεν, φίλη, ἄγωμεν ὁ ἵππος ἀναμένει
εἰς τῆς οἰκίας τὸν οὐδὸν φυλάττων ἀνησύχως —
ἐν τῇ ἀγκάλη τοῦ γαμβροῦ ἡ νύμφη κεκλιμένη
ὠνειροπόλει ἄφροντις ἀλλ' ἀσυνήθης ἦχος
τεταραγμένην, φρίσσοσαν ἀφύπνισεν ἐκείνην
κ' ἠγέρθη καταλείπουσα τὴν νυμφικὴν τῆς κλίνην.

— Ἄγωμεν φίλη ἑορτὴ γλυκεῖα ὕμεναίου
τὴν νύκτ' αὐτὴν θὰ τελεσθῇ ἐκείνης λαμπροτέρα,
ἢν εἰς τοὺς κόλπους τοὺς ἀβρούς ἀπήλαυσε τοῦ νέου
νυμφίου ἐπαφρόδιτος ἐν ταύτῃ τῇ ἔσπερᾳ
ἔχει τὸ μνήμα θέλγητρα ὡς πίστευσάν με, νέα
κ' ἡμῶν παρέρχεται ἡ ζωὴ ὑπὸ τὴν γῆν ὠραία! . . .

Δειλήμων ἠκροάζετο ἐκείνη κ' ἐφρικία
— Πλὴν σιωπᾶς, ὦ φίλη μου, δὲν μ' ἐνθυμεῖσαι πλέον;
λοιπὸν παρήλλαξες πολὺ, δὲν εἶσαι ἡ ἴδια
κ' ἐτάφη εἰς τὰ στήθη σου διὰ παντὸς ὁ Κλέων; —
φεῦ! οὕτως ἀποθνήσκομεν εἰς γυναικὸς καρδίαν
ὡς λύρας ἦχος θλιβερὰν ἐκβάλλων μελωδίαν. . .

— Τίς εἶσαι ; εἴν' ὁ ὕπνος μου γλυκὺς, ὦ νεκρία·
εἶναι ὠραῖος ὁ γαμβρός, εἶναι θερμὴ ἡ κλίνη·
τίς εἶσαι ; εἴν' ἡ ὄψις σου ὠχρὰ καὶ ἀπαισία
ὡς ἐφιάλης τ' ὄμμα σου, ὦ ξένη, μὲ βαρύνει·
δὲν εἶσ' ὁ Κλέων· πρὸ πολλοῦ ὑπὸ κευθμῶνος σκότη
ἐκεῖνος ἀναπαύεται καὶ ἤρεμος ὑπνῶττει.

— ὦ κόρη, ἐπιώρκησας· εἴν' ἱερὸς, ὦ κόρη
ὁ ὄρκος, ὃν μοι ἔδωκας καὶ τὸν κρατῶ ἀκόμη —
ἐκείνη ἐκπληκτος, ὠχρὰ τὸν ξένον ἐθεώρει,
ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς λυτῆ κατέπιπτεν ἡ κόμη,
ὡς τοῦ Κανόβα ἡ ψυχὴ, ὡς νόμφη τῶν ὀνείρων,
ὡς Χερουβὶμ τὴν ἔκστασιν, τὸ θάμβος διεγείρον.

— Λοιπὸν ματαίως σὲ καλῶ ; λοιπὸν νὰ φύγω φίλη ;
τῆς πρώτης ἐλησμόνησες τὸν φίλον ἡλικίας ;
δὲν μ' ἐνθυμείσαι ; ἄλλοτε περιπαθῆς, αἰμύλη,
μ' ἐμέθυες μὲ ἀσπασμούς, μὲ τέρψεις, μὲ θωπείας
καὶ δὲν παρήλθεν ἔκτοτε οὐδ' ἔτος, ὅτε χῶμα
καλύπτει τὸ ἀποθανόν, ἀναίσθητόν μου σῶμα.

Καὶ διατὶ ἡ σιωπὴ τὰ χεῖλη σου δεσπόζει,
ἄτινα μ' ὤμωσαν ποτὲ ἀγάπην αἰώνιαν ;
ἀλλὰ . . . ἀκούεις ; ἔξωθεν ἡ γλαυξ πενθίμως κρῶζει
καὶ τῆς νυκτὸς τὴν ἄφωνον ταραττει ἠρεμίαν·
ἐμπρός, ὦ φίλη φύγωμεν, ἢ ἕως ἀνατέλλει
καὶ τὴν πρωΐαν ἡ πνοὴ τῆς αὔρας προαγγέλλει.

— ὦ Κλέων, ποῦ πηγαίνομεν, εἶναι δριμύ τὸ ψῦχος
ἐν ἀπαισίᾳ σιωπῆ τὸ ἄπειρον ὑπνῶττει·
εἶναι φρικτὸς τοῦ ἵππου σου καλπάζοντος ὁ ἦχος·
ιδὲ, ἡ φοίβη ἔδυσσε κ' εἴν' ἄγρια τὰ σκότη·
δὲν σὲ τρομάζει ὁ πικρὸς ἦχος ἐκεῖ που στόνος ;
— εἶναι ἡ πένθιμος φῶδ' ἠθηνούσης ἀλκυόνος . . .

Ἐπὶ τοῦ ἵππου ἔβαινον σιωπηλοὶ τὰ νῶτα
κ' ἐκεῖνος ἔφευγε ταχύς ὡς ἀστραπή, ὡς βέλος·
ὡς ἐν κηδείᾳ ἔφεγγον τοῦ οὐρανοῦ τὰ φῶτα,
ἐνῶ πενθίμου μουσικῆς ἠκούετο τὸ μέλος·
ὁ ἄνεμος περίλυπος ἐπὶ τῶν τάφων πνέει
καὶ κλαίει ἡ κυπάρισσος καὶ ἡ ἰτέκ κλαίει.

— Ἀκούεις ; φθόγγοι μουσικῆς πληροῦσι τὸν αἰθέρα
καὶ μειδιᾶ μειδίαμα ἡ νύξ ἠδυπαθείας·
δὲν εἶναι αὕτη ἡ στιγμή, ὦ φίλη, γλυκυτέρα
ἐκείνης, ὅτε σ' ἐθλίβε πυρώδης νεανίας

ὑπὸ τοῦ ἔρωτος σφριγῶν ἐν ὑμεναίου κλίνῃ ; —
κ' ἐσίγα ἡ νέουμφος, καὶ ἔφρυσεν ἐκείνη.

Καὶ παγετώδης ἔκλινεν εἰς παγετώδεις κόλπους
τὸ χεῖλος τῆς ἐσίγησεν, ἐσθέσθη ἡ πνοὴ τῆς·
ἡ κτίσις ἐλικνίζετο μὲ στεναγμούς εὐμόλπους,
οὗς αὔρα εἰς τὸ φύλλωμα ἐθρῆνει ζεφυρίτις
κ' ἐσίγησεν ἐπὶ μικρὸν πᾶς ψίθυρος, πᾶς ἦχος
καὶ μόνον ἡ κυπάρισσος ἐστέναζεν ἡσύχως.

Εἰσῆρχοντο ἀμφότεροι εἰς τὸ νεκροταφεῖον·
ἐδῶ ἀντήχει στεναγμός, ἐκεῖ χαρὰ καὶ γέλως
κ' ἐν μέσῳ τύρβης παμμειγούς καὶ κρότων ἀπαισιῶν
ἀντήχει μυριόφωνον ἔκ τῶν κευθμῶνων μέλος . . .
Κ' εἰς ἓνα τάφον ἔψαλλεν ἀποθανοῦσα κόρη,
ἐνῶ μ' ὀδύνην τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα ἐθεώρει:

« Δάμπει, ὡς ἄλλοτε, γλυκὺς ὁ οὐρανὸς ἀκόμη,
τὸ ἄστρον τοῦ Ὀρίωνος ὠραῖον σελαγίζει,
τῆς Βερενίκης μειδιᾶ μαρμαίρουσα ἡ κόμη·
τοιαύτη θεῖα καλλονὴ ὅποσα μ' ἐνθυμίζει ! . . .
Ἦδη κοιμοῦ, ὦ σῶμά μου, καὶ νεκρωμένον κλίνε
πενθήρεις ἐπιστέφουσι τὸ μνημᾶ σου μυρσίαι.

« Τὸ χῶμα εἴν' ἡ κλίνη μου καὶ μ' εἶναι φῶς τὸ σκότος,
εἴν' ἡ σιγὴ παράδοξος ὀδύνης ἀρμονία
εἰς τὴν νεκρὰν καρδίαν μου λαλοῦσα λεληθότως·
κοιμήσου, ὦ καρδία μου, ἡ φρίκη, ἡ σκοτία
θὰ σὲ καλύψουν πάλιν
ὑπὸ τοῦ κρύου χῶματος τὴν ζοφερὰν ἀγκάλην . . .

Ἦτο θρηνώδης ἡ φωνὴ· πικρὰ ἡ μελωδία,
ἦν εἰς τοῦ τάφου ἔψαλλε τὸ χεῖλος ἡ παρθένος·
μακρὰν ἐγέλα εὐθυμος ἡ τῶν νεκρῶν χορεία
καὶ ἦδη τοὺς προσήγγιζεν ὁ ἵππος ἐσπευσμένως
κ' ἐφώνουν — καλῶς ἤλθετε — κ' ἐφώνουν — δεῦτε φίλοι —
μὲ ἀπαισίαν τὴν φωνὴν, μὲ κάτωχρα τὰ χεῖλη.

— Ἰδὲ, ὦ κόρη τῶν νεκρῶν ὁ ἄμιλος ὀρχεῖται·
καίουν ἀνάριθμα πυρὰ ἐπὶ τῶν κυπαρίσσω·
ἄκουσον· ψάλλον οἱ ὠχροὶ τοῦ τάφου ἐρημίται
καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀντηχεῖ ὡς στόνος τῶν ἀθύσσω·
ὦ ἄγωμεν πρὸς τοὺς νεκροὺς καὶ μετ' αὐτῶν θυμῆρεις
τοῦ ἄσματος τῶν ψάλωμεν τοὺς στόνους τοὺς πενήρεις :

« Χορεύσωμεν, χορεύσωμεν· προβαίνει ἡ πρωΐα,
ἡ πένθιμος κυπάρισσος θανάτου ἄσμα ψάλλει·

ΓΑΙΣΣΟΣ

ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς μᾶς σκέπει ἡ σκοτία·
ἔμπρός, ἔμπρός· θὰ μᾶς δεχθῆ καὶ πάλιν ἡ ἀγκάλη
ζοφώδους κατοικίας.
ἀκούετε πόσον γλυκὺ
ἀλέκτωρ κελαδεῖ ἐκεῖ
τὸ ἄσμα τῆς πρωίας ;

Χορεύσωμεν, χορεύσωμεν· εἶναι εὐρύ τὸ μνήμα
καὶ κόσμον ὄλον δύναται ἐντός νὰ περιβάλῃ·
προτεινώμεν ἀρρόντιδες τὸ ἀερώδες βῆμα·
ἔμπρός, ἔμπρός, θὰ μᾶς δεχθῆ καὶ πάλιν ἡ ἀγκάλη
ζοφώδους κατοικίας·
ἀκούετε πόσον γλυκὺ
ἀλέκτωρ κελαδεῖ ἐκεῖ
τὸ ἄσμα τῆς πρωίας ; ν

Καὶ ἡ πληθὺς ἐχόρευε φρικτὴ τῶν φαντασμάτων
καὶ τὰ πυρὰ ἐσβέννυντο τῶν κυπαρίσσων πλέον·
ἡ ἄρμονία πένθιμος ἀντήχει τῶν ἄσμάτων
ἀλλὰ τὸ ἄστρον τῆς ἡοῦς ὑπέφωσκεν ὠραῖον·
ἦδη τοῦ σκότους βαθμηδὸν ἀπήρχετο τὸ φάσμα
καὶ ὁ ἀλέκτωρ ἔψαλλε τὸ ὄρθριόν του ἄσμα.

Κ' εἰσίγησεν ὁ θόρυβος ἐκεῖνος αἰφνηδίως
καὶ αἱ σκιαὶ ἐθάθησαν ἐν τῇ στιγμῇ, ταχέως·
— Ἐν φίλημα, ἔν φίλημα· ἀκούεις ; ἀπαισίως
φωνάζει ὁ ἀλεκτρῶν καὶ μειδιᾷ ἡ ἔως·
ἔν φίλημα, ἔν φίλημα· ἔχε ὑγείαν φίλη
καὶ ἔτειν εἰς τὰ χεῖλη τῆς παράφορος τὰ χεῖλη . . .

— Ἐν φίλημα, ἔν φίλημα· ἔχε ὑγείαν φίλη —
καὶ ἡ ἠχὴ ἀντήχησε τοῦ Κλέωνος τὸ σκῶμμα·
σιγὴ παντοῦ· κατάπληκτος ἡ κόρη δὲν ὠμίλει
καὶ κύκλω περιέστρεψε νεκρωμένον ὄμμα.

Ἦτο φρικτὸν τὸ ὄνειρον· ἐθραύσθη ἐξ ὀδύνης
τὸ στῆθός της κ' ἦν ἄψυχος, νεκρὰ ἐπὶ τῆς κλίνης . . .

ΣΓ'.

Με τῶν πτηνῶν τὰ ἄσματα προβαίνει ἡ πρωία
καὶ κελαδεῖ ἡ ἀηδὼν, κ' ἡ αὖρα τῶν ζεφύρων·
ἡ κτίσις ἀφυπνίζεται ῥεμβώδης, ἐρασίμα
παρθένος ἀπὸ τὴν ἀδραν ἀγκάλην τῶν ὀνείρων . . .

Καὶ ὁ νυμφίος ἤνοιγεν ἐρώτων πλήρες ὄμμα
ἀλλ' ἄπνου τῆς συζύγου του ἠσπάζετο τὸ στόμα.

ΝΕΟΚΛΗΣ.

ΠΑΝΔΑΙΣΙΑ.

Στατιστικά. — Ἐν Reims τῆς Γαλλίας γίνεται κατ' ἔτος μεγάλη ἐξαγωγή ἀφρώδους οἴνου ἢ Καμπανίτου. Ἐξεδόθη ἐσχάτως πίναξ τοῦ ἐμπορίου τῶν οἴνων τούτων ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1869. Τῷ 1844 ἡ ὀλικὴ νίνησις τοῦ ἐμπορίου τούτου ἀνέβαινεν εἰς 9 ἑκατομύρια φιαλῶν, σήμερον δὲ ἀναβαίνει εἰς 22 ἑκατομύρια. Ἐκ τούτων 15,914 650 φιαλῶν ἐξάγονται· δηλ. 12,810,194 φιάλαι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ 3,104,496 φιάλαι εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας. Ἀπὸ τοῦ 1844 — 1869 τὸ ἐξωτερικὸν ἔλαβεν ἐκ Reims 187,693,000 φιαλας.

— Τὸ ἐμπόριον τῶν χοίρων καὶ τῶν χοιρίων κρέατων εἶναι λίαν διαδεδομένον ἐν Γαλλίᾳ. Ἐν τινι νεωστὶ ἐκδοθῆντι βιβλίῳ ἀναγινώσκωμεν περιέργους στατιστικάς, ὧν τινὰς παραθέτομεν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Γαλλίᾳ χοίρων ἀναβαίνει εἰς 6,000,000 ὁ ἀνώτερος ὄρος τῆς ἀξίας αὐτῶν εἶναι 128 φρ. κατὰ κεφαλὴν ὁ δὲ κατώτερος 38 φρ. τοῦ βάρους ὁ μὲν ἀνώτερος ὄρος εἶναι 132 χιλιόγραμμα καὶ ὁ κατώτερος 85· καθαρῶ δὲ βάρους ὁ ἀνώτερος ὄρος κατα κεφαλὴν εἶναι 111 χιλιόγραμμα. Ἐκαστος κάτοικος τῶν Παρισίων ἀναλίσκει κατὰ μέσον ὄρον κατ' ἔτος 10 χιλιόγραμμα καὶ 267 γραμμάρια χοιρίου κρέατος, οὗτινος ἡ τιμὴ διαφέρει μεταξὺ 1 φρ. 24 ἐκ. κατὰ χιλιόγραμμα καὶ 0,84. Κατὰ τῷ 1864 ὁπότε ἔγεινεν ἡ τελευταία στατιστικὴ ἡ μὲν εἰσαγωγὴ ἀνέβη εἰς 59,854 κεφαλὰς ἢ δ' ἐξαγωγὴ εἰς 57,999. Ἐν Γαλλίᾳ 1 1/2 χοῖροι ὑπάρχουσιν ἀνὰ 100 κατοίκους, ἐν Ἀγγλίᾳ 33, ἐν τῷ δουκάτῳ τῆς Βάδης 34, ἐν Οὐγγαρίᾳ 18, ἐν Βυρτεμβέργῃ 14, ἐν Βελγικῇ 10, ἐν Ἑλλάδι 4, ἐν Ἑλβετίᾳ 1.

— Τὰ Ῥωσικὰ τηλεγραφεῖα ἀπέστειλαν κατὰ τὸ 1868, 1,117,919 τηλεγραφήματα ἐξ ὧν 4.87 τοῖς θ(0 τῆς κυβερνήσεως, 4.30 0(0 ἐσωτερικὰ καὶ 0,57 0(0 ἐξωτερικὰ. Μόνα τὰ τηλεγραφεῖα Περτροπόλεως ἐπεμψαν ἐξωτερικὰ 14,552.

— Κατὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ προσεχῇ οἴκου μερικὴν Σύνοδον θὰ λάβωσι μέρος τοῦ-

λάχιστον 900 ἱερωμένοι. Ἐκ τῶν καρδινάλιων ὁ μᾶλλον ἠλικιωμένοι εἶναι ὁ Ἴσπανὸς Cirilo ἀριθμῶν 99 ἔτη, ὁ νεώτερος δ' εἶναι ὁ πρίγκηψ Λουκιανὸς Βοναπάρτης ἠλικίας 42 ἐτῶν. Ἐκ τῶν λοιπῶν καρδινάλιων 4 εἶναι πλεῖον τῶν 80 ἐτῶν, 13 πλεῖον τῶν 70, 25 πλεῖον τῶν 60, 16 πλεῖον τῶν 50 καὶ 5 πλεῖον τῶν 40. Ὁ καρδινάλιος Ἀντωνέλης εἶναι 64 ἐτῶν.

— Ἐν Ἀγγλίᾳ παρατηρεῖται ἀπὸ τινων ἐτῶν ὑπέρβασις τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ. Ἐπὶ ἑκατὸν γυναικῶν τοῦ ἠνωμένου Βασιλείου ἠλικίας 20 ἐτῶν 55 εἶναι ἔγγαμοι, 13 χῆραι καὶ 32 ἄγαμοι. Ἐπὶ 3 ἑκατομμυρίων γυναικῶν ἠλικίας 20—40 ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Οὐαλλίᾳ 1,248,000 ἔμειναν ἄγαμοι. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀμερικῇ παρατηρεῖται τὸ αὐτό. Ἐν τῇ πολιτείᾳ Μασσαχουσέτῃ ἐπὶ πληθυσμοῦ 1,200,000 ψυχῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν ὑπερέβαινε τὸν τῶν ἀνδρῶν κατὰ 40,000.

— Τῷ 1867 τὰ κρεπωλεῖα ἵππειου κρέατος κατηνάλωσαν ἐν Παρίσι 2,152 ἵππους, ὄνους καὶ ἡμίονους, τούτεστι περίπου 430,000 χιλιόγραμμα κρέατος καθαροῦ. Καθ' ὄλον τὸ 1868 κατηνάλωσαν 2,421 ἵππους ἢ 484,200 χιλιόγρ. Αὐξήσεις 269 ἵππων ἢ 53,000 χιλιόγρ. κρέατος.

* *

Μουσικὸς καὶ θεατρικὸς κόσμος. — Ἡ περίφημος ὑψίφωνος Nilsson ἐφέτος ἄδει ἐν Λονδίνῳ ὅπου οἱ σοβαροὶ Ἄγγλοι ἐξόχους ἀπονέμουσιν αὐτῇ τιμὰς. Αὐτὴ ἡ Βασίλισσα Βικτωρία τῇ προσήνεγκε βερούτιμον ψέλλιον. Ἄγγλος τις δ' ἐπιφυλλιδογράφος παρατηρεῖ ὅτι τὸ ψέλλιον τοῦτο εἶναι τὸ 104 ὅπερ ἀποκτᾷ ἡ ἔξοχος αἰοδός.

— Ἐν τῷ Théâtre-Lyrique τῶν Παρισίων παρεστάθη κατ' αὐτὰς τὸ μελόδραμα Τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Πομπηίας τοῦ μελοποιῦ Juncières. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ μελοδράματος ἐλήφθη ἐκ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ἀγγλοῦ Bulwer. Εἰ καὶ ἐπαινοῦσιν αἱ μουσικαὶ ἐπιθεωρήσεις χοροῦς τινὰς τοῦ μελοδράματος, μίαν ἢ δύο δυσφάσας καὶ τὸ τελικὸν ἄσμα (finale), ἐν γένει ὅμως κατηγοροῦσιν αὐτό, καὶ τοῦτο διότι ὁ μελοποιὸς ἀνήκων εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ μέλλοντος ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα τοῦ Wagner.

— Τὸ μέγα θέατρον τῆς Δρέοδος ἐν τῶν ὠραιοτέρων κτιρίων τῆς Σαξωνικῆς πρωτευούσης καὶ ἐν τῶν κομψοτέρων θεάτρων τῆς Γερμανίας ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός. Οὐδ' ἔχνος τοῦ θεάτρου τούτου διεσώθη μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας ἀπηλλάγη τῶν φλογῶν τὸ παρακείμενον Β. Μουσεῖον. Τὸ θέατρον τοῦτο ἠνεώχθη τῷ 1841.

— Τὸ Δ. Συμβούλιον Πατρῶν ἐψήφισεν ὡς πρῶτον ποσὸν 10,000 δραχμῶν πρὸς ἀνάγεσθαι ἐν Πάτραις θεάτρον, κατασκευασθησομένου δ' ἀμετοχῶν. Ὡς ἐτησίαν δ' ἐπιχορηγήσιν ἐψήφισεν 6,000 δραχμῶν.

* *

Ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις.— Ἀγγλική τις ἐφημερίς διηγείται ὅτι ἐν Camden-Town ἐγένοντο πειράματα ἐπὶ τῆς νέας χημικῆς πυροσβεστικῆς ἀντιλίας τῆς ὑπὸ τοῦ Κ. Dicks ἐφευρεθείσης. Ἡ ἀντίλια αὕτη ἀπλουστάτη ὅλως συνίσταται ἐκ κυλίνδρου σιδηροῦ, ὃν καὶ ὁ τυχὼν δύναται νὰ φέρῃ· εἶναι δὲ πλήρης ὁ κύλινδρος ἀπὸ ἀνθρακικῶν ὕδωρ (seltz) καὶ δι' αὐτοῦ κατασβέννυνται ἀμέσως καὶ αἱ μέγισται τῶν πυρκαϊῶν. Ἰδῶμεν.

— Ἰταλός τις ὀνόματι Muratori προσήνεγκεν ὅπως πωλήσῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ναπολέοντα ἐφευρεσιν νέου μίγματος ὅπερ θέλει ἀντέχει εἰς τὰς βολὰς τῶν κανονίων καὶ θέλει ἀντικαθιστᾶ περιφρημα τὸν χαλῶβα, ἐν ᾧ ἄφ' ἑτέρου θέλει κοστίζει τεπρακίς ὀλιγώτερον. Ἡ ὕλη αὕτη κέκτηται καὶ τὸ πλεονέκτημα ὅτι τήκεται εὐκόλως καὶ δύναται νὰ χυθῇ εἰς τύπους.

* *

Ἐταιρῖαι καὶ Σύλλογοι.— Κατ' αὐτὰς ἐγένοντο αἱ ἀρχαιεσίες τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου ὁ Ἰπποκράτης. Καὶ πρόεδρος μὲν ἐξελέχθη ὁ Κ. Γ. Κουλούρης, ἀντιπρόεδρος ὁ Κ. Γ. Βασιλείου, γραμματεῖς οἱ Κ. Κ. Τ. Λούης καὶ Ἰ. Δυρίτης, ταμίας ὁ Κ. Ἰ. Βάμβας, καὶ εἰδικὸς ἔφορος ὁ Κ. Ἰ. Μάτσας.

— Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἀνεγνώσθησαν ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ὁ Παρρασός, αἱ ἐξῆς διατριβαί. Ὑπὸ τοῦ Κ. Ν. Μοσχάκη, Μελέτη ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν νόμων τοῦ Montesquieu, ὑπὸ τοῦ

Κ. Θ. Ἀντωνιάδου καὶ ἡ ἱστορία ἀδικεῖ, ὑπὸ τοῦ Κ. Δ. Παπαρηγοπούλου εἰς Ἑλληνας ἐν Ῥώμῃ, ὑπὸ τοῦ Κ. Τιμολ. Ἀμπελᾶ περὶ ἀνθρωπισμοῦ ἢ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ. Ἔτι δὲ ἀνεγνώσθησαν δύο ἐκθέσεις ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σταδίου καὶ τῶν διαττόντων τῆς 1—2 Νοεμβρίου ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκλεχθεισῶν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐπιτροπῶν.

* *

Φιλολογικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς κόσμος.— Ἡ ἐφημερίς τῆς Carlisle διηγείται ὅτι τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, βροχῇ μικρῶν ἀραχνῶν ἐπεσε, εἰς τὴν πόλιν αὐτήν. Αἱ ἀράχλαι ἀπὸ ἀρκετῶν χρόνων ἔειναν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μετὰ μεσημβρίαν ἤρξαντο ἐπιλαμβαζόμεναι τῶν πέριξ νὰ πλέκωσι τὸ νῆμα τῶν.

— Φραγκικὸν κοιμητήριον ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ χωρίῳ Maroeil (Pas de-Calais) τῆς Γαλλίας. Εξήχθησαν 237 σκελετοὶ, 91 ἀγγεῖα ἐξ ὀπίτης γῆς, 5 ἀγγεῖα ὑέλινα, 23 λόγχοι, 9 ἀκόντια, 8 πελέκει, 1 ἀσπίς, 10 ἐγχερίδια καὶ μάχαιραι, 4 πλάκες ἐπιζώματος, 12 ἐνώτια διαφόρων μεγεθῶν, 1 περιδέραιον ἐξ ὑέλου μεμιλτωμένης, 1 κρυστάλλινος σφαῖρα, 1 ζεύγος ψαλλίδων, 4 μακρὰι καρφίδες τῆς κόμης, 2 μεγάλα ἀγγεῖα χαλκᾶ ἐπίχρυστα. Πάντα σχεδὸν τὰ εὐρεθέντα ἀντικείμενα εἰσὶν ἀρίστης διατηρήσεως. Οἱ σκελετοὶ ἀνήκουσιν εἰς γενεάν ὑψηλοῦ ἀναστήματος· εἷς ἐξ αὐτῶν εἶχεν ὕψος 1 μέτρον 92 ἐκατοστῶν. Ἐκ τῶν ὀπλων δὲ προδιωρίσθη ἡ ἐποχὴ τοῦ κοιμητηρίου, ὅπερ εἶναι σχεδὸν ἀναμφίλεκτον ὅτι εἶναι Φραγκικόν. Αἱ ἀνασκαφαὶ προχωροῦσι καὶ ἐλπίζεται ἡ ἀνακάλυψις καὶ ἄλλων πραγμάτων.

— Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1870 θέλει ἀνοίξει ἐν Ἀμβέρσῃ διεθνῆς σύνοδος τῶν γεωγραφικῶν ἐπιστημῶν.

— Ὁ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Λειψίας καθηγητῆς Κ. R. Clotz συνέταξεν ἐντολῇ τοῦ Λεσσεῖ φ' Ἑλλ. ἐπιγραφῆν τεθεισομένην ἐπὶ τοῦ μνημείου ὅπερ θὰ ἀνεγερθῇ ἐν Σουεζ πρὸς διαίωσιν τῆς μεγάλης ἐπιχειρήσεως.